

Existence

Anarchistická revue

3 / 2012

**SOLIDARITA
V PRAXI**

cena:
40,-

Seattle Solidarity Network / Food not Bombs

Mezinárodní hnutí solidarity / Solidarita vs. charita

Vandana Shiva / Architekt odpadu / Anarchistický filmový festival

Etické banky ve Španělsku / Ekonomická demokracie / Akční dny 2012

ProtestFest / Antisystema / Stop vládě / ZlýČin / Domingo Ascaso

vydává Československá anarchistická federace

EDITORIAL

Přicházíme již s pětadvacátým číslem naší anarchistické revue, a to je jistě svým způsobem úspěch, stejně jako pozitivní ohlasy, které se nám na naši práci dostávají. Jsou pro nás motivací nejen pro to, abychom pokračovali, ale také udržovali či ještě zvyšovali nastavenou laťku v rámci toho, jak je nastaven koncept celého časopisu. Ten je zacílen především na čtenáře z prostředí antiautoritářského hnutí a ty, kteří mají nějakým způsobem blízko k myšlenkám svobody, samosprávy a boje proti sociálnímu útlaku. Po obsahové stránce se pak *Existence* věnuje zejména dokumentování a komentování toho, co se děje v domácím hnutí, zprostředkovávání inspirace ze zahraničí a otázkám (nejen) anarchistické teorie a praxe.

Podobně jako u předešlého čísla je i hlavní téma tohoto orientováno pozitivnějším směrem, a to konkrétně na solidaritu v praxi tak, jak je praktikována v projektech antiautoritářského hnutí či v rámci komunit. V úvodním článku k tématu je nejprve velmi krátce představen princip solidarity, jak ho chápou ve své činnosti anarchisté a anarchistky, a následně uveden stručný přehled podob, jakých může nabývat - od symbolické solidarity, přes benefiční akce, pomoc potřebným a solidární sítě až po solidaritu internacionální. Další text pak odpoví v teoretické rovině na otázku, proč je pro anarchisty solidarita tak důležitá.

Jak bylo řečeno, zacíleno je ale na solidaritu v praxi, takže si nejprve představíme známou lokální solidární síť Seattle Solidarity Network a některé její úspěchy, o nichž jsme ještě na našich stránkách neinformovali. Poté se zaměříme na solidární sítě, které vznikají v Řecku v reakci na prohlubující se ekonomickou krizi. Pomoc potřebným v anarchistické režii si ukážeme na příkladu kolektivů Food not Bombs (FNB). Členovi toho pražského jsme položili několik otázek a dostalo se nám velmi zajímavých odpovědí jak o historii FNB, tak o konkrétních zkušenostech a postojích. Příkladem cílené mezinárodní solidarity, která je praktikována takovým způsobem, aby zachovávala přání a autonomii místních lidí, je organizace International Solidarity Movement (ISM), jejíž členka nám popsala principy, na nichž ISM funguje. V neposlední řadě se pak věnujeme otázce, která se vine jako červená nit většinou uvedených textů a pátá po rozdílu mezi solidaritou a charitou.

Podtématem tohoto čísla *Existence* jsou prvomájové Akční dny, které proběhly v posledních dubnových dnech a vyvrcholily demonstrací „Mířme na správné cíle!“ na Prvního máje. Akčním dnům věnujeme celých šest stran, jelikož je evidentní, že jde o největší anarchistický projekt letošního roku, na němž se více či méně podílela většina skupin působících v rámci antiautoritářského hnutí, včetně Československé anarchistické federace (ČSAF).

Vedle Akčních dnů se v poslední době konaly i další akce většího rozsahu. Nezařadili jsme je tedy do pravidelné rubriky „Kvartál“, ale věnujeme jim samostatný prostor. Jde konkrétně o brněnský Protest-Fest, plzeňskou Antisystemu a velkou odborářskou demonstraci „Stop vládě“, která prošla Prahou 21. dubna a k níž se aktivně připojili také anarchisté a anarchistky. Vedle toho přinášíme prohlášení Zličinského kolektivu, které přibližuje krátkou historii dnes již bývalého obsazeného prostoru na okraji Prahy.

Ukázkou aktivity hnutí je bezesporu i jeho publikační činnost, která byla v poslední době opravdu veliká. Čekají vás tedy recenze na zcela nový časopis *Komuna*, na nová čísla *Klíčení*, *Akce!*, *A-kontra*, *Zdola*, *Kontrastu* a dalších periodik. Představíme brožury od Anarchokomunistické alternativy, KPK a mladého nakladatelství Mezi řádky, stejně jako nové publikace od Nakladatelství ČSAF.

V rubrice „Alternativní ekonomika“ přinášíme článek o etických bankách ve Španělsku, které zaznamenaly v posledním roce (od rozšíření Hnutí 15. května) zvýšený zájem o svou činnost, jelikož čím dál tím více lidí odmítá podporovat korporátní banky, které mohou za velkou část problémů, s nimiž se dnes obyčejní lidé kvůli krizi potýkají. Do rubriky nám svým textem přispěla známá angažovaná ekonomka Ilona Švihlíková, která se v něm věnuje tématu ekonomické demokracie a zmiňuje mimo jiné projekty tzv. participativních rozpočtů.

Na závěr zmiňme z obsahu ještě článek o globální sociální spravedlnosti, který napsala Vandana Shiva, zamyšlení Jana Hanuše nad „anarchistickou architekturou“ na pozadí pražské výstavy „architekta odpadu“ Michaela Reynoldse či reportáž od stejného autora, která popisuje anarchistický filmový festival v Barceloně.

Nyní nezbyvá než popřát příjemné čtení a doufat, že i tato *Existence* pro vás bude zdrojem nových informací, zajímavých myšlenek a postřehů, a především inspirace pro vlastní život a případnou aktivitu.

OBSAH

- 2 ... Editorial
- 3 ... Kvartál
- 5 ... Demonstrace nespokojenosti
- 6 ... Antisystema - život na dluh
- 7 ... ProtestFest 2012
- 8 ... Solidarita v praxi
- 9 ... Proč je solidarita pro anarchisty tak důležitá?
- 10 ... Seattle Solidarity Network
- 12 ... Naděje přichází zdola
- 13 ... Nejsem profesionál
- 16 ... Mezinárodní hnutí solidarity
- 18 ... Charita vs. solidarita
- 19 ... Cyklo Projekt Olomouc
- 19 ... Domingo Ascaso Abadía
- 20 ... Etické banky ve Španělsku
- 21 ... Ekonomická demokracie - pilíř nového systému
- 22 ... Akční dny 2012
- 23 ... Večer na téma Environmentální přímá akce
- 24 ... Mířme na správné cíle!
- 25 ... Anarchistické prvomájové setkání
- 26 ... Balkánské Oko
- 27 ... Projev ČSAF na Střeleckém ostrově
- 28 ... Zlýčín
- 29 ... Kdo zaplatí za či přizpůsobování?
- 30 ... Architekt odpadu
- 31 ... Festival de Cine Anarquista de Barcelona
- 32 ... A3
- 33 ... Recenze
- 39 ... Nové publikace Nakladatelství ČSAF

DISTRIBUČNÍ MÍSTA

Kde můžete *Existenci* (případně další publikace ČSAF) zakoupit:

Kamenné obchody:

Rekomando (Trojanova 9, Praha 2),
Emergency shop (Tachovské náměstí 5, Praha 3 - Žižkov),
Infocentrum Salé (Orebitská 14, Praha 3 - Žižkov),
Antikvariát Černý pes (Sedláčkova 20, Plzeň),
Infoshop Pelech (Čápkova 48, Brno),
Galerie u Mloka (Lafayettova 9, Olomouc)

Internetové distribuce:

Antifa e-shop (antifa.cz), Waking the dead (wakingthedeath.cz), Phobia records (phobiarecords.net), Insane society (insanesociety.net), Papagájův hlasatel (phr.cz), Miruus Levyt (miruuslevyt.cz), xBASTax (xbastax.cz), Gasmask records (maskcontrol.com), Carpath.Bears (carpathxbears.org), Nuclear Madness (nuclearmadness.wz.cz), Hitchin'to Revolution (hitchintorevolution.wordpress.com)

Pro zájemce ze Slovenska doporučujeme objednávat na e-mailu: hoodsup@riseup.net

ANARCHISTICKÁ REVUE *EXISTENCE*

3 / 2012 [v pořadí 25. číslo]

VYDÁVÁ ČESKOSLOVENSKÁ ANARCHISTICKÁ FEDERACE

KONTAKT: CSAF@CSAF.CZ

WEB: WWW.CSAF.CZ

KVARTÁL

Přehled veřejných aktivit širšího anti-autoritářského hnutí za uplynulé tři měsíce od uzávěrky předešlého čísla *Existence*.

(NE)VOLIT NESTAČÍ 2012

V souvislosti s předčasnými parlamentními volbami na Slovensku se ve víceru tamních městech objevily informační materiály kampaň „(Ne)volit nestačí 2012“. Anarchisté a anarchistky distribuovali letáky, plakáty a nálepky v Bratislavě, Trnavě, Staré Turé, Novém Městě nad Váhom, Ostravě, Šuranec, Žiaru nad Hronom, Vyhníach, Lučenci, Rimavské Sobotě a Košicích.

SVOBODU POLITICKÝM VĚZNŮM

Několik olomouckých aktivistů Československé anarchistické federace (ČSAF) uspořádalo v úterý 27. března v centru města menší letákovou kampaň, jejímž cílem bylo informovat o nespravedlivém odsouzení řidiče MHD Romana Smetana, jehož „zločinem“ bylo pomalování několika předvolebních plakátků. Většina oslovených kolemjdoucích na nabízené letáky reagovala pozitivně a vyjádřila podporu potenciálním protestním akcím.

22. dubna, tedy den poté, co se v Praze během odborářské demonstrace Roman Smetana po nějaké době skrýván dobrovolně vydal policii, proběhla v Olomouci menší demonstrace na jeho podporu, na níž nechyběli ani místní anarchisté.

SJEZD ČSAF

7. dubna proběhl další ze sjezdů ČSAF, tentokrát pod organizační záštitou východočeské skupiny. Dle stanov organizace se řádné sjezdy konají vždy dvakrát do roka.

Po úvodních referátech o stavu a proběhlých i plánovaných aktivitách jednotlivých místních skupin se přešlo k projednávání činnosti páteřních pracovních skupin, jejichž činnost je nezbytná pro zajištění chodu federace. Vedle místních skupin Praha, Střed, Východ, Plzeň, Brno, Olomouc, Ostrava a Sever vznikla nově také skupina ČSAF Liberec. Zahraniční sekretariát přinesl aktuální informace ohledně dění v rámci Internacionály anarchistických federací a chystaného kongresu, který se bude konat během srpna společně s mezinárodními anarchistickými dny ve Švýcarsku. Kolektiv Nakladatelství ČSAF představil přehled nově vydaných publikací a nastínil výhled do nejbližší budoucnosti. Bylo kvitováno, že se daří bez problémů dodržovat plánované termíny vydávání jednotlivých publikací, především pak periodik *A3*, *Existence* a *Klíčení*. Diskutována byla příprava příležitostně vydávaného zpravodaje *Zdola*, a to pro potřeby prvomájových Akčních dnů. Samostatně byl zhodnocen workshop určený novým členům, zájemcům o členství a sympatizantům, který se poprvé konal během ledna v Liberci. Své aktivity za posled-

ní měsíce představila pracovní skupina ABC při ČSAF.

Druhá polovina sjezdu byla věnována akčnímu plánování. Zde se projednávalo především konkrétní zapojení členů a členek ČSAF do větších akcí, které se budou konat v následujícím období.

OKUJU KLÁROV!

28. dubna vyrostlo na pražském Klárově, nedaleko sídla vlády, několik stanů. Tato dlouho dopředu avizovaná akce byla inspirována hnutími 15M a Occupy a jejím cílem bylo zahájit „zde diskusi o tom, co dál, neboť si uvědomujeme, že současný společenský systém je neudržitelný a hlasování pro falešnou opozici skutečné řešení nepřinese“.

Akce, na jejíž přípravě se podílela především iniciativa Skutečná demokracie teď!, byla oficiálně vedena jako petiční a stany se proměnily v pomyslné petiční stánky. Přítomnost aktivistů se však znelíbila politikům z prvního pražského obvodu, kteří po měsíci, 27. května, nechali stany odstranit městskou policií a „blahosklonně“ dovolili pouze jediný petiční stánek.

Nutno dodat, že i když stanování na Klárově trvalo poměrně dlouho, nepřitáhlo žádnou větší pozornost, nerozpoutalo širší diskusi a stalo se spíše prostorem pro prezentaci Pirátské strany, zastánce konspiračních teorií a další „figurky“, jak je příznačně označil komentář v *Literárních novinách*.

OŽIVTE SI BARÁK

Večer 4. května se v rámci týdenní akce občanského sdružení A2 „Oživte si barák“ promítalo na chátarající usedlost Cibulka v pražských Košířích. Tématem byl český squatting a alternativní způsoby bydlení.

Usedlost Cibulka byla ideálním místem, protože již měsíc se ji svou přítomností snažil oživit kolektiv, který i svůj projekt „Zachraňme Cibulku“ v úvodu akce představil. Díky nim se na projekci objevili také někteří ze sousedů, kteří vedle chátarajícího statku žijí.

Po ukončení oficiální části večera, tedy venkovní projekce hodinového pásma filmů, které ukazovaly na propojení politických a policejních tlaků proti pokusům o jakýkoliv vznik autonomních center, se většina diváků přesunula dovnitř objektu.

Zde si mohl návštěvník zatančit na afterparty uvnitř vyklizeného sklepení, u venkovní kuchyně se dalo nakrmit cibulačkou či nakoupit čtivo z infoshopu Salé. Záhy však byli na místě policisté, kteří se na připravované promítání vypyčovali již o tři dny dříve. Několik hodin se snažili znepříjemnit návštěvníkům pobyt svícením baterkami do obličejů a vymyšlením nesmyslných argumentů, včetně vyhrožování zásahovkou. Neměli však žádný příkaz od majitele objektu, a tak odjeli s nepořízenou. Do médií se policie vyjádřila, že byla přivolána kvůli rušení nočního klidu, ke kterému však díky uzavřenosti produkce nemohlo dojít a ani nebyl nikdo, kdo by si stěžoval. K akci byli připraveni již předem.

Majitel desetiletí zanedbávané usedlosti, kterým je CK Autoturist, Cibulka a.s., se po několikátýdenním nahánění odmítal k akci vyjádřit, natož ji povolit. Policie, která měla na vyklizení usedlosti evidentně veliký zájem, byla úspěšnější. Počkali do druhého dne, kdy v domě bylo jen několik lidí, kteří na Cibulce žili, a v 11 hodin kriminální policie i se zástupkyní majitele, již iniciativně přivezli, statek vyklidila.

I přes policejní vyklizení se však později podařilo domluvit s vlastníkem možnost pobytu a užívání objektu.

PIETNÍ AKCE K 8. KVĚTNU

V údolí Tiché Orlice se v předvečer 8. května sešli anarchisté a anarchistky z blízkého okolí, aby si připomněli oběti 2. světové války. Osada Luh byla v době okupace díky odvaze místního hajného a jeho rodiny centrem anti-fašistického odboje ve východních Čechách.

V proslovu, který zazněl, stálo: „Sešli jsme se, abychom si připomněli hrdinské činy lidí, kteří v boji proti nacismu neváhali položit život. Přesto bychom neměli zapomenout na tisíce rodin, bez nichž by žádný odboj nebyl možný. Pro ně mohly být roky okupace nejtěžší. V obavách o své děti a příbuzné ukrývali pronásledované nebo odbojáře a poskytovali jim sociální zázemí. Zároveň chceme upozornit, že boj proti fašismu 2. světovou válkou neskončil. Počty obětí neonacismu dokládají, že hrozbám rasové motivovaného násilí čelíme stále. Za jeho oponou stojí masmédiá, politici a místní zastupitelé, kteří rozdmýcháním nenávisti odvracejí pozornost od skutečných problémů. Lidé si pak stále častěji léčí frustraci na slabších. Někteří na Romech nebo zahraničních dělnících, další na svých manželkách, partnerkách a vlastních dětech!“

Po pietní akci byl na železniční most v České Třebové vyvěšen transparent s nápisem „Boj proti fašismu pokračuje, 1945 - 2012“.

UNITED COLOURS OF FOOTBALL

V Den výročí vítězství nad fašismem, tedy 8. května se v Bratislavě konal již druhý ročník fotbalového turnaje United Colours of Football, který vznikl sloučením dvou sportovních iniciativ: Rebel Cup a Futbalom proti debilom. Kolem jedenácté dopoledne došlo k rozlosování a na hřištích v areálu školy Mudroňova se za slunečného počasí rozběhly vyrazovací zápasy. Skladba týmů byla různorodá - mužské, ženské, smíšené, zahraniční... K dispozici bylo i další sportovní vyžití pro ty, kteří zrovna nehráli, míčová exhibice, hudba, veganské občerstvení... Okolo páté odpoledne se skončilo finálovým zápasem, po němž následoval přesun do klubu Obluda, kde došlo k předání cen a pokračoval další program.

MYSLÍTE, ŽE JE TO ZA NÁMI?

Další z akcí pořádaných u příležitosti výročí konce 2. světové války a porážky nacismu byla výstava „Myslíte, že je to za námi?“ věnovaná obětem neonacistického násilí v ČR po roce 1989. Od 8. května, kdy byla zahájena za přispění hudební skupiny Just for Being, byla k vidění v kavárně pražského klubu Cross, a to až do 1. června. Výstavu připravila ve spolupráci s klubem Antifašistická akce.

ČTVRTÁ DIMENZE NEZÁVISLÉHO DISKUSNÍHO KLUBU

V rámci královéhradeckých aktivit 4D představila v dubnu Platforma prvního máje program prvomájových Akčních dní, diskutovalo se jak o některých detailech programu, tak o formě Akčních dní a o jejich záměru vyjádřeném mottem „Mírně na správné cíle“.

V květnu a červnu se promítalo. Dokumentem *Zpráva o stavu světa* z roku 2001 byly po 12 letech připomenuty události kolem pražského zasedání MMF a SB, hlavně tehdejší mediální demonizace protestů proti zasedání a dnešní oficiální mlčení o nulových výsledcích velkohubých plánů elit na potírání světové chudoby. Dokument *Just do it - Příběh novodobých psanců* režisérky Emily Jamesové zprostředkoval podobu environmentálních prímých akcí britských skupin Climate Camp a Plane Stupid. Entuziasmus aktivistů vystupujících ve filmu skvěle souzněl s jejich přístupem - pokud je to, co dělají, legitimní, není možné ohlížet se na to, že je to nelegální.

V červnu byla instalována výstava tří ročníků pouličních novin A3 a při kanadském dokumentu *Místo zvané Chiapas* o „první světové postmoderní revoluci“ se pila a distribuovala zapatistická káva.

DNY PLNÉ HER

Asociace Alerta se i tento rok zaměřila na volnočasové aktivity pro děti a mládež. Místo tradičního Dětského dne realizovala v Mostě a v Ústí nad Labem akce s názvem Den plný her. Změna spočívala v tom, že hry tentokrát nebyly určené pouze pro děti, ale pro všechny věkové skupiny.

Obě akce proběhly o víkendu 2. a 3. června 2012. Atmosféra na nich byla naplněna smíchem, radostí a zábavou. Některé hry byly zaměřené i na vzdělávání v oblasti třídění a recyklace odpadu. Byl to jeden z dílčích kroků kampaně Čistá alternativa, o níž jsme informovali v minulém *Existenci*. Cílem většiny her a atrakcí bylo nejen pobavit zúčastněné, ale také rozvíjet jejich představivost, kolektivní spolupráci a pozitivní vztah k přírodě. Dny plné her vytvořily atmosféru, díky které se všichni dokázali společně bavit a tvořit bez toho, aby cítili vzájemné předsudky na základě kulturních, genderových, etnických či jiných rozdílů.

Dny plné her proběhly podle principů svépomoci a samosprávy. Veškeré prostředky na realizaci akce byly čerpány z příspěvků členů

a členek Alerty, některé atrakce navíc ani nevyžadovaly vysoké finanční náklady, ale spíše jen dávku kreativity. Akce jasně ukázaly, že i bez kapitalistických korporací, bez závislosti na státu a bez parazitismu politických stran lze organizovat podobné projekty. Jedním z cílů Dnů plných her bylo ukázat, že na kulturní a sociální rozvoj prostředí, ve kterém žijeme, není potřeba „politických profesionálů“, zastupitelských orgánů či autorit.

VEGGIE PRIDE

Anarchisté a anarchistky se mezi jinými tradičně účastnili 4. ročníku oslav etického vztahu ke zvířatům, známých pod označením Veggie Pride. Akce proběhla v Praze 9. června a jejím cílem bylo podle organizátorů „vnést mezi širokou veřejnost informace o zneužívání zvířat a nabídnout etické řešení tohoto dalekosáhlého problému, upozorňovat na nespravedlivé zacházení se zvířaty a mluvit o zbytečnosti jejich umírání v nejširším kontextu“. Na programu byl pochod, kterého se účastnilo asi 200 lidí, z náměstí Miru až do Stromovky, kde byl připraven program složený z hudební produkce, workshopů, infostánků a ochutnávek, poté následovala afterparty v klubu Cross.

BEZPENĚŽNÍ ZÓNA

10. června se konala na Kostnickém náměstí v Praze na Žižkově již druhá akce nazvaná „Bezpeněžní zóna“ (ta první proběhla na stejném místě v rámci Akčních dní 28. dubna). K organizaci se přihlásily vedle Asociace Alerta, která s projektem přišla, také kolektivy Squatu Cibulka, infoshopu Salé a Food not Bombs Praha. Akci žel nepřálo počasí, déšť byl příčinou menší účasti, než jaká se očekávala. V rámci Bezpeněžní zóny může kdokoliv přinést věci, které nepotřebuje, či nabídnout to, co umí. Stejně tak si může odnést či využít cokoliv z nabízeného, a to vše bez užití peněz.

AKTIVISTICKÝ KEMP

Ve dnech 15. až 25. června proběhl na severozápadě Čech Aktivistický kemp určený pro skupiny a jednotlivce z prostředí antikapitalistického a environmentálního hnutí. Jeho cílem bylo podle pořadatelů „zlepšení úrovně stávající aktivistické komunity a pozvednutí sebevědomí jednotlivců, kteří ji tvoří“. Myšlenka na uspořádání Aktivistického kempu vzešla z prostředí Asociace Alerta a jeho náplní byly například praktické workshopy, přednášky, diskuse či videoprojekce.

HOLD ATENTÁTNÍKŮM

17. června, v předvečer 70. výročí posledního boje výsadkářů, kteří spáchali atentát na Reinharda Heydricha, se u chrámu sv. Cyrila a Metoděje sešla skupina antifašistů a antifašistek, aby si připomněli jeden z ojedinělých odvážných činů, vykonaných proti fašismu v době protektorátu. Přítomní zdůraznili, že činy výsadkářů jsou především symbolem odhodlaného odporu proti nenávislné ideologii a krypta místem, připomínajícím nejen samotné parašutisty, ale i další méně známé hrdiny a hrdinky z řad obyvatel, kteří jim byli v jejich

misi oporou a kteří se sami stavěli proti fašismu. Jejich oběti antifašisté připomenuli položením věnce, krátkým proslowem a vyvěšením transparentu „Teprve překážky nám ukážou, kdo doopravdy jsme“. Pietní akce byla ale především připomínkou toho, že boj proti fašismu neskončil s 2. světovou válkou.

V proslowu mimo jiné uvedli: „Fašismus není mrtvou ideologií, což dokazují nejen jedinci a skupiny, kteří se otevřeně hlásí k jeho nejhorší podobě - neonacismu. I když jejich aktivita je kolísavá a vliv omezený, stále šíří nenávist a zanechávají za sebou další mrtvé. Nejsou však sami. Jejich nepřiznaným spojením jsou daleko důležitější osoby, které provádějí systémové změny a výrazně ovlivňují společenskou atmosféru. Mluvíme o lidech ve vrcholných politických funkcích, o lidech v mediální sféře, mluvíme o nové zbrohatické vrstvě i nenasytých korporacích. Ti všichni mají svůj podíl na tom, že fašismus i rasismus ve svých nových mutacích prorostl současnou společností. V Česku má v současnosti nejvýraznější podobu v projevech anticiganismu - zatím nedokonané pogromy se již staly běžnou součástí života a „řešením“ v očích zmanipulovaných a dezorientovaných davů.“

BENEFICE, PŘEDNÁŠKY, PROMÍTÁNÍ...

Vedle výše zmíněných a těch, o nichž píšeme na dalších stránkách, proběhlo ještě množství dalších akcí, a to především osvětového charakteru. Zde je stručný přehled většiny z nich (nejdou uváděny ty, které se konaly po celé ČR v širším rámci prvomájových Akčních dní):

Benefiční akce: 12., 13. a 14. 4. na Protest-Fest (Brno, Bratislava); 13. 4. pro dětský anarchistický tábor (Poděbrady); 11. 5. na Anarchistický černý kříž (Banská Bystrica).

Přednášky a besedy: O fenoménu Antideutsche (12. 4., Praha); Předpoklady vzniku a vývoj národního vědomí v Evropě (19. 4., Praha); Ženy v české Antifašistické akci (2. 5., Praha); O antifašistickém odporu německy mluvících obyvatel Československa (24. 5., Praha); Hnutí samosprávných podniků v Argentině (21. 6., Praha); Environmentální přímá akce (25. 6., Praha); Mujeres Libres (27. 6., Praha).

Workshopy: Počítačová bezpečnost (17. 4., Praha); Veganky a vegani za mřížemi (15. 5., Praha); Aktivistické lezení (1. - 2. 6., Praha); Základy práva při zadržení a výslechu (19. 6., Praha).

Promítací večery: Praha (22x), Plzeň (5x), Košice (3x), Litvinov, Nová Paka, Ústí nad Labem, Česká Třebová.

Za zmínku také bezesporu stojí hudební festival *Against the Stream III.*, který se konal v Nekoři ve dnech 22. - 23. 6. a mimo jiné nabídl výstavu o obětech neonacismu a zajímavý program Libertinského filmového klubu.

Na závěr ještě zmíníme *antirasistický fotbalový turnaj*, který proběhl 5. května ve Věžičce u Jihlavy a byl spojený s bohatým hudebním programem.

DEMONSTRACE NESPOKOJENOSTI

STO TISÍC NAŠTVANÝCH LIDÍ ŘEKLO V PRAZE „STOP VLÁDĚ“

Na demonstraci „Stop vládě“, kterou svolala do Prahy stejnojmenná koalice odborových svazů a několika občanských iniciativ, dorazilo v sobotu 21. dubna do Prahy nejméně 100 000 lidí. Bezesporu šlo o největší veřejný projev nespokojenosti za posledních 20 let. Účastníci se ho také anarchisté.

Asi nemá cenu se příliš dopodrobna rozepisovat, jaký byl průběh sobotní demonstrace, kdo se účastnil, kdo vystoupil s jakým projevem a jak na to reagoval ten který vládní činitel. Tyto informace si můžete dohledat jak ve zpravodajství většiny médií, tak na stránkách pořádajících organizací.

Jen ve stručnosti řekneme, že celá akce začala po desáté hodině dopoledne postupným scházením se účastníků následného pochodu v okolí Domu odborových svazů na Žižkově. Tady pro ně bylo připraveno občerstvení a infostánky některých pořádajících organizací a odborů. Před dvanáctou se zformovalo čelo průvodu dle jednotlivých odborových svazů tak, jak bylo dopředu naplánováno. V čele kráčeli členové jednoho z nejsilnějších svazů – KOVO. Pochod pak šel přes magistrálu, ulici Politických vězňů a Jindřišskou na Václavské náměstí, kde již byla připravena řečnická tribuna. Samotný pochod, když se natáhl, byl takřka nekonečný. Demonstranti nakonec zaplnili více než polovinu Václavského náměstí. Odhady počtu zúčastněných se pohybují od 80 do 120 tisíc. Akce byla jednoznačnou demonstrací lidové nespokojenosti se současnou vládou, její prací a reformami, které prosazují.

K protestu se aktivně připojila také Československá anarchistická federace, která vydala na svém webu výzvu anarchistům a anarchistkám k účasti. Ve výzvě mimo jiné stálo: „K tomuto společnému protestu a kritice chceme ale také přidat protest a kritiku, které jdou o něco dál, a to ke kořenům systému, jemuž je přednější krátkodobý zisk úzké skupiny elit před dlouhodobými výhlídkami celé společnosti. Chceme mluvit o principech, na nichž je postaven současný kapitalistický systém; o principech, které jsou v rozporu se skutečnou demokracií. Chceme ukázat, že naše vize nekončí výměnou jedné vlády za druhou, ale směřuje mnohem dál; směřuje k emancipaci člověka a společnosti; směřuje k uvědomění si a uchopení společné síly.“

Před samotnou akcí se někteří z nás ve svých regionech účastnili společně s iniciativou ProAlt a odbory informačních akcí v rámci protestních dnů. Na infostáncích jsme vedle demonstrace „Stop vládě“ zvali i na prvomájové Akční dny.

V sobotu se nakonec na demonstraci „Stop vládě“ sešlo několik desítek anarchistů, kteří se buď připojili k neformálnímu anarchistickému bloku, nebo pochodovali v rámci bloků jednotlivých odborových svazů se svými kolegy. Ještě před samotným pochodem byla roz distribuována tisícovka kusů nového čísla zpravodaje *Zdola*, stovky výtisků čerstvě vydaného listu *A-kontra* a překvapivě poměrně rychle zmizely také nové i starší výtisky anarchistické revue *Existence*. Nechybělo ani velké množství letáků zvoucích na prvomájové Akční dny,

letáky skupin Anarchokomunistická alternativa či Kolektivně proti kapitálu.

Spontánní anarchistický blok šel vedle bloku iniciativy ProAlt a jeho čelo tvořil transparent „Mířme na správné cíle!“, který byl současně pozvánkou na již zmíněnou demonstraci v rámci prvomájových Akčních dnů. Na ty zvaly také samolepky, které někteří účastníci bloku po trase pochodu vylepovali. K vidění bylo i několik anarchistických vlajek.

Anarchisté a anarchistky zapojení do bloku se prezentovali za podpory několika megafonů skandováním hesel „Kapitalismus: špína a hnus“, „Politické strany, nepočítejte s námi!“, „Vláda proti lidem, lidé proti vládě“, „Časově neomezenou generální stávkou“, „Proti státu, kapitálu. Za svobodu, samosprávu“, „Neutahuj opasek, zatni pěst!“, „Kapitalismus nejde reformovat“ či „Naše řešení: revoluce“.

Myšlenky anarchismu zdaleka nejsou dnes obecně známe ani rozšířené a na demonstraci se to ukázalo ve chvílích, kdy se někteří účastníci z řad odborářů či nespokojených občanů ocitli v blízkosti antiautoritářského bloku. Tito účastníci se zdáli být některými anarchistickými hesly překvapeni. Zjevně se domnívají (což jim nikdo nemůže mít za zlé), že zastupitelská demokracie je jediný možný spravedlivý společenský systém, projevovali však zájem o antiautoritářské tiskoviny a v konkrétních případech vyjadřovali anarchistickému bloku své sympatie. Naše účast na demonstraci tedy kromě jiného přispěla k šíření anarchistických idejí mezi lidmi, kteří chápou nutnost změny současného systému, ale možné alternativy zatím aktivně nehledali.

Reakce vládních činitelů na demonstraci byla předvídatelná. Dobře to dokumentuje debata pořádaná Českým rozhlasem, která proběhla krátce po demonstraci a již se účastnil ministr financí Kalousek. Ten v reakci na stotisícový hněv obyčejných lidí v ulicích Prahy kromě jiného prohlásil, že kdyby to bylo jen na něm, reformy a škrty by byly mnohem tvrdší. Lidé ať si klidně demonstrují, na to mají

ostatně právo. S odbory bude vláda klidně diskutovat, i když nebude jejich připomínky brát vůbec v potaz. A své místo opustit nehodlá, dokud má jistotu parlamentní většiny.

Z těchto reakcí jasně vyplývá, že odborářská demonstrace jednou za čas, ať je sebevětší, s vládou nehne a není pro ni důvodem se takového hlasu bát, jelikož ten vládu de facto nijak neohrožuje. To je skutečnost, na kterou poukazujeme již dlouhodobě. Doufejme, že ji vezme za svou co nejvíce lidí, překročí hranici své pasivity a začnou přemýšlet nad účinnějšími formami protestu a odporu. Odporu, který bude citelný a mocenské elity ho již nebudou moci ignorovat. Odporu, který zároveň otevře dveře hledání a realizaci alternativ zdola.

Skupina Kolektivně proti kapitálu k tomu ve svém letáku, jehož na demonstraci rozdala přes pět tisíc kusů, napsala: „Náš protivník, stát a firmy, se s námi nepárou. Naším největším nepřítelem je ale naše vlastní pasivita. Bavit se s kolegy, hledat příležitosti, jak se bránit zhoršování pracovních podmínek a zavadění agenturní práce, hledat mosty, jak se nenechat zaměstnavateli rozdělovat. Organizovat se, zajímat se o to, co se děje ve ‚vedlejších‘ podniku či škole - to vše má smysl. Velký boj! nevznikne nikdy sám od sebe. Neházejme flintu do žita, nespolehejme na volby, manifestace ani odbory. A nebojme se toho, že to vládě i firmám můžeme bojem, který budeme organizovat my sami, vrátit!“

Na závěr zmíníme skutečnost, že se demonstrace účastnil také Roman Smetana, který sympatizuje s antiautoritářskými myšlenkami (viz rozhovor v minulém *Existenci*), což neváhá projevit také v praxi. Vysloužil si za to dokonce pobyt ve vězení. A právě tento den si symbolicky zvolil, aby se vzdal coby celostátně hledaná osoba policii. Někteří z demonstrantů, aniž by věděli o jeho přítomnosti, využili akce k připomenutí jeho kauzy a vyjádření solidarity.

-jk-

ANTISYSTEMA – ŽIVOT NA DLUH

STREET PARTY V ULICÍCH PLZNĚ

V sobotu 12. května proběhla v Plzni street party nazvaná „Antisystema“. Šlo již o druhou akci uspořádanou v západočeské metropoli pod touto hlavičkou. Ta první se konala s podtitulem „Pochod nespokojenosti“ 22. října 2011, druhá zas nesla podtitul „Život na dluh“ a navštívilo jí asi 200 lidí.

Oficiální začátek celé akce byl stanoven na poledne, ale již před dvanáctou bylo v okolí slyšet dunění jednoho ze soundsystémů a pod mostem Generála Pattona se pohybovaly desítky lidí. Obrovská šipka vytvořená z transparentů a dobře viditelná právě z mostu nenechávala nikoho na pochybách, kde se nachází místo konání. Na transparentech stála hesla: „Naše dluhy, jejich zisky“, „Systém proti lidem, lidé proti systému“, „Jen jiný svět je možný“, „Politici, bankéři, táhněte!“...

Soundsystémy pomalu chystaly výzdobu svých vozů. Opodál si zas kapely připravovaly svou aparaturu. Děti se mohly vyřadit v dětském koutku při recyklaci různých věcí. Připravena byla výstava fotografií z animace, která popisuje dlouhý a složitý vývoj planety Země a její následné ničení rukou člověka. K dispozici byl informačně-petiční stánek podporující kampaň za bojkot fotbalového mistrovství Euro 2012 na Ukrajině kvůli hromadnému vyražování toulavých zvířat v této zemi. Anarchistické publikace nabízely stánek Československé anarchistické federace. Připravena byla trika, mikiny a samolepky propagující hnutí Anonymous. A nechyběl tu ani stánek plzeňského kolektivu Food not Bombs, který nabízel guláš pro milovníky opravdu ostrých jídel a různé sladkosti z domácí DIY produkce - vše za benefiční příspěvek.

V jednu hodinu utichla hudba a mikrofonu se chopil jeden z pořadatelů, aby přivítal přítomné a sdělil několik věcí organizačního charakteru. Poté přišlo na řadu několik básní od dvou místních tvůrců a následovaly tři proslovy. První se nesl, jak bylo dopředu avizováno, v anarchoprimitivistickém duchu. Začal environmentalistickým poselstvím a označil za naději lidi, kteří odmítají konzumní mentalitu a kapitalismus. Kritika podle řečníka ale musí jít dál, a to až ke kritice samotné civilizace. Chyba podle něj není jen v kapitalismu, ale v každém, kdo se v rámci civilizace podílí na degradaci přírody a sebe samého, čehož důsledkem je domestikace našich duší. Na závěr bylo jako řešení navrženo opuštění civilizace a návrat k přírodě se vším všudy.

Po tomto kontroverzním projevu vystoupil zástupce Asociace Alerta, který se ve svém proslovu vrátil k tématu celé akce - životu na dluh. Položil otázku, proč vlastně dluhy vznikají, a uvedl tři možné odpovědi. Předně zmínil, že kapitalismus, v němž jsme nuceni žít, je systém založený již ze své podstaty na nerovnosti. Mnozí se tak ocitají v natolik tíživé situaci, že jsou nuceni se zadlužit. Další příčinou dluhů je kolotoč konzumentství, kdy se kapitalistický systém snaží kvůli zisku vnutit lidem co největší množství zboží. Vedle zisků navíc konzum pomáhá utišovat naštvanost a nespokojenost. No a ty poslední dluhy, i když je neděláme my, právě my musíme splácet. Jsou to dluhy, které vytvářejí banky a politici. Druhotně se nám pak snaží vnutit různé poplatky, jako je školné, poplatky ve zdravotnictví apod. Jediné, co nás může posunout dál, je radikální sociální změna. Byt radikální znamená být důslední a nespokojit se s nicneřezšícími reformami a kompromisy. Chceme-li dosáhnout našeho cíle - svobodné a samosprávné společnosti, je třeba také mluvit o účinných prostředcích. V boji proti státu a kapitalismu je nejdůležitější napadat jednotlivé instituce a zároveň samotný kapitalistický výrobní proces - stávkami, sabotážemi apod. Abychom se hnuli dál, musíme překračovat mantinely.

Třetí proslov byl spíše jakýmsi zamyšlením, které začínalo konstatováním, kolik procent lidí v České republice není schopno splácet dluhy a kolik lidí je jen v samotné Plzni ohroženo ztrátou domova. Jediní, kdo na tom bohatnou, jsou banky a exekutoři. Stávající systém „je na hovno“. Odcizené žítí v odcizeném světě. Jednoho dne se ale systém sesype a až ztratíme vše, pochopíme, co je ve skutečnosti důležité - přátelé, komunita, čistý vzduch, zachovalá příroda...

Po prosloveh pokračovala ještě recitace několika básní a na improvizovaném pódiu blíž k řece začaly postupně hrát avizované kapely: Děti chaosu a Biolit. Blíže k Lochotínské ulici svou produkci zas rozbalilo pět soundsystémů. Lidé se bavili podle svého - připravovali karnevalové masky a převleky, kreslili pikety, tančili u soundsystémů, věnovali se dětem, diskutovali, poslouchali kapely, popíjeli... Kolemjdoucí se přicházeli podívat, co se to tu vlastně děje.

Před čtvrtou bylo vše připraveno, aby se mohlo vyrazit do ulic. Byla to také chvíle, kterou si policie vybrala pro své nezbytné obstrukce, a to zejména kvůli úpravě vozů soundsystémů, které nechťela pustit na

silnici. Po dlouhém vyjednávání se nakonec vyšlo se skoro hodinovým zpožděním. Čelo průvodu tvořil transparent „Naše dluhy, jejich zisky“, za ním šlo několik desítek lidí, které následovalo pět soundsystémů, za nimiž se bavili další účastníci akce. Lidé nesli cedule s nápisy „Stop vládě“, „Úrok = lichva“, „Kdo, když ne my?“, „Televize = propaganda“... Na soundsystémech visela hesla jako „Peace is dead“, „Kapitalismus: úspěch několika je dlážděn bídou milionů.“...

Průvod prošel kolem hlavní pošty, obchodního centra Plaza až k autobusovému nádraží a odtud Husovou zpět směrem do centra. U České národní banky se měla konat zastávka, kde měly zaznít další projevy a odehrát se menší divadelní scénka. To však policie neumožnila. Pokračovalo se tedy k divadlu a po Klatovské k Práci. Na úplném chvostu průvodu, kde tančilo několik lidí za posledním soundsystémem, sebrala mezitím policie dvě dívky. Když se tato informace dostala do čela průvodu, zastavilo se na frekventované křižovatce u Práce s tím, že se účastníci nehnou, dokud zadržené nebudou propuštěny. Následovalo dlouhé vyjednávání s policií. Ta se připravovala na případný zásah, takže během chvíle počet policistů překonal počet účastníků akce, to vše za podpory policejního vrtulníku a „sledovacího vozu Velkého bratra“.

Blokáda hlavní plzeňské dopravní tepny trvala asi půl hodiny. Mezitím zazněly další dva proslovy. První se zaměřil na kritiku pracovních agentur zejména z pohledu vykořisťování zaměstnanců a snižování možnosti účinných stávek na pracovištích. Druhý se věnoval otázce osobního zadlužování, k němuž dochází nejen kvůli nepotřebným věcem, ale i kvůli samotnému přežití. Rodiny s dětmi nevyjdou jen z příjmu rodičů, jak tomu bylo dříve, je potřeba příspěvků od prarodičů a není daleko doba, kdy budou muset jít pracovat i samotné děti.

Dále průvod pokračoval za skandování antikapitalistických hesel v čele po Americké třídě a po nábreží, až došel na parkoviště u Štruncových sadů. Tady čekal už jeden soundsystém a postupně jich tu zaparkovalo dalších pět, které se účastnily průvodu. Zahrály tu také další kapely - Le Bain De Maid, Drom a Hippy Hou. Na závěrečnou část, po skončení fotbalového zápasu Liberec - Plzeň, na Antisystemu dorazilo ještě několik desítek lidí, kteří nebyli v průvodu. Přišlo i několik bezdomovců a nechyběli ani Romové. Antisystema byla nahlášená do deseti večer, na což dohlížela policie agilně už s půlhodinovým předstihem. Akce byla zakončena úklidem prostranství a odvozem tříděného odpadu. Poté následovala afterparty ve dvou plzeňských klubech.

Druhá Antisystema splnila svá očekávání - přinesla do ulic města zábavu, na níž se může aktivně podílet každý, kdo má zájem. Zároveň spojila tuto zábavu s poselstvím, které je nadmíru aktuální, a měla jasný antikapitalistický rozměr. Prohloubila kontakty jak na subkulturní scéně, tak mezi místními aktivisty. Pro někoho byl počet účastníků vzhledem k tomu, že šlo především o lokální akci, uspokojivý, jiní očekávali větší účast. Ta však byla ovlivněna dvěma faktory. Zaprvé celý týden padala varování o silném poklesu teplot a deštivém počasí a je jasné, že mnohým se s takovou prognózou do ulic nebo na výlet nechtělo. Nic tak dramatického se ale nakonec nekonal, teplota byla snesitelná a během celé akce ani nekápo. Druhým faktorem, který ovlivnil účast, byl bezesporu důležitý ligový zápas mezi Libercem a Plzní, který sledovali i ti, kteří jinak na fotbal nekoukají. Někteří účastníci se proto zdrželi jen do začátku zápasu, nebo naopak dorazili až po něm. Samotného pochodu se tedy účastnila jen zhruba stovka lidí.

-oh-

PROTESTFEST 2012

AKČNÍ DNY S PODTITULEM „NEDLUŽÍME VÁM NIC!“

V týdnu od 21. do 26. května proběhl v Brně již devátý ročník ProtestFestu - festivalu alternativní kultury a aktivismu - který měl letos motto: „Nedlužíme vám nic!“ To mělo dát jasně na srozuměnou, že finanční krize rozhodně není naše.

Program festivalu byl rozdělen do několika dní a jak je už zvykem, vyvrcholil velkou streetparty v ulicích města. První dva dny patřily akcím od spřízněných kolektivů. V pondělí 21. 5. proběhlo promítání filmu o environmentální přímé akci *Just Do It*, které bylo doplněno přednáškou na stejné téma od člena kolektivu GreenAction. V úterý uspořádal Kulturní kolektiv ve spolupráci s místní skupinou Food not Bombs akci „Daruj život mrtvému domu“, kterou chtěli poukázat na problematiku prázdných a nevyužívaných domů v kontrastu s přemírou bezdomovectví. Akce spočívala v symbolickém obsazení veřejného prostoru, občerstvení, hrách a promítání nového českého filmu *Obsad' a žij*, který se dotýká tematiky squattingu. V rámci akce měli zúčastnění možnost projít část Brna a na vyznačené trase si prohlédnout opuštěné domy a dozvědět se něco o jejich historii a současném stavu.

Středa 23. 5. byla dnem oficiálního zahájení ProtestFestu. Odpoledne byla na Mendlově náměstí k vidění alegorická performance a pro zájemce graffiti jam, večer proběhl v docela rodinné atmosféře klubu Favál koncert hiphopových a punkrockových kapel.

Na čtvrtečním programu byl večer nazvaný „Co je vlastně v krizi a kdo komu co dluží?“ v kavárně Trojka. Zahájilo jej promítání českého dokumentu *Závod ke dnu*, po kterém následovala moderovaná diskuse s O. Císařem, J. Patočkou a O. Slačálkem „o krizi legitimacy a roli občanské společnosti“. Ačkoliv se přednáška místy dost vzdalovala původně zamýšleným tématům, zaznělo v ní mnoho zajímavých postřehů a rozhodně zanechala v návštěvnických dostatek podnětů pro další přemýšlení a diskuse. V páteční podvečer se v klubu Vega-

lite konal workshop na výrobu transparentů (a jiné výzdoby) na další den a zejména brněnská premiéra filmu *161>88*. Pro nedočkávané se na Faválu konala i „warm-up party“ v podání speciální edice klubové noci Rootime.

V sobotu odpoledne přišla na řadu tradiční a oblíbená pouliční slavnost. Po půl druhé se na Moravském náměstí začali scházet lidé a připravovat se k průvodu. Čas do začátku krátila vystoupení hiphopových uskupení 4021 a Fakné. Ve tři hodiny se dal průvod do pohybu a vyrazil směrem k náměstí Svobody, odkud pokračoval dále přes hlavní nádraží po obchvatu až do pisáreckého parku u Anthroposu. Přímou v průvodu odehráli koncert kromě zmíněných 4021 i chorvatští Dubble a francouzský Midilink, bylo k vidění mnoho sympatických transparentů a vlajek, energii mu dodávaly taky menší skupinky „samba bandů“. I když se počet účastníků podle některých odhadů vyšplhal až na 3000, policie naštěstí neměla kromě běžného monitorování potřebu (nebo odvahu?) předvádět podobně tragikomické manévry a excesy jako pár týdnů předtím na plzeňské streetparty Antisystema.

V parku byly pro účastníky a účastnice streetfestu připraveny kromě dvou soundsystémů a HC/punkové stage, veganského občerstvení či dětského koutku i stánky různých sociálně, politicky či ekologicky angažovaných organizací a kolektivů, například NESEhnutí, Greenpeace, Společnosti pro fairtrade a podobně. Československá anarchistická federace (ČSAF), Antifašistická akce a Kulturní kolektiv letos spojily síly a kromě obligátní distribuce anarchistických a antifašistických tiskovin a doplňků zrealizovaly i streetart workshop na výrobu šablon s možností vyzkoušení na graffiti zdi, alegorickou střelnici „Mířte na správné cíle / Trefte si svýho“ a jiné netradiční hry, či výstavu dosavadních výtisků pouličních novin A3.

Úspěšnou novinkou letošního streetfestu byl přednáškový stan, ve kterém nejdříve po několika krátkých dokumentárních filmech vystoupil zástupce brněnského infoshopu Pelech s prezentací o počítačové bezpečnosti, násle-

Tématem letošního ProtestFestu je ekonomická krize v celé své šíři. Od využívání krize k legitimizaci reformem, které dále prohlubují sociální nerovnosti, přes opomíjení zodpovědnosti těch, kteří současnou krizi způsobili, až k ochotě nás všech akceptovat tento stav jako jediný možný.

Heslo letošního ProtestFestu „Nedlužíme vám nic!“ je odpovědí na často zmiňované téma zadluženosti, stejně se však chceme také vymezit proti snahám zúžit projev občanské společnosti na volební akt.

Chceme poukázat na to, že je normální, když nám někdo říká, že dlužíme, zeptat se: Za co? Že když nesouhlasíme s tím, jak situaci popisují, je normální to říct nahlas. Naším cílem je připomenout lidem, že je legitimní otevírat veřejnou diskusi (nejen) o tom, kdo je zodpovědný za krizi, otevírat politické i ekonomické otázky. Zkrátka, že je legitimní protestovat.

Z tiskové zprávy k ProtestFestu

dovaly přednášky a diskuse zástupců východočeské skupiny ČSAF a rozpadlého brněnského seskupení Za svobodné vysoké školy o studentském Týdnu neklidu z letošního února a zkušenostech z organizování se a působení v těchto protestech. Poté měly všechny pozvané skupiny a organizace v krátkém bloku prostor pro sebezprezentaci. Kromě ČSAF, která v krátkosti představila svou letitou historii, aktivity a cíle, tuto možnost využily (částečně kvůli nedokonalé komunikaci ze strany pořadatelů, částečně asi i kvůli neochotě a/nebo neschopnosti) jenom NESEhnutí a brněnská skupina Food not Bombs. Přednáškové odpoledne uzavřela přednáška s diskusí od Ex-Milada kolektivu, nazvaná „Analýza kolektivní dynamiky“, která se věnovala perspektivám squatterského hnutí (nejenom) v Česku a taky organizování se v anarchistických a autonomních kolektivech a chybám, kterých se tyto kolektivy u nás neustále dopouští. Následovalo už jenom promítání nového dokumentu *Raid on Reykjavik* o největší sabotáži v zájmu ochrany zvířat a afterparty s projekcemi, která se spolu s ostatními soundsystémy protáhla až do nedělních ranních hodin.

Celkově se mohl letošní ProtestFest jevit jako poklidnější - například během sobotní noci nebyly letos poprvé zaznamenány stížnosti na hluk z okolních domů a zahrad - což může na první pohled působit jako ztráta subverzivního potenciálu, ale taky dávat lepší možnosti soustředit se na myšlenky, které chtěl festival vynést do popředí (například místo řešení zbytečných represí či pokut). ProtestFestu rozhodně patří respekt za to, že už devět let bez větších šrámů udržuje svou myšlenku - propojovat aktivismus a alternativní kulturu, a zejména navracet život veřejnému prostoru a vytvářet v něm prostor pro diskusi. Vždy je ale co zlepšovat, čehož je si vědom i kolektiv pořadatelů, a tak bude rozhodně zajímavé sledovat, kam se tento festival posune do příštích let, případně jakou nabere formu (nezapomínejme, že ProtestFest v roce 2003 vznikl zejména jako reakce na „vyčpělost“ konceptu klasické streetparty v našich podmínkách)...

Téma Existence:

SOLIDARITA V PRAXI

Solidarita je jedním z nejdůležitějších pojmů v anarchistické teorii a praxi. V tomto čísle *Existence* se jí chceme věnovat především z jejího praktického hlediska a ukázat si rozmanitost podob, jakých může nabývat.

V anarchistické teorii je vzájemná solidarita jednou z podmínek fungování svobodné společnosti a vůbec svobodných vztahů mezi vzájemně si rovnými jedinci. Solidarita v rovině anarchistické praxe není pouhým cílem našeho snažení, ale také prostředkem - dá se bez přehánění říci: naši nejmocnější zbraň. Solidarita je projevem sounáležitosti a nejdůležitějším prvkem při budování vědomí kolektivní moci a hnutí odporu na všech možných úrovních.

SOLIDARITA NENÍ CHARITA

Solidarita tak, jak ji chápou anarchisté a anarchistky, nemůže být ztotožňována s charitou. I když jsou oba pojmy často zaměňovány, vychází z rozdílných přístupů a jsou stavěny na odlišných principech. Charitu lze chápat jako nerovný vztah nadřazenosti a podřízenosti. Kde subjekt nabízí nějakou „milost“ pasivnímu „objektu“, s nímž může (ale i nemusí) být v souvislosti s tím nějakým způsobem manipulováno. Za charitou mnohdy nemusí vůbec stát nezištné úmysly. Může jít o reklamu, získání politického, ekonomického či náboženského vlivu a moci. Může jít také o náboženský imperativ či úlitbu vlastnímu svědomí, což jsou motivace, které nemají se vzájemností mnoho společného.

Oproti tomu solidarita je vztahem rovnoprávných subjektů, z čehož se jeden momentálně nachází v nějakém stavu nouze. Jde o čistě nezištný princip, při jehož naplňování je zcela respektována autonomie „subjektu v nouzi“. To znamená, že se nenachází v pasivní pozici přijímání „milosti“, ale je aktivním aktérem svého boje či řešení svých problémů.

SYMBOLICKÁ SOLIDARITA

Asi nejjednodušším a nejčastějším projevem solidarity je taková, kterou bychom mohli označit jako symbolickou. Zpravidla jde o verbální vyjádření účasti.

Tento druh solidarity se v rámci anarchistického hnutí projevuje především v informační rovině. Jde o šíření informací ohledně konkrétních problémů a bojů. To, že se o „subjektu v nouzi“ a jeho případu dozví co nejširší okruh lidí, má několik významů: 1) „subjekt v nouzi“ (popř. i ten, kdo je příčinou jeho „nouze“) ví, že případ nemůže být tak lehce skryt před očima zbytku světa, 2) rozšiřuje se prostor pro další formy vyjádření solidarity, 3) lidé mají možnost, dovědět se, co se děje na jiných místech a nacházet inspiraci pro své boje a řešení svých vlastních problémů. Tato forma solidarity probíhá především prostřednictvím webu, sociálních sítí a anarchistických tiskovin. (Příklad: Zprostředkování informací a prohlášení solidarity se stávkujícími horníky ve Španělsku na webu csaf.cz.)

Informace a prohlášení solidarity se ale mohou dostat mezi lidi i dalšími způsoby, například rozdáváním letáků, plakátováním, graffiti apod. (Příklad: Plakáty vyjadřující podporu ČSAF stávce v dopravě.)

Dalším symbolickým projevem solidarity jsou solidární demonstrace a pikety, při nichž je aktivně vyjadřována podpora „subjektu v nouzi“. Takové akce mají potenciál rozšířit informace o „kauze“ do médií a mezi kolemjdoucí a případně vytvářet tlak na příslušné instituce. (Příklad: Piket před německou ambasádou na podporu berlínských squatterů.)

BENEFIČNÍ AKCE

Způsobem, jak informovat a zároveň finančně podpořit „subjekt v nouzi“, jsou benefiční akce, které mohou nabývat různých podob - sbírek, prodeje benefičních materiálů, tombol, aukcí, ale především pak u nás zejména benefičních koncertů. (Příklad: Organizace koncertního turné kvůli získání prostředků pro stíhané ruské antifašisty.)

Nemalá část benefičních akcí je v rámci anarchistického hnutí směřována na podporu tzv. Anarchistického černého kříže (ABC), který se věnuje aktivní pomoci stíhaným aktivistům a aktivistkám, a to v něko-

lika rovinách: zajištění pomoci právní a finanční, psychické podpory a informování o případu. Vůbec celý projekt ABC je jedním z příkladů solidarity v praxi, projevem vzájemnosti a podpory (nejen) uvnitř anarchistického hnutí. (Příklad: Benefiční koncerty a sbírka ABC-ČSAF na aktivisty za práva zvířat stíhané ve Velké Británii.)

Další možností jak finančně podpořit „subjekt v nouzi“ je nákup produktů a služeb, které případně nabízí. Tady může jít především o podporu družstev v chudých oblastech, která čelí silné a nerovné konkurenci nadnárodních korporací či tlakům ze strany jednotlivých vlád. (Příklad: Důvoz a prodej kávy od jihomexických zapatistických povstalců v režii hamburského družstva Café Libertad.)

POMOC POTŘEBNÝM

Na hranici mezi solidaritou a charitou balancují projekty na pomoc potřebným, především bezdomovcům. U nás jsou takovým projektem například kolektivy Food not Bombs (FNB), které v různých intervalech vaří a vydávají jídlo těm nejchudším. Na rozdíl od klasické charity jsou ale aktivisté FNB zpravidla sami chudí a k těm, jimž poskytují jídlo, popř. ošacení, nepřistupují jako ke klientům a nic od nich nevyžadují. (Příklad: Aktivita Food not Bombs Praha - viz článek „Nejsem profesionál“.)

MÍSTNÍ SOLIDÁRNÍ SÍTĚ

Jako velmi účinná metoda boje v drobnějších konfliktech se zaměstnavateli či pronajímateli se ukazují být lokální solidární sítě. Takové sítě pomáhají lidem, kteří se ocitli sami tváří v tvář nějakému druhu nespravedlnosti. Podmínkou však je, aby šlo o skutečnou solidaritu, nikoli vztah klient - profesionál, aby se „subjekt v nouzi“ ve svém případě sám aktivně angažoval a pokud možno do budoucna participoval na akcích sítě jako její součást. (Příklad: Seattle Solidarity Network - viz stejnojmenný článek.)

Další podoba lokálních sítí solidarity se v některých městech a čtvrtích vyvinula z velkých shromáždění, která se konala v rámci španělského Hnutí 15. května (inspirace se přenesla i do Řecka, viz článek „Naděje přichází zdola“) či hnutí Occupy, které se rozšířilo zejména ve Spojených státech. Menší shromáždění v jednotlivých čtvrtích začala organizovat pomoc těm nejchudším ze svého okolí, vzdělávací programy, lidové jídelny, rozdávání šatstva atd. (Příklad: Akční síť v Barceloně, schopné reagovat ve velmi krátké době na probíhající exekuci či zátah na imigranty shromážděním několika desítek až stovek lidí.)

INTERNACIONÁLNÍ SOLIDARITA

Jelikož jsou jednotlivé boje vedeny často i proti nadnárodním korporacím, je potřeba, aby se i tyto boje staly nadnárodními. Mezinárodní kampaně, zpravidla provázené zasíláním protestních e-mailů, faxů a dopisů a organizováním piketů a demonstrací před pobočkami dané korporace v různých částech světa, už nejednou vedly k úspěchu, který by se nedostavil, kdyby byl konflikt omezen pouze na místo svého vzniku. (Příklad: Podpora členů španělských odborů CNT proti firmám ABB a Adecco, do níž se zapojila také skupina ČSAF-Strěd.)

Internacionální solidarita může mít i podobu angažování se přímo na místě konfliktu. Takto například jezdí aktivisté a aktivistky do jihomexického Chiapasu, kde „pracují“ jako „pozorovatelé“. Jejich činnost a přínos pak spočívají zejména v tom, že jezdí se členy zapatistických komunit a jejich přítomnost coby „občanů ze západu“ snižuje riziko zlovolnosti ze strany armády. (Další příklad: viz článek International Solidarity Movement o podpoře nenásilného odporu Palestinců a Palestinek vůči okupaci.)

SOLIDARITA JE NAŠE ZBRÁŇ

Bezesporu nejde o úplný výčet toho, jak se může projevovat princip solidarity v praxi. Je nutné mít stále na vědomí, co pro nás tento princip znamená v vztahu k našim cílům a jako prostředek k jejich dosažení. A je také zapotřebí stále hledět na to, kde končí hranice solidarity a začínají projevy nerovnocenné charity a paternalismu.

PROČ JE SOLIDARITA PRO ANARCHISTY TAK DŮLEŽITÁ?

Solidarita či vzájemná pomoc je klíčovým pilířem anarchismu. Je spojnicí mezi jednotlivcem a společností, prostředkem, díky němuž mohou jednotlivci pracovat dohromady, aby uspokojili své společné zájmy v prostředí, které podporují a živí ideály svobody a rovnosti. Pro anarchisty je vzájemná pomoc základním rysem lidského života, je to zdroj síly i spokojenosti a základní předpoklad plnohodnotné lidské existence.

Známý psycholog, humanistický filozof a sociolog Erich Fromm zdůrazňuje, že „lidská touha po spojení s ostatními je zakořeněná ve specifických podmínkách existence, charakterizuje lidský druh a je jednou z nejsilnějších motivací lidského chování“.⁽¹⁾

Anarchisté proto pokládají touhu po utváření „svazků“ s dalšími lidmi za přirozenou potřebu. Tyto svazky či spolky musí být v zájmu uspokojení tužeb zúčastněných založeny na rovnosti a individualitě - tzn. musí být organizovány anarchistickým způsobem, tedy bez hierarchie, dobrovolně a decentralizovaně.

Solidarita - spolupráce mezi jednotlivci - je nezbytná pro život a popření individuálních svobod je na hony vzdálená. Errico Malatesta podotýká, že „je jediným prostředím, kde člověk může vyjádřit svou osobnost, dosáhnout optimálního rozvoje a užít maximálně možného blaha“. Toto „sdružování jednotlivců kvůli dosažení blahobytu všech a kvůli dosažení blahobytu každého“ vede ke „svobodě každého, jež není limitována, ale obohacena svobodou ostatních“.⁽²⁾ Jinými slovy: solidarita a spolupráce znamenají jednat s ostatními jako se sebou rovnými, odmítnout nakládat s ostatními jako s prostředky k dosažení svého cíle a utvářet vztahy, které podporují svobodu všech namísto toho, aby menšina dominovala většině. Emma Goldman k tématu dodává: „Jaké úžasné výsledky této jedinečné síly lidské individuality byly dosaženy, když došlo k jejímu utváření spoluprací s ostatními jednotlivci... Spolupráce - v opozici k bratrovražednému sporu a boji - umožnila přežít a evoluci druhů... Pouze vzájemná pomoc a dobrovolná spolupráce... můžou vytvořit základ pro svobodný individuální i společný život.“⁽³⁾

Solidarita znamená sdružování na základě rovnosti za účelem naplnění našich společných zájmů a potřeb. Formy sdružení bez solidarity (tzn. založené na nerovnosti) pošlapávají individualitu zúčastněných. Německý spisovatel B. Traven (alias Ret Marut) poukazuje na fakt, že svoboda potřebuje solidaritu, uznání společných zájmů:

„Nejvznešenější, ryzí a opravdová lidská láska je láska k sobě samému. Chci být svobodný! Přeji si být šťastný! Chci si uvědomovat všechny krásy světa. Ale má svoboda je jistá, pouze pokud jsou všichni ostatní lidé kolem mě svobodní. Můžu být šťastný pouze tehdy, když jsou šťastní všichni okolo mě. Můžu se radovat, jenom když se všichni, které potkávám, dívají na svět radostným pohledem. Svého naplnění si mohu užívat plnými doušky, jen když mám jistotu, že ostatní mo-

hou užívat svého naplnění stejně jako já. A z těchto důvodů je otázkou mé vlastní spokojenosti, pouze mého já, zda se bouřím proti každému nebezpečí, ohrožujícímu mou svobodu a štěstí...“⁽⁴⁾

Vyjadřováním solidarity se hlásíme ke sloganu Průmyslových dělníků světa (Industrial Workers of the World), že „zranění jednoho je zraněním všech“. Solidarita je proto prostředkem k ochraně individuality a svobody, tedy výrazem vlastního zájmu. Jak popisuje americký vědec Alfie Kohn:

„Když přemýšlíme o spolupráci... míváme sklony ztotožňovat její koncepci s vágním idealismem... Může to být důsledek záměny spolupráce s altruismem... Strukturální spolupráce se brání obvyklé dichotomii mezi egoismem a altruismem. Nastavuje věci tak, že pomáháním tobě ve stejnou chvíli pomáhám sám sobě. I když mohl být můj motiv z počátku sobecký, naše osudy jsou nyní spojeny. Plaveme a topíme se společně. Spolupráce je chytrou a vysoce úspěšnou strategií - pragmatickou volbou, která odvádí kus práce v zaměstnání i ve škole ještě efektivněji než konkurence... Existuje také mnoho důkazů, že spolupráce více napomáhá psychickému zdraví a vzájemné náklonnosti.“⁽⁵⁾

Uvnitř hierarchické společnosti není solidarita důležitá pouze kvůli satisfakci, kterou nám dává, ale také protože je nezbytná k odporu vůči těm u moci. Zde jsou relevantní Malatestova slova:

„Utlačované masy, jež se nikdy zcela nesmířily s útlakem a bídou které... žijí po spravedlnosti, svobodě a blahobytu, začínají rozumět tomu, že nebudou schopny dosáhnout emancipace bez spojení se solidaritou se všemi utlačovanými, s vykořisťovanými celého světa.“⁽⁶⁾

Tim, že stojíme jeden za druhým, můžeme znásobit naši sílu a dosáhnout toho, co chceme. Organizováním se do skupin můžeme začít spravovat vlastní kolektivní záležitosti společ-

ně, a tak jednou provždy nahradit vůdčí role. „Spojení... znásobí prostředky jednotlivce a zabezpečí jeho napadené vlastnictví.“⁽⁷⁾ Solidárním jednáním můžeme také nahradit stávající systém tím, co by více splňovalo naše přání: „Ve spojení je síla.“⁽⁸⁾

Solidarita je tak prostředek, pomocí něhož můžeme dosáhnout a zajistit vlastní svobodu. Dohodli jsme se na společné práci, tudíž nemusíme pracovat pro někoho. Akceptováním sdílení jeden s druhým zvyšujeme naše možnosti, a tak můžeme užít více, ne méně. Vzájemná pomoc je v mém vlastním zájmu - vidím tedy, že v mém vlastním zájmu je dosáhnout dohody s ostatními, založené na vzájemném respektu a sociální rovnosti; protože pokud mám nad někým nadvládu, znamená to, že zde existují podmínky, které umožňují dominanci, a se vši pravděpodobností bude mít někdo nadvládu nade mnou.

Max Stirner viděl solidaritu jako prostředek, pomocí něhož zajišťujeme a bráníme naši svobodu před těmi, co jsou u moci a chtějí nám vládnout: „Myslíte si, že nemůžete nic změnit?“ ptá se. „Jste nuceni umožnit někomu, aby vám dělal, co se mu zlíbí? Braňte se a nikdo se vás nedotkne. Pokud za vámi stojí miliony lidí, podporují vás, potom jste síla hodná respektu a bez problémů zvítězíte.“⁽⁹⁾

Solidarita je pro anarchisty důležitá z tohoto důvodu: je prostředkem k zajištění a ubránění svobody před moci. Solidarita je síla a produkt povahy člověka jako sociální bytosti. Neměla by být zaměňována s jakýmkoliv druhem uniformity, která předpokládá pasivní následování vůdce. V zájmu efektivity musí být solidarita tvořena svobodnými lidmi, spolupracujícími společně jako rovný s rovným. Naše přirozená touha po spojení a vzájemné pomoci bývá zneužívána také různými druhy nacionalismu. V takových případech se z ní stává pouhý vyprázdněný pojem, nebo jde o „solidaritu“ zkorumpovanou hierarchickou společností, v níž jsou lidé pokorným nástrojem moci.

Zdroje:

- 1) Erich Fromm, *To Have Or To Be?* (London: Abacus, 1993), str. 107.
- 2) Errico Malatesta, *Anarchy* (London: Freedom Press, 2001), str. 29.
- 3) Emma Goldman, *Red Emma Speaks* (London: Wildwood House, 1979), str. 118.
- 4) Karl S. Guthke, *B. Traven: The life behind the legends* (New York: Lawrence Hill Books, 1991), str. 133.
- 5) Alfie Kohn, *No Contest: The Case Against Competition* (New York: Houghton Mifflin Co., 1992), str. 7.
- 6) Errico Malatesta, *Anarchy* (London: Freedom Press, 2001), str. 33.
- 7) Max Stirner, *The Ego and Its Own* (London: Rebel Press, 1993), str. 258.
- 8) Alexander Berkman, *What is Anarchism?* (Edinburgh/London/Oakland: AK Press, 2003), str. 74.
- 9) Max Stirner, *The Ego and Its Own* (London: Rebel Press, 1993), str. 197.

Z *An Anarchist FAQ*, kapitola A.2.6 „Why is solidarity important to anarchists?“ (dostupné na infoshop.org/page/AnarchistFAQSectionA2#seca26) přeložil Tonda Kováč.

SEATTLE SOLIDARITY NETWORK

LOKÁLNÍ SÍŤ SOLIDARITY V PRAXI

O projektu Seattle Solidarity Network (zkráceně SeaSol) jsme na stránkách *Existence* informovali již dvakrát. Nejprve jsme v čísle 1/2011 přetiskli informaci o Gladys, která ve spolupráci se SeaSol vyhrála svůj spor se společností HRG pronajímající byty. V čísle 2/2011 jsme pak přinesli překlad rozhovoru s Mattem, členem SeaSol, který objasňuje historii, postupy, úspěchy, ale i kritiku této organizace. Základem práce SeaSolu je přímá akce, pomocí níž lidé s problémy na pracovišti nebo v bydlišti bojují s podporou ostatních aktivistů SeaSol za své požadavky.

Ve zmíněném rozhovoru Matt představuje SeaSol, která vznikla v roce 2007, jako „malou skupinu pracujících a nájemníků, kteří si pomáhají. Soustředíme se na vybojování malých sporů se šéfy a pronajímateli bytů ve věcech, jako jsou nevyplacené mzdy a nevrácené zálohy za bydlení. Organizujeme kolektivní akce ve formě piketů a demonstrací.“

V jedné z odpovědí pak popisuje obecný postup: „Každý boj začíná ‚doručením žádosti‘. V početné skupině se objevíme před kanceláří nebo provozovnou šéfa nebo pronajímatele bytů. Člověk, kterého se problém bezprostředně týká, předá dopis s požadavky, kde se uvádí, co má šéf udělat do určitého termínu (jeden nebo dva týdny). Jde v zásadě o projev síly - pracujících nebo nájemníků podporuje velká skupina lidí - a varování. Šéf nebo pronajímatel má na výběr: buď se hned poddá, nebo bude mít později problémy. Pokud máme štěstí, vzdá se před vypršením termínu. Pokud ne, stupňujeme kampaň. Začínáme v relativně malých počtech, pak zvyšujeme tlak - přidáváme další typy akcí, jednáme častěji a ve větším počtu. Naši hlavní oporu je piket zhruba tuctu lidí před místem, kde podniká náš nepřítel. Pokud jde o restauraci nebo nějakou prodejnu, mnohdy je tato forma ekonomickou katastrofou, protože během naší přítomnosti klesnou tržby o polovinu nebo i více. Další způsob je plakátová kampaň s cílem odlákat potenciální nájemníky, šéfa veřejně ztrapnit rozdáváním letáků před kostelem, kam chodí, nebo mezi jeho sousedy, kontaktovat dodavatele nebo obchodní partnery, telefonické a internetové akce a další věci, které nás napadnou. Klademe důraz na kreativitu.“ Vedle vlastních kampaní se SeaSol věnuje solidární podpoře odborářských protestů a stávek v Seattlu a podpoře vzniku sítě solidarity po celém světě.

Matt přijímá výtku, že tyto malé akce nejsou modelem pro prosazení sociální změny, a dodává: „Já se na tyto malé boje dívám jako na prostor, kde si můžeme vyzkoušet organizování se ve sféře třídního boje, odkud se můžeme odpíchnout k větším, kolektivnějším a dlouhodobějším projektům. Naše boje nejsou modelem na prosazení sociální změny jako takové, ale obsahují klíčovou přísadu potřebnou pro sociální změnu ve velkém - přímou akci lidí, kteří sami čelí problémům.“

O fungování SeaSol budou však asi nejlépe vypovídat přímo její akce. Přiblížíme vám tedy některé z těch loňských a letošních, tak jak jsou uvedeny spolu s dalšími na webové stránce skupiny seasol.net.

ZA VYPLACENÍ KOMPENZACE

V únoru 2011, když Dominic pracoval ve firmě vyrábějící komponenty pro lodářský průmysl v americkém Kentu, vrazil do jeho dodávky na parkovišti nezabezpečený kus zařízení. Firmu požádal o kompenzaci, ale nedostal nic. Jelikož měl nízkou mzdu, ocitl se v poměrně špatné situaci, když neměl na zaplacení opravy auta. Krátce nato dostal výpověď.

Bývalého zaměstnavatele zažaloval u soudu drobných pohledávek. Nakonec se dohodli, že mu do měsíce vyplatí kompenzaci ve výši 900 dolarů. Vypadalo to tak, že celá věc se velmi rychle uzavře. Minul měsíc, pak další, a 900 dolarů nikde. Jednoho dne tedy Dominic zavolal vlastníkově společnosti, aby zjistil, kdy dostane své odškodné. „Nikdy ti nezaplátím,“ odpověděl majitel, „protože já vždycky vyhraju.“

Dominic se rozhodl konat a oslovil SeaSol. 21. září vešlo 30 aktivistů spolu s Dominicem do kanceláře firmy, kde předložili požadavek, aby společnost respektovala vzájemnou dohodu a vyplatila odškodné. Uběhl týden, a protože nepřišla žádná odpověď, začali SeaSol kontaktovat okolní lodářské firmy (každý den dvě) a varovali je, aby nespolečovali s Dominicovým bývalým zaměstnavatelem. Mezitím se chystali eskalovat tlak důraznějšími akcemi proti firmě. Nakonec se firma Dominicovi 11. října ozvala a informovala ho, že se chtějí dohodnout. Večer téhož dne dostal Dominic svých 900 dolarů.

VÍTĚZSTVÍ NAD BANKOU

Neftalí si v pobočce Chase Bank vyměňoval 3000 amerických dolarů na kanadské. Prokázal se platným dočasným průkazem společně s foto-identifikační kartou, již vypršela platnost. Pokladníkovi dokumenty k uskutečnění transakce postačovaly. Když bylo vše hotovo a Neftalí si šel vyzvednout peníze, zástupkyně manažera ho začala obtěžovat ohledně dokladů a tvrdila mu, že potřebuje americký pas. Neftalí si stěžoval u manažera a nakonec mu povolili použít jeho kreditku a PIN jako formu dokladů, což je v Chase Bank standardní procedura. Pokladník otevřel obálku a dal mu 1785 dolarů, přestože měl dostat 2785 dolarů. Neftalí si znechucený celým incidentem při odchodu z banky nesrovnalosti nevšiml. Když se však vrátil z dovolené, při kontrole transakcí zjistil, že ho banka připravila o 1000 dolarů. Setkal se s asistentkou manažera a vysvětlil jí, že když mu dávali peníze, asi zapomněli na 10 stodolarových bankovek. Požádal ji, aby zkontrolovala kamerový záznam. Pracovnice však Neftalimu nevěřila a odmítla mu pustit záběry, na kterých pokladník vydává peníze. Přiznala však, že pokladník otevřením obálky porušil pravidla - obálku měl podat Neftalímu neotevřenou.

Když Neftalí zjistil, že sám proti bance ničeho nedosáhne, obrátil se na SeaSol. Po diskuzi a shromáždění všech potřebných informací se skupina rozhodla jednat. 31. května 2011 doručilo 30 členů SeaSol požadavky manažerovi pobočky, kde se incident odehrál. Požadavek byl jednoduchý - ukažte nám záběry transakce. Banka dostala dva týdny s tím, že když nevyhoví, budou následovat další akce. Nikoho nepřekvapilo, že Chase Bank požadavkům nevyhověla. SeaSol tedy začali s přímými akcemi, nejprve s plakátováním v okolí pobočky (vylepovali plakáty o konfliktu, později začali uvádět i jméno ředitele pobočky). Proběhlo také několik protestních shromáždění včetně dvou, během nichž se přesunuli k jiným pobočkám banky v Seattlu. Díky neoblomnosti, vytrvalosti a použití taktiky přímých akcí zástupce banky nakonec kontaktoval Neftalího. Chtěl se setkat a spor vyřešit. Ve čtvrtek 1. září šel Neftalí s dvěma dalšími členy SeaSol do pobočky Chase Bank, kde od pokladníka dostal šek na tisíc dolarů.

PŘÍMÁ AKCE ZASTAVILA OBŘÍ KORPORACI PŘI NEOPRÁVNĚNÉM VYMÁHÁNÍ NÁJMU

SeaSol oslavila vítězství i nad společností, jejíž jmění činí 16 miliard dolarů a která se označuje za „jednoho z největších amerických“ vlastníků bytů. V roce 2009 byla z bytu patřícího korporaci vypovězena mladá nízkopříjmová nájemnice Anelise, a to kvůli tomu, že nebyla schopna hradit nájem poté, co přišla o podporu na bydlení. Odstěhovala se, jak jí bylo nařízeno, a domluvila si dvousetdolarový měsíční splátkový kalendář na úhradu nájmu, za nějž dlužila. Do dvou let zaplatila Anelise dluh na nájemném za měsíce, kdy žila v bytě, ale firma stále nebyla spokojená. Požadovali od ní další tisíce s odůvodněním, že jim dluží ještě za všechny měsíce, kdy zůstával byt prázdný poté, co ji vykopli. Pokud by nezaplátila, zruinovali by její kredit a zařídili, aby v budoucnu jen těžko hledala bydlení.

Anelise se rozhodla bránit. Nejenže ji rozčílila taková nespravedlnost, ale navíc nedávno přišla o práci a prostě si nemohla dovolit dál

platit společnosti nájemné za dobu, kdy ani nebydlela v jejich domě. Spojila se se SeaSol a dohodla se s nimi, jak postupovat dál. 29. září 2011 napochodovala s třiceti lidmi do kanceláře korporace v Belltownu, aby předložila společný požadavek: nechat Anelise na pokoji a zrušit pohledávku, kterou údajně dluží. Společnost odpověděla 11. října - kategoricky odmítla upustit od údajného dluhu, pohrozila postoupením dluhu třetí straně - vymahačské agentuře - a uvedla, že „*vaše takтика... nebude tolerována*“.

A tak SeaSol vystupňovala svou kampaň. Došlo na demonstrace před kancelářemi korporace. Kdykoli se výkonný viceprezident ukázal na průmyslových či charitativních akcích, byli tam lidé ze SeaSol, aby na něj poukázali a odsoudili ho. Když se potenciální nájemníci šli podívat na byty společnosti, byli uvítáni množstvím plakátů „Pozor na nájemce!“ s popisem bezohledných praktik korporace. Po dvou měsících měla společnost dost. Podepsali dohodu, v níž formálně odstoupili od všech nároků na Anelisin další dluh.

BOJ SE ŠTĚNICEMI A PRONAJÍMAATELEM

V létě 2011 sháněl Cesario k pronájmu garsonku v International District. Firma pronajímající byty požadovala nájem předem. Obdržela od Cesaria kauci a nájemné na půl roku dopředu, ale jaksi se mu už nezmínila o problému se štěnicemi v jejich staré budově. O pár měsíců později Cesariovi došlo, že je byt kvůli zamoření štěnicemi neobyvatelný. Management nechal pokoj několikrát vykuřovat, a i když to zanechalo odpornou chemickou pachutí na Cesariově majetku, štěnice to nevyhnalo. Poté co utratil stovky dolarů v boji s těmito škůdci, se Cesario rozhodl odstěhovat. Informoval správce o svém záměru a požádal o navrácení kauce a nájemného za dva měsíce. Jeho požadavek byl však rychle zamítnut.

Jelikož byl Cesario již v té době členem SeaSol, věděl přesně, kdo by ho mohl v této situaci podpořit. Začátkem ledna „přepadlo“ 34 členů SeaSol bytový komplex, aby doručili požadavek na vrácení předplaceného nájemného a kauce. Když se všichni nahrnuli do malého vchodu, pochopil správce, co bude čekat jejich podnikání, pokud nevyhoví. Cesariovi bylo během dvou týdnů vráceno tisíc dolarů.

„VOLEJ SEASOL!“

V listopadu 2011 se Lavon dohodl na práci pro Johna Hybridge, majitele úklidové firmy TJS, na principu měsíčních úvazků. Během svého prvního (a jediného) měsíce byl Lavon dochvilný a pracovitý a byl přínosem, co se týče vztahů se zákazníky. Ještě na konci listopadu ale nedostal z výplaty ani cent. Protože potřeboval peníze, rozhodl se zavolat několika dalším zaměstnancům, kteří pracovali pro TJS. Brzy zjistil, že mnozí z nich dostali zaplacení jen částečně, pokud vůbec. A tak se rozhodl konfrontovat Johna Hybridge kvůli chybějícímu platu s tím, že dlužnou částku potřebuje do týdne. Navzdory dohodě se však ničeho nedočkal a během pátého týdne odešel.

Krátce poté si Lavon všiml plakátu, na němž stálo: „*Problémy se zaměstnavatelem? Nevyplacené mzdy? Bezprávi v práci? Volej SeaSol!*“ Byl si vědom, že právní pomoc kvůli vymáhání platu by byla příliš nákladná, a tak si řekl: „Co horšího se může stát? Proč to nezkusit?“ Po telefonátu a vysvětlení situace Michaelovi, členovi SeaSol, si domluvili schůzku, na níž proberou možné kroky. Do týdne se SeaSol rozhodli jít do toho. Po několika týdnech schůzek, průzkumu a přípravy byla skupina připravena doručit požadavek. Chytrým trikem Lavon a dobrovolníci SeaSol Carley zjistili, že by měl Hybridge 26. ledna 2012 voskovat podlahy v Burien Big 5. Během chladné noci se více než 40 lidí shromáždilo na parkovišti v Burien. Plán byl zastavit Hybridge na cestě do práce a předat mu dopis popisující, co udělal špatně a co musí udělat, aby to napravil. Také jasně říkal, že kdyby nedodržel svůj slib zaplatit Lavonovi, SeaSol bude pokračovat v dalším boji. Hybridge ale nikde. Po hodině se tu na chvíli objevila i policie. Došlo k dohodě, že část lidí ještě pro jistotu zůstane. Ti zatím rozebírali další možné kroky - zkusit to u něj doma, vylepit plakáty v jeho sousedství, navštívit jeho zákazníky ve městě... Nakonec, když už se to i zbytek chystal zabalit, dorazil na parkoviště Hybridge a jeho nejnovější čistící posádka. Vytrvalost byla odměněna. Do týdne dostal Lavon zaplacení.

NEČEKANÁ NÁVŠTĚVA V PIZZERII

Byly skoro Vánoce, když se Luis dostal do kontaktu se SeaSol. Pracoval jako kuchař na částečný úvazek v místní pizzerii a za tři měsíce tvrdé práce nedostal ještě ani cent. Místo toho mu vedení dalo jen tři neplatné šeky a spoustu planých slibů. Jak se mu kupily účty a rodina se dotazovala, kdy bude konečně vydělavat, uvažoval Luis, co by měl dělat. Umývač nádobí v restauraci dostal nedávno facku a následně byl vyhozen, protože byl příliš neústupný. Luis přemýšlel, že by se neukázal v práci, dokud nedostane zaplacení, nebo ji opustil úplně, ale o práci přijít nechtěl.

Spojil se se SeaSol a dospěl k názoru, že by bylo možné vybojovat svou ukradenou mzdu a zároveň dál pracovat v restauraci. V pátek 13.

ledna 2012 napochodovalo do podniku společně s Luisem téměř 30 členů SeaSol. Majitel byl spatřen, jak se skrývá v zadních prostorách, Luisovi se však podařilo doručit dopis hlavní vedoucí. Obsahoval jednoduchý vzkaz: aby mu zaplatili do dvou týdnů všechno, co mu dluží, a jinak se mu nemstili, jinak mohou očekávat další kroky. Hlavní vedoucí ještě tentýž večer zatelefonovala SeaSol a omlouvala se za to, jak se chovala v průběhu předání požadavku (křik, nadávky a volání policie), ujišťovala, že vše je jen nedorozumění, protože Luis nemluví anglicky, a slíbila mu příští den zaplatit. Slib však nedodržela a čas se náchýlil.

Termín 27. ledna se blížil a SeaSol s Luisem začala organizovat akci na sobotu 28., pokud by restaurace nezaplatila. Avšak na akci nedošlo. Když Luis odcházel v pátek večer z práce, byl mu předán šek na 1774 dolarů. Byl tam malý rozdíl o 150 dolarů, ale jakmile na to bylo vedení upozorněno, přidalo tuto částku do výplatního šeku následující týden. Luis dostal své peníze a zároveň si udržel práci.

VÍTĚZSTVÍ NAD ZLODĚJINOU VE SLUŽBÁCH PRO POSTIŽENÉ

Zde je příběh, který napsal sám jeho hlavní aktér Anthony, který žije v Seward Park v Seattlu a je původem z Keni:

„*Jsem pečovatel. Vozíme zdravotně postižené osoby a pomáháme jim s domácími pracemi, jako jsou vaření a praní. Od roku 2003 jsem pracoval pro Chesterfield Health Services. Když pracujete jako pečovatel, musíte vozit své klienty na nákupy a zdravotní prohlídky. V Chesterfieldu mi platili za ujeté kilometry až do roku 2008. Pak přestali, údajně kvůli přestupkům v mém řidičském záznamu. Ale ani poté, co mi přestali platit za kilometry, mě nezavali úkolu vozit klienty. Uvědomil jsem si, že porušuji má práva. Zkoušel jsem s nimi několikrát promluvit, ale ignorovali mě. Porušovali smlouvu a nerespektovali mě. Kontaktoval jsem několikrát odborový svaz SEIU, jehož jsem členem. Ani mi nezavolali zpět. Zápasil jsem s platbami kreditkou. Ta stovka dolarů, co jsem dřív dostával za ujeté kilometry, stačila sotva na pokrytí minimu plateb kreditní kartou. Ted' jsem nebyl schopen zaplatit některé ze svých účtů, protože jsem neměl peníze. To zničilo můj kredit. Přemýšlel jsem, kde mi mohou pomoci? Cestou do práce jsem jednoho dne uviděl plakát o SeaSol.*

„*Kontaktoval jsem je. Nejprve jsme si sedli a já vyprávěl svůj příběh. Rozhodli jsme se jaká opatření přijmout. První akcí bylo doručení dopisu Chesterfieldu. Mohli mě vyhodit, ale to by mi nevadilo. Dožadoval jsem se jen svých práv. Odvážel jsem dobrou práci, pomáhal postiženým lidem, a to mi v Seattlu udělalo jméno, takže kdybych dostal padáka, ostatní společnosti by mě vzaly. To mi dodávalo odvalu.*

„*Dali jsme dohromady 35 lidí, kteří se mnou vyrazili do Chesterfieldu předat požadavek. Když jsme tam dorazili, sešel se s námi manažer lidských zdrojů, kterému jsme řekli, co chceme. Následující den mi zavolal s tím, že se se mnou chce sejit. Na schůzce mě pak vyrazil z práce. Kontaktoval jsem kvůli vyhazovu SEIU, aby se podala stížnost, a opět se sešel se SeaSol. Protože náš dopis zůstal bez reakce, naplánovali jsme další kroky. Vylepili jsme plakáty o tom, jak mi Chesterfield nevyplácel za kilometry. Myslím, že ty plakáty zapůsobily. Dalším krokem byl piket před Chesterfieldem, kam nás dorazilo asi deset. Vedení se vylekalo a zavolalo policii, ale obošlo se to bez problémů. Následující den mi telefonovali a Chesterfield nabídl 2800 dolarů. Nepřistoupil jsem na to a chtěl částku, kterou jsme požadovali se SeaSol - 3600 dolarů. A oni souhlasili.*

„*Od SeaSol jsem se naučil opravdu hodně. Lidé jsou na tomto světě utlačováni, protože nemají žádnou oporu. Bojovat proti korporacím jako osamělý jedinec bez podpory je opravdu velmi těžké. Moji kolegové nemohli uvěřit, že jsem dostal takovou částku. Nyní si uvědomili, kudy vede cesta. SeaSol mi otevřel oči. Bojujeme za správnou věc.*

Doplňme jen, že záhy dostal Anthony práci u jiné zdravotnické společnosti a stále pracuje jako pečovatel.

Podle seasol.net a priamaakcia.sk přeložil a připravil -jk-

NADĚJE PŘICHÁZÍ ZDOLA

SOLIDÁRNÍ SÍŤ JAKO REAKCE NA KRIZI V ŘECKU

Nedávno vyšla na webové stránce reel-news.co.uk informace o připravovaném dokumentárním DVD, které mapuje reakci na ekonomickou krizi v Řecku. Jeho součástí, jež je na zmíněném webu již dostupná a kterou se v následujícím článku pokusíme přiblížit, je představení samosprávných solidárních aktivit.

Z oblaků slzného plynu na athénském náměstí Syntagma se vynořil nový přístup ke krizi: komunitní jídelny, výměnné burzy oblečení apod. Nejde o charitu, ale o praktickou solidaritu. Manos, člen solidární sítě, k tomu říká: „Nedáváme něco chudým, sami jsme chudí. Každou neděli na Syntagmě shromažďujeme a rozdáváme oblečení pro chudé lidi. Je to součást solidární sítě. Solidarita je jediná věc a soucit či charita zas jiná. My neděláme charitu. Všichni jsme potenciální bezdomovci. Přemýšlím o tom tak, jako když jsou vojáci ve válce a jeden z kamarádů je raněný, tak jdete a pomůžete mu, protože víte, že on by to udělal taky. Samospráva, to je ta idea.

Na to, co myslíme slovem solidarita, máme perfektní příklad. Je tu člověk jménem Savas. Vloni se stal bezdomovcem. Jiný člen naší sítě měl prázdný jednopokojový byt. Takže teď už má Savas kde bydlet a je aktivním členem naší sítě.

Snažíme se organizovat řemeslníky, jako jsou instalatéři nebo elektrikáři, kteří mohou přijít a pomoci lidem, co nemají peníze na to, aby si někoho zaplatili.“

Argidis z týmu první pomoci na náměstí Syntagma představuje centrum, kde pomáhají lidem, jako jsou cizinci, imigranti nebo bezdomovci, kteří potřebují lékařskou péči. Dafni, členka solidární sítě, pak přibližuje další projekt: „Máme tady Sociální kuchyni, kde lidé společně vaří a stravují se.“ Kaiopi ze Sociální kuchyně doplňuje: „Vaříme tu každou neděli po 200, možná 300 lidí. Chodí se sem stravovat hodně bezdomovců. Není to charita, jsme chudí lidé, nemáme peníze. Je to solidární kuchyně, vaří se z toho, co lidé sami přinesou.“ A pokračuje: „Věnujeme se tu i dětem, i když k tomu nemáme mnoho věcí. Kreslíme si s nimi a snažíme se, aby se tu cítili dobře.“

Manos vysvětluje, jak se dala síť před několika měsíci dohromady: „Primátor otevřel sportovní halu, kde by přespávali bezdomovci, aby neumrzli. Bylo to v době, kdy bylo tak nějak do 4 stupňů Celsia. Jak teplota vystoupila nad 5 stupňů, primátor řekl, tak teď už je to OK, běžte ven, my to zavřeme. Naše společenství se sešlo a donutilo je znovu tuto halu otevřít.“

SHROMÁŽDĚNÍ NA SYNTAGMĚ

Na konci loňského května přicházelo na Syntagmu každý večer deset až dvacet tisíc lidí inspirovaných španělskými indignados. Začala se zde konat spontánní fóra, tzv. asambley. Organizovaly se skupiny pro bezpečnost, zdravotní péči, koordinaci, shromažďování, udržování čistoty apod. Největší shromáždění, které se tu sešlo, čítalo stovky tisíc lidí. Policie začala provokovat lidi, kteří se tu shromažďovali, a vyhánět je z náměstí. 2860 lidí bylo zraněno. Policie také ve velkém užívala slzný

plyn. Byly chvíle, kdy byla viditelnost na náměstí téměř nulová. Vznikla skupina proti panice, která se snažila pomáhat lidem šikanovaným policií, aby mohli zůstat na náměstí a dále demonstrovat. Naštvanost lidí byla obrovská.

Na rok starých záběrech se člen skupiny první pomoci po útoku policie rozčiluje: „Jsem jedním z mnoha lékařů, kteří sem dobrovolně přišli, aby pomáhali zachraňovat lidské životy. Zatímco jsme poskytovali první pomoc, a i přesto, že jsem osobně prosil policii a každého, kdo tam byl služebně, aby změnili taktiku a přesunuli se z míst, kde jsme ošetřovali zraněné, jejich odpověď bylo jen to, že vhořdili slzný plyn přímo do naší stanice první pomoci. Dokonce i za války se zastavuje palba, když se lékař pokouší zachránit raněného! Co je ale tohle za situaci?“

Protestní tábor na Syntagmě byl ukončen v průběhu července, poté co policie zničila veškerou jeho infrastrukturu. Důležité ale je, že to, co se událo na tomto náměstí a také na jiných místech, mělo velmi praktické dopady, protože lidé se začali scházet, poznávat a organizovat. Šlo o spontánní setkání lidí, které trvalo skoro tři měsíce.

Dafni popisuje další vývoj: „Možná se už na Syntagmě znovu neshromáždí milion lidí, ale hnutí neskončilo. Jen je nyní jiné. Vydalo se jiným směrem. Je mnohem jistější, nezávislejší. Lidé vědí, že je tu naše síť a že zde získají oblečení a jídlo a že nemusíme už žádat vládu, aby nám něco dala. Protože jsme vyšli do ulic, udělali jsme mnoho práce a zatláčeli na vládu. Organizujeme lidi z různých míst, existuje více sítí, kde si lidé jeden druhému pomáhají, což je jediný způsob, jak překonat tuto krizi. Všude po celém Řecku je mnoho takových sítí.“

MÍSTNÍ ASAMBLEY

Zástupci místní asambley právě navštívili s taškami plnými jídla Alter TV, národní televizní stanici, jejíž zaměstnanci jsou již od listopadu 2011 ve stávce. Místní asambley vznikají po celém Řecku, momentálně jich je jen v Athénách asi pětadvacet. Podobají se sousedským shromážděním, jež vznikala během argentinských bouří v letech 2001 a 2002. Iannis, zaměstnanec telefonních služeb, který přišel podpořit stávkující z Alter TV, říká: „Jsme z Milia, což je dělnická čtvrt' Athén. Shromažďujeme potraviny, nikoli od sponzorů nebo politických stran, ale jen od nás samotných, pro naše bratry.“

Pouliční demonstrace začaly v prosinci 2008, když policie zabila patnáctiletého anarchistu Alexandrose Grigoropoulase. Jeden ze stávkujících vysvětluje, co se dělo dál: „Po roce 2008 vytvořila spousta lidí na mnoha náměstích jakési lokální parlamenty, aby se organizovali a mohli pomáhat lidem, kteří měli problémy - se státem, s bydlením, v zaměstnání. Lidé z celých Athén sem přicházejí s pomocí, podporou, jídlem, s čímkoli, co potřebujeme. Takový je život, je to odpověď na tuto krizi, naše činnost je odpověď na tuto krizi.“

Antonia, členka sousedského výboru v Peristeri, vypráví: „Tento výbor začal pracovat před 12 či 13 lety. Není to něco, co by vzešlo

z této krize. Shromáždění jsou starou tradicí, která existovala již dávno v rámci hnutí dělnické třídy a začala fungovat v sousedstvích dávno před hnutím na náměstí Syntagma. Již dávno se tímto způsobem upozorňovalo na problémy a organizoval se odpor. Zlomem se stala Syntagma, což byl důsledek krize.“ Na její slova navazuje Christina: „Před dvěma roky bylo neobvyklé mluvit o lokálních shromážděních a jen velmi málo lidí vědělo, že vůbec existují. Život sám a životní nároky daly hnutí novou podobu a vedly k novým formám organizace.“ Další člen výboru, Spiros, dodává: „Tím se Řecko liší od Argentiny, kde se lidé začali organizovat až v důsledku krize, zatímco v Řecku existuje dlouhá tradice silného dělnického hnutí na jedné straně a na straně druhé levice obecně. Jsou tu lidé, kteří se velkou měrou podílejí na politickém životě.“

Pozitivní věcí v Peristeri je to, že ačkoli to není nějak velké město, udržuje se tu vazba mezi různými typy sousedství, takže víceméně víte, kdo je váš soused. Je tomu tak mimo jiné proto, že tu lidé zůstávají po celé generace, chodili spolu do školy apod. A tak bylo možné jednotlivá shromáždění koordinovat a jít za hranice konkrétního tématu a mluvit obecněji o otázkách chudoby a možných řešeních. Lidé chtějí cítit a také to tak pociťují, že s těmi, kteří bydlí vedle nich, dělají něco společně. V Peristeri existuje sedm lidových shromáždění, která se snaží o vzájemnou koordinaci.

Ireni představuje jedno ze shromáždění v Peristeri: „Jsem členkou sítě odporu a solidarity zde v Bournasi. Je to sousedské shromáždění, kde diskutujeme o problémech způsobených finanční krizí.“ Problémy, které se řeší na sousedských shromážděních, začaly po athénských demonstracích proti dodatečné dani z bydlení a odběru elektřiny. Ale když lidé vyrazili na shromáždění a slyšeli mluvit jiné, zjistili, že se tu mohou vyjádřit i k jiným věcem, a uznali, že kdyby tu neexistoval určitý druh kolektivního odporu v rámci sousedství, nemohli by se postavit proti přicházejícímu hurikánu. Ireni pokračuje: „Soud rozhodl, že jde o protiústavní zákon, takže se už nebudeme platit onu daň. Ted' ale diskutujeme o dalších problémech, jako třeba o nezaměstnanosti, dětech, které chodí do školy a doma nemají co jíst, o zavírání škol atd. Ve čtvrtku jsme debatovali o bankách a půjčkách na bydlení. Chceme, aby byly vymazány, aby je lidé nemuseli platit, teď, když nikdo nemá peníze, zatímco vláda dává miliardy bankám.“

DĚLNICKÝ KLUB NEA SMYRNI

Prvním cílem dělnického klubu bylo přivést dohromady zaměstnané a nezaměstnané lidi ze sousedství, aby mohli společně bojovat za svá práva. Klub vznikl v květnu 2011 ze skupiny asi 40 lidí, z nichž byla většina nezaměstnaných. V krizi mnoho lidí nejenže ztratilo pravidelný příjem a muselo začít platit větší daně, ale změnil se celý jejich život. Mohlo se stát, že nemají kde bydlet, že nemají co jíst. A bez naděje je téměř nemožné bojovat za svá práva. Alex, nezaměstnaný student psychologie, vysvětluje: „Snažíme se organizovat, abychom mohli bojovat za podporu v nezaměstnanosti, za pojištění, dopravu zdarma, zproštění daní. Musíme bojovat za společnou

věc, za to, aby nezaměstnaní nemuseli platit daně, aby existoval nějaký pojistný systém.“

Každý středoškolský student v Řecku musí absolvovat přípravné kurzy a hodně za ně zaplatit, aby měl možnost dostat se na univerzitu. Klubová příprava má nyní 70 studentů a okolo 55 učitelů v tomto projektu pomáhá bez nároku na jakoukoli peněžitou odměnu. Amy, učitelka designu, říká: „To, co tady v klubu participace děláme, má různé stránky. Jednou z nich je sebevzdělávání. Lidé, kteří něco umí nebo znají, přijdou, hrají hudbu nebo mluví před posluchači. Pořádáme také večírky nebo koncerty. Takže se snažíme obsáhnout vše, co lidé potřebují, možnost bavit se a také se dále vzdělávat. Nemusíme platit za to, abychom se pobavili s přáteli.“

Nezaměstnaná Chrissa sděluje: „Rádi bychom, aby si pracující třída vytvářela svou vlastní kulturu.“ Amy ji doplňuje: „Máme proto skupiny jako filmovou, fotografickou, skupinu tradičního tance, nabízíme různé aktivity každý den v týdnu. Během krize je kultura to první, co jde ke dnu, protože každý si myslí,

že to není nic důležitého, a že se na ni tedy nebudou dávat peníze. Když skupina, jako je ta naše, dokáže uspokojovat tyto potřeby, je to pro mě velmi důležité, protože to vyjadřuje kulturu této společnosti. Můžeme vytvářet novou společnost.“

MEZINÁRODNÍ SOLIDARITA

Systém se snaží dělat maximum pro to, aby všechno tohle zastavil. Podle Dafni „pravděpodobně cítí, že ho to ohrožuje. Říkají nám, že je zakázané nabízet potraviny jiným lidem jen tak volně na ulici, pokud nemáme obchod nebo nejsme NGO, nejsme organizovaní nebo nejsme církev. Je to prý věc hygieny, veřejného zdraví. Možná si myslí, že pro lidi bez domova je zdravější vybírat popelnicu a hledat něco k jídlu tam.“ Manos k tomu dodává: „Myslím si, že to, co by nám pomohlo a podporilo nás, by byla časově neomezená generální stávka, a potom by solidarita byla tou hlavní otázkou přežít vůbec.“

Na otázku, co poradit lidem v Británii, Dafni odpovídá: „Každý si musí najít svůj vlastní způsob, jak bojovat. Pravděpodobně by měli

začít sami organizovat různá sdružení a nečekat, až se něco stane. Měli by pochopit, že tato krize je globální, není jen řecká, a nedělat nic takového, o čem mluví mainstreamová média.“ A následují další vyjádření na závěr...

Antonia rozhodně prohlašuje: „Nikomu nic nedlužime a žádné dluhy neuznáváme. Odmítáme platit jejich dluhy.“

Argis: „Solidarita neznamená jenom říci: ‚Ok, my s vámi, řeckým lidem, citíme.‘ Solidarita spočívá v tom přijít a pomoci nám. Kapitalismus vytváří podmínky pro podnikání v zahraničí, proč by také nemohla začít fungovat zahraniční solidarita?“

Christina: „Jak se krize prohlubuje a lidé za hranicemi zjišťují, že zasahuje jak je, tak nás, každý najednou uznává, že se musí stát součástí ‚nás‘, aby zabránil ‚jejich‘ vítězství.“

Dafni: „Musíme změnit systém, musíme bojovat proti trhu, hledat nové cesty a být v tom spolu zajedno.“

-čp- & -jk-

NEJSEM PROFESIONÁL ROZHOVOR SE ČLEMEM FOOD NOT BOMBS PRAHA

Asi nejznámější anarchistickou solidární iniciativou jsou kolektivy Food not Bombs (Jídlo místo zbraní), které rozdávají jídlo bezdomovcům a sociálně slabým. Richarda, dlouholetého člena pražské skupiny FNB jsme se zeptali na historii a praxi této iniciativy a také na jeho osobní zkušenost s ní.

Můžeš nám nějak ve stručnosti představit historii FNB? Kde má kořeny a jaké byly základní myšlenky této iniciativy, když vznikala?

Ahoj, jsem moc rád, že ses na mne obrátil s tímhle rozhovorem. S FNB vařím od roku 1998 a krom toho mám zítra 33. narozeniny (v době publikování tohoto článku už mám oslavu za sebou), takže je tenhle rozhovor pro mne takové malé bilancování. Proto ten, koho nebaví „nudná“ historie, ať rovnou přeskočí k druhé otázce. Těm, co nepřeskočí, slibuji krátký výlet do bojových 90. let. Část o FNB v Praze jsem napsal na základě rozhovorů s přímými účastníky a na základě vlastních vzpomínek.

Rád bych se ale nejdříve zastavil u Food not Bombs ve Spojených státech, kde tato iniciativa vznikla.

FNB má své kořeny v kampani proti otevření atomové elektrárny v Seabrook. Bylo to v roce 1980, kdy aktivisté poprvé propagovali svoji nenásilnou formu protestu. Kontext fungování FNB je samozřejmě zcela odlišný ve Spojených státech než např. v ČR. Pro mne to vystihuje výrok aktivisty Doma Helder Camary, který řekl: „Když dávám jídlo chudým, nazývají mne svatým, když se ptám, proč chudí jídlo nemají, tak mne nazývají komunistou.“ Koncem 80. a v průběhu 90. let se americká FNB značně rozrůstá. V roce 2003 se dá mluvit o více než stovce poboček. Překračuje svůj ekologický rámec a stává se sociálním hnutím. Represe ze strany státu na sebe nenechá dlouho čekat. V San Francisku hledá městská správa od roku 1988 způsob jak zastavit činnost FNB, což do roku 1995 vypadalo tak, že bylo zatčeno více než 725 osob. Důvody k zadržení byly různé - chybějící povolení k rozestavení stolků, k rozdávání letáků a nejčastěji používaný důvod bylo chybějící povolení k sanitární kontrole potravy a povolení na její rozdávání v parku. Tento argument používala městská správa v televizních a rozhlasových diskusích a v soudních sálech. O tom, že to byl jen zástupný argument, svědčí výpověď jednoho z tehdejších šéfů policie Dennise Martella, která se objevila v jednom z televizních programů: „Hlavním cílem FNB není rozdávání jídla, ale popularizování anarchistických názorů, což nemůžeme povolit.“ Je zcela zřejmé, že ze strany policie a městské správy šlo o politicky motivovanou represii.

V říjnu roku 1993 vyhlásil starosta San Franciska Frank Jordan nový program zvýšení životního standardu, jehož výsledkem mělo být trestání za pití alkoholu na veřejných místech či pouliční prodej. V krátkém čase bylo až 5000 osob potrestáno za spaní v parcích, policie ničila majetek bezdomovců, buldozery srovnaly jejich provizorní kartonové

domy se zemí. O několik dní později provedla policie množství domovních prohlídek u aktivistů FNB - zabavila potraviny a aktivisty pozatýkala. Za mřížemi se ocitlo skoro 300 osob, jejichž jedinou vinou bylo bezplatné rozdávání jídla! Ovšem nejen zatýkáním bojovala policie s aktivisty FNB - došlo i k bití a sexuálnímu napadení, konfiskaci aut, náradí a knih, hrozbám a pokusům o zastrasování. Svého času se pokusila městská správa změnit taktiku a získat nad FNB kontrolu návrhem na pronajmutí několika jídelen. Aktivisté si uvědomili, že by to omezilo možnost přístupu některých lidí k jídlu a systematicky odmítali. Jedním z pilířů FNB je rozdávání přímo na ulici, snaží se o účinné akce masového charakteru a ne o podporu mentality bohatce rozdávajícího chudým. Oficiální sociální programy týkající se nezaměstnanosti se opírají o předpoklad, že lidé bez práce jsou přítěží, a proto je třeba je trestat, kdykoliv poprosí o pomoc. Tyto programy popírají tezi o politickém základě nezaměstnanosti, tvrdíce, že to není společenský problém, ale soukromá věc některých lidí.

Vedle mnohých odpůrců se začali objevovat i příznivci FNB. Členové Korporace advokátů, Odborového svazu pracovníků hoteliérství a gastronomie, Federace černých odborářů a jiných organizací ze San Franciska se aktivně účastnili činnosti FNB, navzdory zákonům a vyhrožování. Mimo rozdávání jídla se dobrovolní aktivisté často věnují rekonstrukci a obsazování opuštěných nemovitostí, obnově a využívání prostor městské zeleně i zakládání pirátských rozhlasových stanic. Na konci roku 1992 začali členové FNB ze San Franciska společně s lidmi z Koalice pro bezdomovce aktivní squatterskou kampaň „Homes not Jails“ (Domy místo cel). V krátkém čase se objevily jak velké squaty, tak tajně obsazené menší budovy.

Období mezi roky 2000 a 2003 je v USA známo tím, že úřady v městských správách získávali politici známi svými konzervativními názory. S tím bylo spojené vážné zesílení tlaků namířených proti bez-

domovců. Roste počet měst zavádějících restriktivní zákony zabraňující např. získávání brigád, které jsou jediným možným zdrojem výdělku pro zbavené práce a domova (San Francisco, New York), anebo žebření v centrech (Seattle, Santa Cruz). Čím dál tím častěji se koná napadání provizorních útočišť bezdomovců (New York, Los Angeles, San Francisco). Tato válka s bezdomovci se opírá o egoistický způsob myšlení: co oko nevidí, to srdce nepálí. Městské rady se domnívaly (a platí to i pro současnost), že když odsunou z center měst lidi spící na ulicích, přinese jim to politické vítězství. Takovému pojmání věci pomáhá lobby ze skupin svázaných s turistickým a stavebním byznysem. Izolace bezdomovců na špinavých předměstích měla také oslabit jejich stále požadavky na snížení nájemného, posílení sociální ochrany a zabezpečení práce. FNB v USA byla pro bezdomovce první a nejčastěji jedinou linií obrany před útoky tohoto typu. Pokud v Miami a New Yorku začala činnost oficiální cestou, v jiných městech se válka rozběhla na ulicích. Aktivita FNB - rozdávání jídla na místech, kde se shromažďují bezdomovci - pomohla současně prolomit vzájemnou nedůvěřivost i zabezpečit přístup lidí na veřejná místa.

Druhá stránka této věci byla, že skupiny FNB se staly oblíbeným terčem policejních útoků - dělo se tak mimo jiné v Seattlu, Santa Cruz, Ft. Worth, Berkley či Salt Lake City. Lépe organizované skupiny byly pronásledovány s ještě větší zaujatostí.

Při mém pátrání po historii FNB v Praze jsem se dozvěděl, že první skutečnost, která dala vědět o existenci FNB, byla americká LP kompilace pro FNB (Old Glory Records, dovezl ji Míra Pátý). Několik lidí z hardcorové scény v roce 1996 cestovalo po Spojených státech a tam se setkali se samotnou aktivitou FNB. Řekli si, že by bylo fajn něco takového rozjet v Praze.

První období FNB je charakteristické úzkým propojením s hardcorovou subkulturou, která byla v 90. letech v Čechách hodně silná. Sami sebe nechápali jako anarchistickou iniciativu nebo organizaci. Byla to volná skupina lidí, kteří se potkali v Black Handu, což bylo alternativní centrum v Dejvicích (dnes je tam parkoviště). Důležitým motivem pro fungování byl komunitní ráz činnosti, setkávání se a také úplně nová věc v pražském prostředí. Vařilo se na Budánkách (squat) nebo po bytech, a to jak vegetariánsky, tak vegansky. Jídlo se získávalo z dumpsterů, nebo co zbylo z klubu Roxy, popřípadě se nakupovalo. Rozdávání jídla probíhalo každou neděli od dvou na Střeleckém ostrově. Na jídlo chodili jak straight edge, tak nádražní pankáči a také lidé bez střechy nad hlavou. Počty se pohybovaly mezi 20 až 40 strávníky. Takovou malou zajímavostí je, že v roce 1998 došlo k oficiálnímu zaregistrování FNB, aby bylo možné „zaměstnávat“ civilkaře (lidé, kteří místo povinné vojenské služby zvolili civilní službu). Kromě nedělního vaření dělal kolektiv bagety na koncerty do klubu 007 na Strahově a vařil také na Local street party v roce 1998. V souvislosti s „úpadkem“ HC scény skončila i činnost FNB. Někteří lidé, kteří fungovali v rámci FNB, se odstěhovali z Prahy, jiní začali pracovat v neziskových organizacích.

Další etapa FNB však na sebe nenechala dlouho čekat. V roce 1999 obnovil činnost nový kolektiv. Svoji činnost považoval za anarchistickou aktivitu stojící ne na organizaci, ale na kolektivu. Část lidí je organizována ve Feministické skupině 8. března, část je ze squatu Milada. Velice záhy (v roce 2000) dochází k rozkolu a skupina pocházející ze squatu Milada se odděluje a začíná rozdávat jídlo v sobotu od čtyř na Holešovickém nádraží. Na Střeleckém ostrově pokračuje v nedělním rozdávání jídla druhý kolektiv. Vaří jídlo pro zhruba 40 lidí, pouští reprodukovanou hudbu a celé rozdávání pojímá jako setkávání lidí z anarcho-autonomní scény a propojení jejich reality s realitou lidí bez domova. Dalším jejich cílem bylo citlivě informovat lidi bez střechy nad hlavou o tom, co je z pohledu FNB příčinou jejich chudoby, zároveň se kolektiv snažil vyhnout tzv. gulášové propagandě. Kladl důraz na vyváženost mezi samotným vařením jídla a politickými aktivitami. Přípravoval

texty, které měly být zveřejněny během zasedání MMF v Praze. Boj proti ekonomické globalizaci bylo důležité téma. 2. srpna 2000, před zasedáním MMF, spoluorganizují lidé z FNB třídení veřejnou solidární hladovku (měla upozornit na množství chudých a hladovějících ve „Třetím světě“, který byl politikou MMF a SB nucen více a více se zadlužovat). Také částečně zajišťují stravu pro účastníky demonstrací a kontrasummitu. Ze strany protixtremistického oddělení policie došlo několikrát k perlustraci během samotného rozdávání jídla a k pokutování, např. když se kolektiv zapojil do „Dne proti supermarketům“ a rozdával jídlo před obchodním domem Tesco v centru Prahy. Záměrem této akce byla konfrontace „světa“ supermarketů se světem lidí na ulici. Kolektiv vaří vegansky a striktně nenakupuje v supermarketech. Za dobu svého fungování připravoval jídlo na několika místech. Za zmínku stojí prostor tzv. Papírny. Spodní patro a sklepení v domě v ulici Za papírnu získali lidé kolem Jakuba Poláka jako „náhradu“ za squat v ulici pplk. Sochora a jako prostor, kde se měla realizovat „Svobodná universita“, dále zde byl prostor pro streetworkery a ve sklepení prostor na všemožné kulturní akce. V roce 2003, po čtyřech letech činnosti, ukončuje kolektiv svoji činnost v rámci FNB. Prochází deziluzí, záměr, aby si lidé bez střechy začali vařit sami, nebo aby obsadili prázdný dům pro své potřeby, nevychází. Dostavuje se pocit, že jsou pouze další charitou, což opravdu být nechťeli.

Jak jsem se již zmínil, od roku 2000 vaří skupina (v této skupině jsem nakonec zakotvil i já), která zčásti žije ve squatu Milada. Na sobotní rozdávání se jídlo také připravuje ve vedlejším obsazeném domě, na tzv. Praseti. Z velké části se vaří venku na ohni, a to i v zimě. Několikrát se podařilo spolupracovat s lidmi bez domova na samotné přípravě jídla, nikdy to však nemělo dlouhodobějšího trvání. Spolupráci také navazujeme s divadelním Souborem Ježek a Čížek (tento soubor nám poskytl prostory na vaření v roce 2010). Skupina se hodně rozvolnila, členem FNB byl každý, kdo chodil vařit. I přesto přichází období, kdy na sobotní rozdávání vaří jen šest lidí. Rozdává se pravidelně jednou týdně pro 40 až 60 lidí. Kolektiv vily Milada se obměňuje a s tím přichází i stěhování FNB do Krtkovy kolony na Letné. K vaření se přidávají i lidé, kteří nežijí na Miladě. Vaří se vegetariánsky i vegansky, nebojko-tují se supermarketu. Funguje měsíční rozpis, kdy každá skupina vaří jednou měsíčně. Těžiště aktivity se přesouvá na sobotní rozdávání jídla. Po vyklizení vily Milada a ukončení činnosti Krtkovy kolony v roce 2009 se ještě stěhujeme do domu v Truhlářské ulici, který fungoval jako náhradní prostor místo Milady. Zde jsme krom vaření udělali i promítání a rozdávání oblečení pro lidi bez střechy nad hlavou, filmy si vybírali sami.

V současné době vaříme po bytech a další možnosti se také nabízejí s nově vzniklým infoshopem.

No tak to byla ta trocha historie.

Kdy a z jakých důvodů jsi se do FNB zapojil ty?

Jak už jsem napsal, do FNB jsem se zapojil v roce 1998. Žil jsem v té době ve vile Milada a byla to jedna z mnohých aktivit, kterými jsem v té době žil. Takže zprvu jsem se vaření účastnil velice nahodile. Byla to pro mne realizace tolikrát skloňované solidarity. Z hesla se stával čin. Myslím, že se squatováním to bylo podobné. Motorem byla touha praktikovat to, o čem jsme se všichni bavili. Pro samotné fungování FNB bylo od začátku důležité vybudovat si důvěru u lidí, kteří chodili na holešovické rozdávání. Proto byla a je nutná pravidelnost, myslím tím nevynechávání sobotních vaření. Začátky byly hodně punkové, a to v dobrém i špatném slova smyslu. Zodpovědnost ležela na několika jednotlivcích a ostatní chodili pomáhat, jak se jim to zrovna hodilo. Pro zodpovědné jedince to je po několika měsících hodně vyčerpávající, velice rychle hrozí syndrom vyhoření, proto je dobré se vaření věnovat podle předem rozděleného rozpisu a rozložit odpovědnost na co nejvíce lidí. Pro mne je to, stejně jako fungování v rámci hnutí, „běh na dlouhou trať“.

Jak funguje váš kolektiv? A je nějaký rozdíl oproti dřívějším letům?

FNB Praha se za poslední roky značně rozrostlo. Krom každotýdenního sobotního rozdávání na Holešovickém nádraží (které opravdu funguje od roku 2000), rozdáváme od letošních Vánoc ještě každou středu na náměstí Republiky před obchodním domem Palladium. Zdá se mi, že fungování FNB jde v určitých vlnách, v jejichž centru je samotné vaření. Stejně jako další části hnutí i FNB používá politiku reagování na něco, místo aby vytvářela vlastní. Nutno ještě říci, že lidé, kteří ve FNB působí/působili, mají odjakživa ještě spoustu jiných činností, FNB pro ně (alespoň z větší části) není hlavní náplň, a podle toho to i vždy padalo. A teď to nemyslím ve špatném slova smyslu, pouze konstatuji.

FNB má několik základních principů: 1) recyklace potravin, 2) vegetariánství a veganství, 3) antimilitarismus, 4) konsenzus, 5) rozdávání jídla lidem bez rozdílu. Těmito principy by se měly řídit všechny skupiny FNB na celém světě. Je to však jen rámeček a i v historii pražské FNB je vidět, že každá skupina kladla důraz na něco jiného. Dnešní pražská

FNB sama sebe pojímá jako anarchistickou aktivitu. Je zajímavé, že v poslední době se stal moderní dumpster-diving a novináři nás často oslovují jako hlavní představitele dumpsterdiverů. Modelují nás do role mladých studentů, kteří recyklují jídlo a dávají ho chudým lidem. Na to já říkám: „Nejsme mladí, jen někteří z nás studují, a nejsme hodní spasitelé. Ale rozhodně jsme antikapitalistický kolektiv.“

V jaké atmosféře probíhá vydávání jídla?

Jedení na Holešovickém nádraží je jen jedna část sobotního „vaření“. Pro mnohé z nás je důležité se společně sejít a strávit dohromady jedno odpoledne při přípravě jídla. Známe se spoustu let a času, kdy se vidáme, je stále méně a méně. Má to pro nás obrovský sociální rozměr. Občas bylo těžké se například do skupiny, ve které jsem, zapojit proto, že již spolu fungujeme spoustu let a jsme trochu uzavření, ale myslím, že za poslední rok se i tento fakt změnil.

Samotné rozdávání má různou atmosféru, záleží na tom, jakou mají všichni náladu. Někdy jsme unavení, někdy nuceně nějakým způsobem řešit spory, at' už s lidmi, kteří jsou opilí nebo prostě jenom nepříjemní. Chodí se k nám najíst i dobří známí, kteří žijí na ulici už hodně let a my jsme je kdysi potkali na „rozdávání“. Celkově ale mohu říci, že stejně jako se mění lidé ve FNB, tak i lidé, kteří si chodí pro jídlo, se často obměňují. Pravidlem zůstává, že před zimou se lidé bez domova chastují do velkých měst a na jaře zase odjíždějí z měst pryč.

Zapojujete se i do jiných aktivit, než je vydávání jídla bezdomovcům?

Participujeme i na akcích jiných organizací a skupin. Namátkou mě napadá podpora prezentace PragueWatch v kině Oko, podpora divadla Ježek a Čížek při jejich premiéře hry o bezdomovectví v Divadle Komedie, samozřejmě podpora 1. máje a souvisejících akcí, účast na bezpečnější zóně na Žižkově. Nejsme však a nechceme být jen catering hnutí. Pořádali jsme např. diskusi o Akčním plánu pro bezdomovectví (jeho součástí byl např. tábor za městem, kam by se svázeli lidé bez střechy nad hlavou), pokusili jsme se uspořádat panelovou diskusi, která by mapovala situaci lidí bez střechy nad hlavou v jednotlivých regionech a specifické chování radnic (popravdě moc se nám nepovedla, někteří panelisté odřekli na poslední chvíli), pořádali jsme promítání v klubu Cross. Spolupodíleli jsme se také na vzniku filmů o FNB (*Solidarita v praxi* od Jana Hanuše, *Lovci a sběrači* od Natálie Císařové).

Jednou za čas vedeme interní debatu o tom, s kým spolupracovat a s kým už nikoliv. Nejsme v této otázce zajedno, ale zatím nám to nijak zásadně nepřekáží. Základ své činnosti vidíme v samotném „vaření jídla“.

Byl jsem nějakou dobu aktivní v jednom kolektivu FNB. Opustil jsem ho ale proto, že jsem v této aktivitě neviděl žádný přesah. Uvařilo se, vydalo jídlo, umylo nádobí, občas se uspořádá benefity na krytí nákladů. Cítíš ty osobně, že by vaše činnost šla dál za obyčejnou charitu? A v čem případný přesah spočívá?

Odmítám (nebo se o to alespoň snažím) roli aktivisty. Nejsem profesionál, který zná pravdu a chce otvírat oči ostatním. Takové období mám daleko za sebou. Nedokážu posoudit, zda to, co dělám, má přesah, zároveň netoužím dostat se do onoho pomyslného nebe, jímž je v buržoazní společnosti zapsání se do nějaké historie. Člověk ve své době kráčí v mlze, napsal Ludvík Kundera, a myslím, že docela vystihl onen fakt.

Vaření a rozdávání jídla pro mne znamená vystoupit ze svého „batyskafru“ a nahlédnout do jiného okna v tom samém světě. To, jak kapitalismus funguje a jak se jeví, je složité. Za bolševika, před rokem 1989, byl nepřítel zcela jasný a viditelný. V kapitalismu je to jiné. Maskuje se za nepolitické ekonomické nutnosti - což je lež, maximalizaci zisků vydává za osobní selhání jednotlivce atd. U lidí bez střechy nad hlavou se obnažuje jeho dřev. Každému z nás se může stát, že skončí na ulici, a tak si s lidmi, se kterými vařím, říkáme, že teď připravujeme jídlo my a někdy možná pro nás bude připravovat jídlo někdo další.

Další věc, která mi vadila, byla, že se nám nepodařilo překonat onu pomyslnou hranici mezi těmi, co dávají, a těmi, co přijímají. Daří se vám nějak tuto bariéru odbourávat a případně samotné bezdomovce zapojovat?

S několika málo lidmi, kteří chodí na sobotní rozdávání již několik let, máme přátelské vztahy. U nich jsme, myslím, překonali vztah obdarovávajícího a toho, který přijímá. Mně samotnému se tento vztah přičítá právě proto, že odmítáme být charitou. Neočekávám vděčnost, nebo podřízenost. Nikoho nehodlám vychovávat. Zároveň chápu, že pozice z druhé strany je mnohem těžší, nutí člověka k tomu, aby se cítil zavázaný a hrál onu pasivní roli příjemce. V navazování vztahu s lidmi bez střechy nad hlavou je krom sociálního či věkového rozdílu i mnoho dalších. Kamarád na sobě prováděl takový malý pokus. Chtěl na vlastní kůži pocítit, co zažívají lidé bez střechy nad hlavou. Rozhodl se na týden opustit byt, dal klíče a mobil kamarádovi (aby ho to nelákalo) a domluvil se s ním na tom, že se uvidí za týden. Nebudu zde popisovat,

co zažil, ale důležité je, že se svoji týdenní perspektivou, vysokoškolským vzděláním, sebevědomím a další spoustou věcí na tom byl úplně jinak než lidé bez střechy nad hlavou. Sám přiznal, že to bylo od něj poněkud domýšlivé předpokládat, že se vcítí do role člověka bez střechy nad hlavou. Zpět k tvé otázce. Snažíme se onu bariéru překonávat, ale moc se nám to nedaří a myslím, že z pochopitelných důvodů. Když ještě fungovala vila Milada, nebo spíše sousední dům vila Miluška (Prase), podařilo se domluvit spolupráci a lidé, co chodili na Holešovické nádraží, přišli pomoci s přípravou jídla. Spolupráce ale neměla dlouhého trvání, myslím, že se nám to podařilo třikrát nebo čtyřikrát. V současné době nemáme vhodný prostor, který bychom jim mohli poskytnout a kde by si mohli vařit, takže jsme alespoň rozdávali nádobí, které vaření lidem bez střechy nad hlavou usnadnilo. Ještě bych rád podotkl, že spousta z nich je v obstarávání jídla velice schopná a v dumpsterování a vůbec v tom, jak se o sebe postarat v krizových situacích, bychom se od nich mohli učit.

Jaký vidíš rozdíl mezi aktivní solidaritou a charitou?

Už jsem to naznačil v předchozích odpovědích. Kapitalismus utváří vztahy mezi lidmi. Vytváří hierarchie a komodifikuje vše, na co narazí, včetně lidí. Podle mého názoru charita stojí na obdobných vztahových principech. Já jsem ten, který dává, já jsem ten, který rozhoduje, přízpůsob se mi (a je to samozřejmě ještě o mnoho složitější). FNB odmítá tento typ vztahu. Mnohdy se to samozřejmě v praxi z pro mne pochopitelných důvodů nedaří, ale vědomě o to usilujeme. Lidé, kteří přicházejí na jídlo, nejsou klienti, za svoji činnost nedostávají mzdu a nejsme profesionálové.

V lednu roku 1998 nás vystěhovali z obsazeného domu v Zenkově ulici, těsně před opuštěním onoho domu jsme ještě vyrazili na Hlavní nádraží rozdat teplou polévku. Necitili jsme se na ulici díky podpoře lidí ze squatu Ladronka, ale neměli jsme k tomu daleko. My jsme se zase rozhodli podpořit lidi bez střechy nad hlavou. Uvědomělá podpora bez vytváření hierarchie a s pojmenováním příčin vzniklé situace, to je podle mého názoru solidarita.

Setkal jsem se s kritikou, která říkala, že FNB jen napravuje škody, které kapitalismus páchá. Nesnáží se ho porazit. Právě přeměnou vztahů a demontováním všech možných stereotypů se snažíme změnit systém, ve kterém žijeme. Neznám recept na porážení kapitalismu a nevěřím tomu, že ho samy o sobě porazí všechny možné kampaně nebo ataky (ale ani bez nich to velice pravděpodobně nepůjde). Myslím si jen, že se nemůžeme spoléhat na stát nebo na kohokoliv jiného. Vše závisí na nás a na naší spolupráci. Vytvářením sítí a autonomních aktivit můžeme napomoci vzniku hnutí, které by se podílelo na změně stávajícího zřízení, nebo nám alespoň umožní přežít v těžkých chvílích. To je jeden z důvodů, proč je i FNB důležitá.

V Česku fungují kolektivy FNB v různých městech. Komunikujete nějak spolu?

Abych byl upřímný, v rámci FNB Praha se nám nedaří více spolupracovat s ostatními skupinami z jiných měst. Občas spolu komunikujeme a povedlo se dát dohromady celorepublikový web (www.food-not-bombs.cz), pod kterým je podepsáno osm aktivních skupin. Vidáme se se skupinou z Plzně a z Jihlavy (občas proběhne i menší support akce).

Je znát projev současné krize a vládních reforem na počtu a přiblížení lidí, kteří si od FNB berou jídlo?

Přestože se současná krize u lidí bez střechy nad hlavou určitě také projevila, já osobně jsem nějaký rozdíl při sobotním rozdávání nezaregistroval.

Je něco, co bys rád řekl na závěr, nebo doplnil?

Jednou za čas, v nepravidelných periodách se otvírá okno, které umožňuje revoluční změnu, lidé mají pocit, že mohou dokázat cokoliv, že dokážou změnit svět okolo sebe. Nevím, jestli to bude během mého života, ale jestli ano, tak se uvidíme na barikádách.

MEZINÁRODNÍ HNUTÍ SOLIDARITY

AKTIVNÍ PODPORA LIDEM V REŽIMU APARTHEIDU

MARIE STARÁ

Mezinárodní hnutí solidarity (International Solidarity Movement, ISM) bylo založeno před více než deseti lety s cílem podporovat a posilovat palestinské hnutí zdola tím, že Palestincům a Palestinkám poskytuje dva zdroje, které mohou významným způsobem doplňovat nenásilný odpor místních obyvatel proti apartheidu a brutální vojenské okupaci, a to mezinárodní solidaritu a hlas na mezinárodním poli.

ISM podporuje palestinské komunity v jejich boji za spravedlnost a svobodu zejména dvěma způsoby - přímou podporou na místě a aktivismem zaměřeným na změnu postoje mezinárodních komunit. Na okupovaných územích stojí aktivisté a aktivistky ISM po boku Palestinců a Palestinek při demonstracích, přebývají s nimi v protestních stanech nebo v jejich domovech, které se nacházejí v ohrožených oblastech, nebo doprovázejí farmáře na jejich pole, kde hrozí útok ze strany osadníků či armády. Tím, že dokumentují každodenní realitu života pod okupací, přispívají k šíření informací a přinášejí palestinský nenásilný odpor před mezinárodní publikum. Vysílají tak rovněž zprávu Izraeli, že svět o jeho jednání ví a nesohlasí s ním.

POČÁTKY ISM A DEBATY O ROLI MEZINÁRODNÍCH AKTIVISTŮ V PALESTINĚ

„Palestinské nenásilné hnutí se nacházelo v nové situaci, míra násilí byla nepředstavitelná. Palestinskými městy projížděly tanky, které oznamovaly zákazy vycházení. Děti, které házely kameny, byly zabíjeny ostřelovači. To bylo na denním pořádku, přesto se to nedostalo do světových médií, protože novináři až na občasně návštěvy Ramalláhu nebo Betléma prakticky neopouštěli Jeruzalém. V takové situaci lidé nevěřili v nenásilné hnutí. Proto jsme potřebovali mezinárodní aktivisty, aby pomohli přivést pozornost mezinárodní komunity.“ (Neta Golan, jedna ze zakladatelek ISM)

V reakci na zabití několika desítek neozbrojených civilistů během několika málo dní, které následovaly po 28. září 2000,¹⁾ požadovali Palestinci prošetření tohoto násilí Organizací spojených národů a vyslání nezávislých pozo-

rovatelů. Jejich návrh byl díky americkému a izraelskému vetu zamítnut, stal se nicméně katalyzátorem pro narůstající sérii iniciativ vycházejících z řad mezinárodních aktivistů a pracovníků neziskových organizací, kteří chtěli využít své přítomnosti k poskytnutí ochrany a svědectví ze stále izolovanějších palestinských komunit. Z těchto různorodých aktivit (a do jisté míry náhodou) vzešlo i Mezinárodní hnutí solidarity, které se stalo nejvýraznější tváří mezinárodního aktivismu v Palestině.

Prvních několik týdnů druhé intifády bylo charakterizováno vášnivými demonstracemi a pochody, jichž se účastnili palestinští civilisté. Odpovědí izraelské armády byla střelba ostrými náboji, pogramovanými ocelovými kulami a kanystry se slzným plynem, pomocí nichž se snažila demonstrace rozehnat. Vzrůstající počet obětí z řad civilistů spolu s dalšími překážkami, které zamezovaly masové účasti v tomto povstání, přispěl k tomu, že se intifáda al Aksa změnila ve víceméně ozbrojený konflikt.

V této situaci začali palestinští občanští aktivisté uvažovat o nových způsobech, jak čelit izraelské okupaci a armádnímu násilí bez ztráty na civilních životech. Na základě prvních zkušeností si začali uvědomovat, že k tomu, aby se Palestinci mohli zapojovat do nenásilných přímých akcí proti izraelské armádě, je nutná přítomnost lidí ze zahraničí.

Ve stejné době se v Ramalláhu začala formovat skupina mezinárodních aktivistů²⁾ (složená z pracovníků rozvojových agentur, učitelů a cizinců žijících v partnerských a manželských svazcích s Palestinci), kteří diskutovali o tom, jak využít svého privilegovaného statusu cizinců. Někteří chtěli Palestincům poskytovat školení v nenásilném aktivismu, jiní navrhovali, aby své snahy zaměřili na své vlastní vlády. Skupina nakonec začala pořádat demonstrace před ambasádami a konzuláty v Jeruzalémě.

V této době se však stále ještě nedospělo k rozhodnutí v zásadní otázce o vztahu s palestinskými aktivisty, včetně těch, kteří prosazovali ozbrojený odpor. Objevilo se několik kontroverzních kroků, například když mezinárodní aktivisté vyzvali Marwana Barghoutiho, představitele Fatahu a v té době nejvýraznější

tvář ozbrojené intifády, aby opustil jimi podporovanou demonstraci v Ramalláhu. Někteří z nich nechtěli být spojováni s žádnou konkrétní politickou stranou, jiní s mužem, který byl považován za vůdce palestinských ozbrojenců. Další aktivisté to však považovali za překročení hranice solidarity a poučování Palestinců o tom, jak vést hnutí proti okupaci. Přestože se první skupina mezinárodních aktivistů časem rozpadla, přesvědčení o důležité roli cizinců a nenásilného odporu zůstalo a vedlo k založení ISM.

U jeho zrodu stáli aktivisté z Palestiny a Izraele, jako například George Rishmawi a Ghasan Adoni ze Západního břehu, oba se zkušenostmi s bojkotem Izraele a kampaní, v jejímž rámci odmítali občané během první intifády platit daně izraelským úřadům, Palestinka s americkým občanstvím Huwaida Arraf a izraelská židovka narozená v Tel Avivu, Neta Golan. První pochody za účasti mezinárodních a izraelských aktivistů začali organizovat koncem roku 2000 a prvotní úspěchy, které překvapily i samotné organizátory, vedly k vydání výzvy adresované aktivistům po celém světě, aby se připojili k Palestincům v jejich odporu proti okupaci.

Zatímco se nově vzniklé hnutí připravovalo na první vlnu aktivistů ze zahraničí, kteří měli přijet na kampaň nazvanou Léto svobody 2001, začaly se projevovat první problémy. Aby mohly být jejich kampaně úspěšné, bylo nutné vybudovat dobré vztahy s místními palestinskými komunitami. Ukázalo se ale, že někteří Palestinci se stavěli vůči přítomnosti mezinárodních aktivistů negativně, což vycházelo z jejich přesvědčení, že cílem ISM je zamezit aktivitám palestinského odporu a násilí. V té době měli již i zkušenosti s násilnou odvetou za přítomnost izraelských aktivistů ze strany izraelské armády. Otázka zapojení izraelských aktivistů do přímých akcí organizovaných ISM byla nakonec vyřešena ujednáním, že budou vždy přizváni jen na žádost místních obyvatel.

Léto svobody otevřelo další dvě důležité otázky - zajištění kontinuity hnutí a rozhodnutí o tom, kdo bude hnutí vést. Diskuse nad druhým bodem byla podle vyprávění zakladatelů jednou z dvou situací, při nichž se hnutí téměř rozpadlo. Proti sobě stály dva návrhy: první požadoval, aby bylo ISM koordinováno mezinárodně (což by umožnilo obejít neshody mezi palestinskými politickými stranami a skupinami a zajistit lepší vztah se všemi Palestinci), druhý trval na tom, že jeho vedení musí být zakotveno v palestinském nenásilném hnutí a čerpat podněty od místních aktivistů. Neta Golan k tomu řekla: „Mám strach, aby se ze mě nestala koloniální aktivistka. Musíme mít kontakty mezi místní komunitou lidí, se kterými budeme pracovat a kterým budeme naslouchat. Musíme být zcela naladěni na přání a potřeby zdejších obyvatel.“

Hnutí nakonec dospělo ke konsenzu, že by mělo mít palestinské vedení,³⁾ což se projevuje zejména ve třech oblastech: Palestinci jsou součástí koordinačních komisí a účastní se rozhodovacího procesu, všechny aktivity jsou koordinovány s místními Palestinci a ISM Palestina je základní jednotkou celého mezinárodně organizovaného hnutí. Výše uvedené principy však neznamenají, že mezinárodní aktivisté mají v hnutí pouze pasivní roli a nemohou

přicházet s vlastními návrhy. Konečné rozhodnutí však leží na Palestincích, což je logické i vzhledem k tomu, že to jsou oni, kdo nesou případné následky v podobě násilí ze strany izraelské armády.

Činnost ISM se naplno rozvinula koncem března 2002, během izraelské operace Obranný štít, při níž byl na většinu měst uvalen dlouhodobý zákaz vycházení, mnoho Palestinců bylo zatčeno a další čelili eskalovanému vojenskému násilí. Práce ISM se v této době soustředila na dodávky potravin a léků palestinským rodinám, které byly uvězněny ve svých domovech. Mezinárodní aktivisté byli rovněž jedni z prvních, komu se podařilo dostat do rozbombardovaného uprchlického tábora v Jeninu, který se izraelská armáda snažila izolovat od okolního světa, včetně novinářů a zástupců mezinárodních organizací.

Šířší povědomí jak mezi Palestinci, tak i na mezinárodní úrovni, získalo ISM během aktivit na podporu palestinského prezidenta Jásira Arafata, na něž izraelská okupační moc uvalila zákaz vycházení. Do světových korporátních médií se skrze mezinárodní aktivisty, kteří s Arafatem po dobu několika týdnů přebývali v jeho sídle, dostal alternativní pohled na celý konflikt. Z lokálního hlediska to ISM usnadnilo cestu pro rozvoj aktivit na okupovaných územích. Méně úspěšné již byly snahy o intervenci při obsazení chrámu Narození Páně v Betlémě, které znovu upozornily na úskalí snah o organizaci mezinárodního aktivismu v tak složitém prostředí.

PRINCIPY A ZPŮSOBY PRÁCE

Cílem předchozího textu bylo na několika počátečních letech činnosti ISM ukázat, jak jeho zakladatelé a první aktivisté uvažovali o jeho roli v kontextu palestinského odporu proti izraelské vojenské okupaci. Bylo naznačeno, jak se jeho hlavní principy a způsoby práce vyvíjely víceméně za pochodu a vycházely z konkrétních potřeb Palestinců a tehdejší situace. Přestože podstata okupace zůstává stejná, v době před deseti lety se projevovala jinak, než je tomu dnes. Tomuto vývoji se musí přizpůsobit i ISM, které neustále vede diskuse o významu mezinárodního aktivismu v Palestině, jeho limitech, principech a statu. Některé principy a způsoby práce, které byly naznačeny v předchozím textu, rozebereme podrobně v dalších odstavcích.

PODPORA EXISTUJÍCÍHO OBČANSKÉHO HNUTÍ V PALESTINĚ A PRIVILEGIA ZAHRA NIČNÍCH AKTIVISTŮ

Palestinci odmítají přijmout roli bezmocných obětí a příjemců charity a aktivně participují na různých formách odporu proti okupaci. Úkolem týmů mezinárodních dobrovolníků je tyto aktivity podporovat a doplňovat, nikoliv nahrazovat palestinský odpor. Zahraniční aktivisté podporují palestinské hnutí zejména tím, že se snaží zmírnit dopad izraelské okupace a narušovat její schopnost kontroly nad všemi aspekty života Palestinců pod okupací.

ISM podporuje Palestince v tom, aby sami aktivně určovali svůj život a převzali iniciativu, která nebude pouze reagovat na kroky izraelské okupace. K tomu využívají celé řady privilegií, jako je jejich statut cizince, kontakty a přístup ke zdrojům, médiím a snazší upoutání pozornosti mezinárodní komunity. Aktivisté si uvědomují rozpor v tom, že globální nerovnosti v posuzování lidské hodnoty, proti kterým bojují, zároveň využívají pro podporu palestinského boje.

Jak již bylo zmíněno, základním privilegiem, kterého ISM využívá, je zahraniční statut akti-

skutečně přispívala ke zmírnění násilí ze strany izraelské armády, a to zejména v počátcích hnutí. Izraelská armáda používala odlišné postupy k rozházení davu, když byli na místě přítomni izraelští a zahraniční dobrovolníci, a jiné, když se demonstraci účastnili pouze Palestinci. Neta Golan ve vzpomínce na svůj raný aktivismus říká: „Byla to skvělá i přišerná zkušenost zároveň - už jen ta představa, že je vaše krev důležitější...“ Toto privilegium však bylo záhy do velké míry zpochybněno smrtí Rachel Corrie a Toma Hurndalla (oba byli smrtelně zraněni izraelskou armádou v roce 2003 během svého působení v Gaze) a zraněním dalších mezinárodních (Brian Avery, Tristan Anderson nebo Emily Henochowicz) a izraelských aktivistů (Jonathan Pollack, Limor Goldstein...).

Statut cizince aktivistům zajišťuje další privilegia, na kterých může být založena jejich činnost v Palestině. Na rozdíl od Palestinců se mohou těšit relativní svobodě pohybu, zpravidla disponují většími finančními prostředky a kontakty na své diplomatické zástupce, které mohou v případě potřeby mobilizovat. Během přímých akcí často uplatňují i fakt, že se na ně vztahuje jiný právní systém než na Palestince a v případě zadržení musí být do 24 hodin postaveni před soud nebo propuštěni (zatímco Palestinci mohou být drženi až několik měsíců bez toho, aby jim bylo sděleno obvinění a aby se jim dostalo práva na spravedlivý proces). Na rozdíl od Palestinců, kteří spadají pod vojenské soudce, jsou jejich případy řešeny u civilních soudů. Mezinárodní dobrovolníci se proto snaží zabránit tomu, aby byli například na demonstraci zatčeni palestínští aktivisté, a často tak skončí ve vazbě místo nich.

Základním předpokladem práce ISM na okupovaných územích je, že to jsou sami Palestinci, kdo vyzývá k mezinárodní účasti na svém hnutí. Je proto důležité budovat vztahy s místní komunitou a porozumět jejich potřebám. K tomu někdy slouží i aktivity, které přestože jsou mimo rámec činnosti ISM, pomáhají vybudovat důvěru mezi místními obyvateli a zahraničními aktivisty. Sem patří například výuka angličtiny nebo práce na počítači.

Přítomnost zahraničních aktivistů Palestinci oceňují a považují za prospěšnou. Když Palestinci vidí, že cizinci opustili pohodlí svého domova, aby spolu s nimi čelili násilí, kterému jsou každodenně vystavováni, znamená to pro ně mnoho. Za nejdůležitější aspekt však zahraniční aktivisté považují práci ve svých vlastních zemích a úsilí o změnu veřejného mínění, a tím i politiky vlastních vlád. Mezinárodní aktivisté pomáhají globalizovat palestinský odpor - ten se stává důležitou součástí globálního boje za mír a spravedlnost. K jednomu z největších úspěchů ISM v různých dobách patřilo pokrytí palestinského nenásilného hnutí v korporátních médiích.

Ke změně pohledu svých spoluobčanů na „izraelsko-palestinský“ konflikt mohou aktivisté přispět i tím, že vlastní účastí v nenásilném odporu Palestinců přiblíží realitu života pod

okupací. Lidé totiž často začnou kritizovat okupaci až v momentě, kdy její následky nese někdo, s kým sympatizují a s kým se mohou ztotožnit. Na podobném principu byl založen například krátký film *Tudy cesta nevede* (No way through), který ukazuje závažnost dopravních omezení na Západním břehu tím, že do Londýna umístí vojenská kontrolní stanoviště, jež znemožní řidiči dopravit těžce zraněnou dívku do nemocnice.

NENÁSILÍ

Mezinárodní aktivisté se automaticky ocitají uprostřed probíhajících debat o taktikách odporu proti izraelské okupaci. Mnozí z nich přijíždějí s přesvědčením, že jakákoliv forma nenásilného protestu je sama o sobě pozitivní, což se nemusí shodovat s míněním místního obyvatelstva. Přestože nenásilné hnutí získává stále větší podporu, řada Palestinců věří v legitimní ozbrojený odpor. V médiích a ve společnosti stále přetrvává obraz Palestinců jako sebevražedných útočníků, přičemž nenásilné formy protestu zůstávají nepovšimnuty. Zakladatelé ISM si byli tohoto rozporu vědomi, a přestože hnutí právo Palestinců na legitimní ozbrojený odpor uznává, aktivně propaguje nenásilnou přímou akci. Mnoho dobrovolníků se zapojuje do ISM právě pro jeho nenásilné taktiky. Přestože není úkolem mezinárodních aktivistů radit Palestincům, co dělat, jejich práce přímo na místě může sloužit jako inspirace pro další aktivisty a komunity. Síla nenásilné formy boje tkví v tom, že se do něj může zapojit každý Palestinec a každá Palestinka, nejen vybraná skupina vycvičených ozbrojenců.

Palestinci mají dlouhou historii využívání metod nenásilného odporu, kterého si západní svět tolik cení, pokud jde o hnutí za osvobození Indie, hnutí za občanské svobody, antiapartheidní hnutí a další, ale ignoruje, když se jedná o palestinský boj za svobodu. Palestinci v něm využívají celé škály nenásilných taktik a způsobů odporu. Mezinárodní aktivisté si někdy neuvědomují, že každodenní odpor je pro Palestince často důležitější než demonstrace, což aktivisté považují za známku slabosti nebo nezájmu o účast ve hnutí. Aby mohli efektivně podporovat místní obyvatele, musí tedy pochopit, že pro Palestince je přímá akce už jen to, když se snaží opustit svůj dům během zákazu vycházení.

Pro mnoho Palestinců a Palestinek je pouhý fakt, že zůstávají ve svých domovech a na své půdě a neemigrují do zahraničí, důležitou formou odporu. Farmáři musí ujít pěšky několik kilometrů, aby mohli sklídit úrodu, protože staré palestinské silnice byly zničeny, zablokovány nebo zastavěny novými silnicemi určenými pouze pro osadníky, na které je Palestincům vstup zakázán. Odmítají se vzdát práva na obdělávání své půdy. Podobně děti každý den čekají celé hodiny na kontrolních stanicích na cestě do školy, protože jsou odhodlány přes všechny překážky dosáhnout dobrého vzdělání. *Existence is resistance*. V této situaci, jak konstatoval jeden aktivista z USA, „*můžeme být solidarita třeba i pít čaj s Palestinci a povídání si o kozách*“.

ÚSKALÍ PRÁCE ZAHRA NIČNÍCH AKTIVISTŮ V PALESTINĚ

Zejména zpočátku vyjadřovali někteří Palestinci obavy o dlouhodobou udržitelnost aktivit, iniciovaných ve spolupráci s ISM a dopady mezinárodní přítomnosti na palestinskou společnost. Tam, kde přítomnost mezinárodních dobrovolníků přispěla ke zmírnění násilí ze strany izraelské armády, se místní obyvatelé

obávali toho, co bude, až aktivisté jejich vesnici opustí. Zde je opět důležité zdůraznit, že ISM by mělo Palestincům dodávat sílu, ne jim ji brát, mělo by umožňovat a usnadňovat odpor místních obyvatel, ne jej oslabovat. Pokud se Palestinci stanou na aktivistech z venku závislí a začnou očekávat, že to budou oni, kdo si bude lehat před buldozery, pak nebude činnost ISM ani solidaritou, ani podporou existujícího hnutí.

Jednou z nejčastějších obav mezinárodních dobrovolníků je, aby pro místní komunity nepředstavovaly dodatečnou zátěž. Přestože tradičně velmi pohostinní Palestinci podobné obavy nesdílejí, je zcela na místě si toto riziko uvědomovat. Aktivisté většinou bydlí v domech místních rodin nebo v pronajatých bytech přímo ve vesnicích, kde pracují. Palestinci aktivisty často zvou k sobě domů na večeře a tráví s nimi mnoho času. Někteří aktivisté pak říkají, že si ani nepamatuji, kdy si naposledy sami koupili jídlo, cigarety nebo vyprali své vlastní prádlo. To však neznamená, že by aktivisté měli pozvání na večeře odmítat nebo se snažit nabídnout rodině peníze, což by bylo v rozporu s hodnotami palestinské společnosti. V případě potřeby přerozděluje finanční prostředky mezi hostitelské rodiny ISM z peněz, kterými dobrovolníci přispívají na ubytování. Pokud Palestinci zahraniční aktivisty za něco kritizují, pak je to neznalost a nedodržování hodnot a norem palestinské společnosti.

ZÁVĚR

„Mezinárodní nátlak hrál důležitou roli v poražení apartheidu v Jižní Africe. Jako

velmi efektivní se zde ukázalo hnutí bojkotu, neméně důležitý byl samozřejmě odpor přímo na místě. Pokud by mezinárodní komunita přestala okupaci podporovat a tolerovat, věřím, že by skončila.“ (Neta Golan)

Nenásilný odpor zdola za účasti zahraničních aktivistů přispěl k tomu, že byla na některých místech změněna trasa apartheidní zdi, zvýšil celosvětové povědomí o okupaci, a především zajistil, že izraelská politika zaměřená na pobízení Palestinců k masové emigraci zůstala do velké míry neúspěšná.

ISM se za deset let své existence vyvinulo ve hnutí, které staví na tom, co se naučilo během práce s Palestinci přímo na místě a jako takové mělo signifikantní vliv na mezinárodní chápání izraelské okupace. Svou prací nastavilo ISM určitý standard a slouží jako příklad toho, jak může vypadat solidarita.

Určitý potenciál ISM tkví i v tom, že kromě podpory nenásilného palestinského hnutí zdola nemá žádnou ideologii. Jeho řady tvoří environmentální aktivisté, anarchisté, umělci a filmaři, zdravotní sestry, lidé, kteří se organizují v odborech nebo na základě víry, tedy různé skupiny lidí, které jsou schopny oslovit široké spektrum populace. ISM se tak stalo skutečně mezinárodním hnutím s podpůrnými skupinami v několika desítkách zemí po celém světě.

Poznámky

1) V tento den vstoupil Ariel Šaron na Chrámovou horu, pro Palestince Vznesený okresek, kde se nacházejí mešita Al Aksa a Skalní dóm. Druhý den vypukla druhá intifáda (Palestinci nazývaná al Aksa), která odrážela frustraci Palestinců z ni-

kam nevedoucího mírového procesu a faktického zhoršení jejich situace i každodenního života. 2) V angličtině „internationals“. Anglický výraz je zároveň podstatným jménem, lze jej tedy použít pro obecné označení celé skupiny nepalestinců bez nutnosti jeho doplnění o další výrazy, jako je „aktivista“ nebo „občan“, které může vést k menším nepřesnostem.

3) Vedením zde není myšleno hierarchické a autoritativní vedení, spíše koordinace v širokém slova smyslu. ISM nemá žádnou formální strukturu, je organizováno nehierarchicky a rozhoduje konsenzem všech přítomných aktivistů, přičemž každý „hlas“ má stejnou váhu. Nicméně by jeho aktivity neměly vycházet čistě z iniciativy mezinárodních aktivistů a měly by být zakotveny v práních a již existujících hnutích místních obyvatel. Ve městech a vesnicích, kde ISM působí, je vždy alespoň jeden ověřený místní kontakt, se kterým mezinárodní dobrovolníci koordinují své aktivity.

Článek je volným překladem a kompilací následujících článků a informací z webových stránek ISM, PSC a IWPS, doplněných o osobní zkušenost autorky:

★ Seitz, Charmaine: *ISM at the crossroads: the evolution of the International Solidarity Movement*, Journal of Palestine Studies, University of California Press, 2003

★ Pollock, Mica: *Using and disputing privilege: U.S. youth and Palestinians wielding „international privilege“ to end the Israeli-Palestinian conflict nonviolently*, Harvard University

★ Dudouet, Veronique: *Cross-border non-violent advocacy during the second Palestinian intifada: the case of the International Solidarity Movement*, Coventry University, 2006

★ palsolidarity.org, ism-czech.org, iwps.info, palestinecampaign.org

CHARITA VS. SOLIDARITA

Na jedné straně slitování a dar, na druhé vzájemné uznání a pomoc. Jestliže nahlédneme odlišnost charity a solidarity, pak shledat projev skutečné solidarity, která je nezištnou pomocí sobě rovným a ne propagováním své osoby, sentimentálním gestem nebo neškodným vyjádřením sympatií na letáčích a webech, není jednoduché. Zbytky - nebo optimističtější zárodky - solidarity však nalézt lze.

TOUHA PO MOCI

K pochopení rozdílu mezi charitou a solidaritou stačí připomenout stereotypní obraz dobrodiní, který je nám pravidelně předkládán: hošnosné benefiční večírky, na kterých s okázalostí šlechetných filantropů úspěšní a schopní blahosklonně obdarovávají ty, kteří by - jak se neprávem domnívají - bez jejich pomoci přežili jen o žebrotě. O žebrotě však již přežívají. Tak jako almužník je jejich „důstojný“ život odkázán na rozmary těch, kteří se uvolí poskytnout milodar. Pohled na velkolepou výpravu sálu, vkusně oblečené manažery bank a velkých obchodních společností v doprovodu krásných žen silně kontrastující s pohledem na nevzhlednou bídu těch, jimž se má pomoci, jasně ukazuje, na jaké straně kdo stojí. Jakákoli vzájemnost, vespolečnost, sounáležitost, jakákoli solidarita mizí pod návalem blahosklonné dobročinnosti. Máme-li šťěstí, neúčastníme se jí (nečekáme dole na almužnu ani nemusíme shůry jednou za rok pohodit těm dole něco ze svého majetku).

Nechceme popírat mnohdy jistě upřímnou touhu pomoci, v jejím projevu se však často manifestuje spíše touha po moci. Takový donátor nikdy neopomene vykřičet svou soukromou aktivitu co nejveřejněji. Staví tím na odív nejen svou lidumilnost, ale zároveň svou moc, kterou v podmínkách tržního kapitalismu požívá. Dává jasně najevo, že kdyby nechtěl, ti, jimž pomáhá, by zůstali bez pomoci. A co víc, zdá se předstírat, že bez bohatství, které nahromadil, by se tito ubožáci lidé museli nutně ocitnout bezprizorní. Potvrzuje a glorifikuje tak své společenské postavení. Staví se mimo a nad ty, kteří trpí.

SDÍLET

Akt solidarity (rozdělit se s druhým o to, čeho mám sám málo, protože nechci, aby na tom byl druhý hůř) se zdá obtížné doložit na příkladu a může to mít dva disparátní důvody. Buď se to prostě neděje a kašleme na druhé, nebo skutečná solidarita funguje tak, jak má - bez publicity, bez okázalosti, v „sousedstvích“, úplně samozřejmě pro všechny zainteresované, takže o ní nevíme. Vybrat, která z těchto dvou možností platí, bychom měli umět každý sám na základě vlastních činů.

Jedním z mála příkladů toho, co se solidaritě blíží a co už dnes funguje takřka samozřejmě, je „protiprávní“ sdílení copyrightem chráněných dat všeho druhu ve virtuálním prostoru. Snad proto, že nám kdysi nabídli virtuální prostor jako otevřený a svobodný a že komodity, které se na něm nabízejí, mívají „nehmotný“ charakter, předáváme si je, aniž bychom s výčitkami uvažovali nad výhrůžným slovem krádež, které se nám v této souvislosti snaží vnutit obchodníci s virtuálním prostorem a zbožím, zaskočení přátelským sdílením knih, hudby nebo programů (které by si jinak málokdo mohl dovolit a jejichž prodejem navíc, jak známo, bohatnou právě jen kupčíci šibři).

SPOLEČNÝ SVĚT

Za projev solidarity můžeme považovat rozhodnutí účastnit se blokáce anticigánských pochodů. Ačkoli jsou rasistické demonstrace namířené proti víceméně jasně vymezené skupině, na odpor proti nim se shromáždilo seskupení, které toto vymezení dalece překračuje. Tento akt má jednoznačný význam solidarizace: tím, že se lidé společně s utlačovanými postavili na odpor proti tomu, co považovali za nesprávné, dali jasně najevo sounáležitost ne nepodobnou tomu, když si Dáňové svého času na protest proti deportaci tamních židů připevnili na oděv Davidovu hvězdu. Obě gesta říkají: nejsme sice v bezprostředním ohrožení, ale ti, kteří jsou, patří s námi do jedné společnosti lidí a co se děje jim, děje se i nám. Blokádníci nacistických průvodů (abychom se drželi současnosti) vyjadřují vzájemnost a soudružství, sdílí s ohroženými jeden společný svět, ve kterém jsou projevy rasistické nesnášenlivosti zavřenímhodné.

PRINCIPIÁLNÍ ROZDÍL

Solidarita i charita se pokouší o odstranění, respektive zmírnění bíd a nespravedlností, přičemž se pro tento účel angažují nejen ti, jichž se ohrožení bezprostředně dotýká, ale i ti, kteří s trpícími nesdílejí životní podmínky. V případě solidarity se za jedním účelem lidé skutečně spojují, dávají najevo sounáležitost, jejímž základem je sdílený svět, ve kterém je nedůstojný lidský život společnou záležitostí a - i když jistě ne stejnou měrou - společným problémem. Charita, tak jak ji zde vymezujeme (snad není třeba zdůrazňovat, že ne vše, co se označuje slovem charita, má tyto znaky), svět dělí ve dvě: na úspěšné, kterým je třeba vděčit a obdivovat se, a na bídné, jež je třeba trpět a litovat. Mezi solidaritou a charitou je principiální rozdíl.

Miroslav Nosek, Dagmar Magincová

CYKLO PROJEKT OLOMOUČ

JAROMÍR SVOBODA

PODPORA ŠETRNÉ DOPRAVY A BEZPENĚŽNÍCH VZTAHŮ

Pro ty, kteří jsou milovníky ekologicky i jinak šetrné dopravy a zároveň příznivci bezpečných vztahů a spolupráce, zprostředkováváme inspirativní příklad Cyklo Projektu Olomouc.

Cyklistická doprava je jeden z neekologičtějších způsobů dopravy a na krátké vzdálenosti ve městě je také jedním z nejrychlejších. Olomouc je pro cyklisty díky svým morfologickým charakteristikám ideálním městem. I to jsou důvody, které nakoply vznik iniciativy Cyklo Projekt Olomouc. Ovšem tím největším důvodem je plýtvání a vyhazování využitelných cyklosoučástí a celých kol. Mobilita se přitom stala nutností naší společnosti. Vyloučení z mobility znamená společenskou i ekonomickou nevýhodu. Chceme tímto snížit plýtvání jedním z neekologičtějších způsobů, jak být mobilní.

Naším hlavním cílem je pozitivní činnost proti spotřebnímu způsobu života. Chceme bezplatně zpřístupnit novým uživatelům vyhozené nebo nevyužité bicykly či jiné pojízdné samopohonné dopravní prostředky a jejich náhradní díly, které různým způsobem získáváme. Stav, kdy lidé vyhazují mnoho využitelných věcí a kupují si nové, chceme napravit znovuvyužitím těch starých věcí. Stačí se podívat, jaké věci se dají najít o sběrových dnech nebo ve sběrných dvorech. Dalším cílem je i zvyšování samostatnosti při opravách bicyklů. Bezplatně radíme a pomáháme těm, kteří se nám ozvou s opravou kol. Nejsme profesionálové, ale sami se také učíme. Tudíž nefungujeme jako cykloservis, ale jako DIY dílna.

Celý projekt je otevřený všem, kdo mají byť jen částečný zájem s námi něco tvořit. Zatím jsme rozdali zhruba dvě desítky kol našim

kamarádům a známým, ale rádi poznáme i nové lidi, které zajímá cyklistika jako způsob dopravy. Ozvat se nám můžete s různými požadavky nebo nabídkou:

Máte někde na půdě, ve sklepě, v komoře a jinde staré nepojízdné či pojízdné kolo, koloběžku nebo jednotlivé součásti (sedadlo, kola, přehazovačku, řetěz atd.)? Napište, pokud je můžete věnovat nebo se jich chcete zbavit. Stejně tak pokud uvidíte někde v Olomouci u kontejneru nebo jinde vyhozené torzo kola nebo jeho součásti, napište nám sms - dojedeme si pro něj. Máte staré barvy, mazání, lepení nebo nářadí, které již nebudete potřebovat? Rovněž za ně budeme rádi. Pokud ho nebudete potřebovat přímo, můžeme ho věnovat někomu, kdo si bude rád kolo opravovat. Pokud naopak máte zájem si kolo postavit ze starých kusů, rádi vám pomůžeme a zpřístupníme naši dílnu, veškerý materiál, kola a součásti. Ovšem může to znamenat i dokoupit si některé náhradní díly, které budou chybět. Pokud vám chybí pouze některé náhradní díly, které máme, rádi je bezplatně poskytneme. Případně pokud máte rozbité kolo a náhradní díly máte své, ale nevíte, jak ho opravit, nebo nemáte jen nářadí, můžete nám také napsat a rádi půjčíme nářadí, poradíme nebo i přiložíme ruku k dílu. Někdy máme již kola, která nevyžadují velkou opravu a stačí je zalepit nebo seřadit. Takové kolo vám rádi přenecháme pod podmínkou, že nám ukážete zámek od kola. Tím se pojistíme, že nedopadnete jako někteří naši kamarádi, kteří si lehce nabytého kola nevážili a přišli o něj v rekordně krátké době. Můžete nám napsat na e-mail: bike-not-bombs@safe-mail.net.

Vyšlo na greenaction.cz

DOMINGO ASCASO ABADÍA
VÝROČÍ SMRTI ŠPANĚLSKÉHO ANARCHISTY

Před 75 lety zahynul v době bojů proti stalinistickým kontrarevolučním silám v ulicích Barcelony jeden z význačných účastníků španělského anarchistického hnutí - Domingo Ascaso Abadía.

Narodil se 10. června 1895 v aragonském městečku Almudévar v provincii Huesca a patřil ke slavné anarchistické rodině Ascasů: jeho mladší bratr Francisco Ascaso (1. 4. 1901 - 20. 7. 1936) zahynul v Barceloně během bojů s vojáky z kasáren Atarazanas, kteří povstali na podporu generála Franca; jeho bratranec Joaquín Ascaso Budría (1906 nebo 1907 - 1977) byl jedním z velitelů Rady obrany Aragonie v roce 1937, jež uskutečňovala radikální anarchokomunistickou transformaci v sociálně-ekonomickém životě regionu. Všichni byli účastníky španělského anarchosyndikalistického hnutí a členy Národní konfederace práce (CNT) a Iberské anarchistické federace (FAI).

Povoláním byl Domingo pekař a pracoval v Zaragoze. Do anarchistického hnutí se zapojil vstupem do jedné z anarchistických akčních skupin, s níž se zúčastnil atentátu na Adolfa Gutiérreze, šéfredaktora deníku Heraldo de Aragón, který udal několik vojáků za povstání v kasárnách Carmen v roce 1920.

Jako člen skupiny „Spravedliví“ odjel Domingo Ascaso v roce 1921 do Barcelony. Tady se seznámil s Buenaventurou Durrutim, s kterým pak vedl polemiku o plánech na vytvoření anarchistické federace. V říjnu následujícího roku se připojil k organizaci „Solidární“ (Los Solidarios), založené několik měsíců předtím, v níž byl také jeho bratr Francisco Ascaso, Durruti, García Oliver, Ricardo Sanz a řada dalších význačných anarchistů. V době diktatury generála Primo de Riveru se tak jako

mnozí jiní anarchisté snažil zachránit před pronásledováním, a když jako zázrakem unikl zatčení 24. března 1924 v Barceloně, ukrýval se nějakou dobu na hřbitově v městečku Pueblo Nuevo. V rozhovoru s Oliverem charakterizoval svůj úkryt slovy: „Nejlepší je schovat se mezi mrtvými. Ti nemluví!“ Domingo se ukrýval na hřbitově, dokud se mu nepodařilo odjet do Francie za pomoci Garcii Olivera. Stalo se to krátce po atentátu na komisaře Antonia Espeja (19. 1. 1921), šéfa zvláštní policejní brigády. Ve Francii se Domingo zkontaktoval s bratrem Franciskem a s Durrutim, s nimiž pomáhal organizovat gerilové akce v Pyreneích pro posílení revolučních nálad na poloostrově. Byl také členem výboru pověřeného v prosinci 1924 rozmístěním jednotek a zbraní v obci Vera de Bidasoa (Navarra), kde proběhly o měsíc dříve tvrdé vládní represe vůči ilegálně působícím anarchistům.

V roce 1925 odjeli Domingo a Francisco Ascasové s Durrutim na Kubu, kde se aktivně zapojili do místního dělnického hnutí. Začátkem roku 1929 přijel Domingo do Bruselu, kde se pak živil jako prodejce šátků a nejrůznějšího kancelářského zboží. Po pádu diktatury v roce 1930 se vrátil do Španělska. Od ledna do září 1932 se jako člen skupiny FAI „Nezkrotní“ (Los Indomables) účastnil pomoci povstání dělníků ve Villa Cisneros (dnešním al-Aiunu v Západní Saharě). V následujících letech se angažoval v odborech. Začal pracovat jako cukrář a vstoupil do syndikátu výrobců potravin, náležejícího k CNT. Opustil akční skupiny, aniž by tím ovšem ztratil důvěru svých starých soudruhů.

Když v červenci 1936 propukla občanská válka, Domingo se stal asistentem Garcii Olivera v katalánském Ústředním výboru protifašistic-

kých milicií (založeném 21. 7. 1936). Brzy poté se spolu s Cristóballem Aldabaldetrecu a Gregoriem Joverem Cortésem vydal v čele kolony Ascaso (pojmenované po jeho padlém bratrovi Franciskovi) na aragonskou frontu do oblasti Barbastro. Kolonu opustil po její militarizaci, během které se stala základem 28. divize republikánské armády. Důvodem Domingova odchodu nebyla militarizace samotná, kterou ostatně bezvýhradně hájil na shromáždění milicií 9. 3. 1937 v Barceloně, ale neshody s Miguelem Garcíou Vicancosem, Gregoriem Joverem a Josepem Joanem Domènechem, kteří zůstali na frontě.

Domingo Ascaso se vrátil do Barcelony, kde byl 4. května 1937 zabit na ulici Gran Vía při bojích na barikádách proti stalinským kontrarevolučním silám při tzv. květnových událostech 1937. Byl pochován na známém barcelonském hřbitově na pahorku Montjuic.

Zdroje:

* avtonom.org/news/pamyati-geroya-domingo-askaso-abadia-i-kolonna-askaso; * puertoreal.cnt.es/en/actividades-no-sindicales/1944-domingo-askaso-abadia.html; * elmilicianocnt-aitchiclana.blogspot.com/2009/07/biografia-de-domingo-askaso.html

ETICKÉ BANKY VE ŠPANĚLSKU

LAURA ALBOR

Hnutí 15M A HLEDÁNÍ ALTERNATIV K BANKOVNÍM KORPORACÍM

Coop57, Jak, Fiare či Trocobank jsou některé z alternativ k tradičním bankám. Ve Španělsku se rozvíjejí částečně díky propagaci hnutím Indignados (rozhořčení), často také označovaným jako Hnutí 15. května (15M).

Vedle velkých protestů, které od loňského 15. května přivedly na španělská náměstí statisíce rozhořčených lidí, patří ke kampaním 15M mimo jiné rušení bankovních účtů, akce před bankovními pobočkami s poselstvím „tato banka lže, podvádí a vyhazuje lidi z jejich domovů“ nebo převlékání se za bankéře v podobě upírů.

Odhlédneme-li od okázalosti některých z těchto protestů, je evidentní, že hnutí 15M ovlivnilo lidi v rozhodování o tom, kam uloží své peníze. „Počet střeďatelů, kteří o nás projevili zájem, v posledním roce výrazně vzrostl, a to díky 15M,“ tvrdí pracovníci Coop57, což je družstvo, které poskytuje služby a své prostředky směřuje na poskytování půjček pro sociálně-ekonomické projekty podporující zaměstnání, sdružování a solidaritu.

Toto družstvo fungující od roku 1996 zaznamenává od května 2011 obrovský nárůst svých aktivit: „Dnes už máme 2000 spořicíh členů, přičemž 500 k nám přišlo jen v posledním roce. Pokud jde o objem financí, z 11 miliard eur, kterými disponujeme, k nám bylo 2,5 miliardy vloženo za uplynulé měsíce.“

Představitelé Coop57 vypráví, že hnutí 15M projevilo zájem o jejich činnost a pozvalo je na shromáždění, aby podrobně vysvětlili své fungování. Coop57 má totiž dva typy členů: na jedné straně jsou to sdružení, družstva, platformy atd., které mají přístup ke službám financování, a na druhé straně jsou ti, co vstupují do družstva výlučně jako střeďatelé. Střeďatelé nemají možnost získat úvěry a zavazují se, že své vklady ponechají v bance minimálně dvanáct měsíců, za což získají odměnu ve výši 2 % vkladu ročně. V případě, že střeďatel chce disponovat penězi před uplynutím prvního roku, může požádat o jejich vyplacení, strhne se mu však odměna, na kterou by měl nárok v období posledních dvou měsíců.

BANKA VE SLUŽBÁCH LIDÍ

„15M je psychologická příležitost, změna vědomí, která umožňuje věřit tomu, co se zdálo nemožné: že může existovat banka ve službách lidí,“ konstatují zástupci projektu Fiare, což je subjekt, který funguje prostřednictvím sítě osob a organizací s cílem vytvářet „spravedlivější společnost“.

„Zúčastnili jsme se mnoha shromáždění 15M. Požádali nás, abychom přišli o svých aktivitách informovat, a mnozí nás v tom i podporovali,“ říkáji zástupci projektu. „Přesto si myslíme, že nové členy nám získávají především ti stávající. Je ale pravdou, že se o nás v těchto dnech mnozí zajímají v souvislosti s tématem znárodnění Bankie.“

Projekt Fiare, který vznikl v roce 2001 z iniciativy skupiny subjektů občanské společnosti v Baskicku, funguje jako úvěrové družstvo, kde má každá osoba na shromáždění hlasovací právo a kde nikdo nemůže vlastnit více než 0,5 % kapitálu. V roce 2005 začal

fungovat jako bankovní instituce, a to jako zástupce italské Banca Popolare Etica, a španělská banka a Centrální banka Itálie nad ní začaly vykonávat dohled. „Dnes poskytujeme úvěry jen subjektům či projektům sociální transformace,“ dodávají.

Během posledních let se tak rozšiřovaly a seskupovaly iniciativy zaměřené na solidární půjčky, etické finance a projekty zaměřené na budování sociální a solidární ekonomiky, které již fungovaly v jiných regionech. Počet členů Fiare dnes dosahuje tří tisíc. „Projekt nemá ziskový charakter,“ tvrdí představitelé banky, „nemá za cíl maximalizovat zisky bez toho, aniž by sám nebyl udržitelný a schopný udržet si strukturu. Je to nástroj na poskytování služeb subjektům a osobám, které chtějí budovat jiný svět prostřednictvím ekonomických vztahů, není to cíl sám o sobě.“

ZMĚNA V MYŠLENÍ

Další z bank, která zvýšila svůj kapitál zejména díky změně v myšlení, již vyvolali Indignados, je Triodos Bank. „Hnutí jako 15M a Occupy Wall Street jsou odrazem toho, že si jako občané více uvědomujeme, co dělají banky s našimi penězi,“ říká Sonia Felipe, ředitelka pro komunikaci Triodos Bank.

V roce 2011 tento subjekt více než zdvojnásobil počet svých klientů ve Španělsku. Klíčem k tomuto nárůstu je plně informování uživatelů: „Naše investiční politika je veřejná a zájemci si ji mohou prostudovat na naší internetové stránce,“ vysvětluje Sonia. „Naším klientům nabízíme plnou transparentnost a všechny naše investice zaměřujeme na firmy nebo projekty, jejichž cílem je zlepšení kvality života lidí. Tato přidaná hodnota vzbudila ve Španělsku zájem tisíců lidí.“

Úvěrové portfolio banky je zaměřené zejména na financování projektů a podniků zastupujících sociální, environmentální a kulturní sektor, a proto - alespoň prozatím - není aktivní v oblasti spotřebních úvěrů a úvěrů na bydlení. Poskytuje jen „ekohypotéky“ na koupi prvního bytu pro osoby, které jsou již nějaký čas klienty banky. „Když se objeví případ nedodržení splátkového kalendáře, vždy se

snažíme přehodnotit každé financování individuální formou, protože žádný případ není stejný jako ty druhé,“ říká Sonia a zdůrazňuje: „Snažíme se najít řešení pro ty klienty, kteří mají z různých příčin problémy s placením, protože máme reálný závazek vůči projektům a podnikům, které financujeme.“

NOVÝ VÝMĚNNÝ OBCHOD

Trocobank, která vznikla v únoru tohoto roku a svou činnost začala vykonávat v březnu, se prezentuje jako alternativní úvěrový systém pro malé a střední podniky či soukromé podnikatele - jednotlivce, kteří figurují na okraji zájmu tradičních bankéřských kruhů.

„Jedním z problémů této krize je, že banky neposkytují úvěry,“ říkáji představitelé Trocobank. „My se snažíme pomoci podnikům dostat se k financování a udržet svou hospodářskou činnost. Fungujeme jako systém výměnného obchodu, vytváříme však určitý kruh.“ Fungování je jednoduché. Podnik může získat úvěr do maximální výše 10 tisíc eur, které bude později vracet ve formě zboží pocházejícího z produktů pro další podniky, které jsou součástí kruhu Trocobank, přičemž úrok stanovený bankou na tyto činnosti je 1,75 %.

„V současnosti máme v rámci naší sítě přes 1200 obchodů a lidé jsou velmi spokojeni,“ konstatují zástupci banky. „Hlavní myšlenkou je, že vše musí být kompenzováno. Teprve začínáme, mezi naše činnosti však chceme zahrnout více služeb, pohostinství, restaurace, hotely atd., které mohou sloužit pro všechny typy podniků.“

Protože banka funguje jen několik měsíců, je pro ni nemožné vyhodnotit, jakým způsobem ji ovlivnilo hnutí 15M. Informace o této nové formě získání úvěru se však šíří od různých ekonomických skupin Indignados.

BANKA, KTERÁ JE SOCIÁLNÍM HNUTÍM

Projekt Jak je ve Španělsku zatím jen ve fázi dozrávání, ale ve Švédsku je to už konsolidovaná banka. Jde o bezúročnou alternativu, která začala v této skandinávské zemi fungovat v 60. letech jako družstvo.

„Fungování je jednoduché,“ říká Miguel Ganz, jeden z hlavních propagátorů projektu ve Španělsku. „Jde o skupinu lidí, která má společnou pokladnu, jako skupina přátel, v tomto případě však jde o 37 000 osob (ve Švédsku). Mnozí z nich se logicky ani neznají.“

Základní zásada zní: nepoužívat úroky. Hlavní myšlenkou Jak je, že když požádáte o půjčku, vrátíte ji v plné výši a od té chvíle začnete šetřit s podmínkou, že musíte povinně spořit, dokud nedosáhnete částky, kterou jste si půjčili. Smyslem toho je, že Jak použije tyto peníze na půjčky dalším lidem. Tyto „povinné úspory“ si pak vezmete. „Ve skutečnosti to není banka, ale sociální hnutí, které funguje horizontální formou a jako shromáždění, kde jsou majiteli banky samotní členové.“

Odkazy na uvedené projekty:

Coop57 - coop57.coop; Fiare - proyectofiare.com; Triodos Bank - triodos.es; Trocobank - trocobank.com; Jak - bancasininteres.blogspot.com.es

Z La Informacion (noticias.lainformacion.com) přeložila Judita Takáčová

Ekonomická demokracie – PILÍŘ NOVÉHO SYSTÉMU

ILONA ŠVIHLÍKOVÁ

Současná krize vyspělého západního světa ukazuje nejen nereformovatelnost kapitalismu, ale nutí rovněž k preciznější formulaci alternativ, nových možností, které před námi systémová krize otevírá.

Jedním z nejdiskutovanějších témat je bezesporu ekonomická demokracie. Důležitost ekonomické demokracie vychází jednak ze současné ekonomické krize, ale také z celkového pohledu na demokracii jako politický režim, který je uplatňován nedůsledně a často příliš povrchně. Demokracie se často jeví být volebním rituálem, kde je však možnost volby manipulována finanční a mediální silou jednotlivých skupin stojících „za“ politickými aktéry. Volání po ekonomické demokracii si tuto realitu uvědomuje a zároveň nabízí řešení, které změní jak ekonomickou podstatu systému, tak i společnost jako celek.

Nejde ovšem jen o utopistické přání, vycházející z úvahy, že vývoj lidstva by měl mít podobu progresu (pokroku), tj. přibývání práv – od politických a sociálních k ekonomickým. Aplikaci ekonomické demokracie, respektive jejích různých prvků, můžeme pozorovat v mnoha různých zemích a regionech, učit se od chyb a nechávat se inspirovat.

Kromě toho existuje minimálně jeden objektivní faktor, který ekonomickou demokracii podporuje a zároveň si ji sám vynucuje. Jsou jím technologie, které stojí za každou hlubokou změnou ekonomiky, po níž následuje i změna společnosti. Současné technologie umožňují snadnou kontrolu a participaci (účast) na rozhodování nejen v ekonomické oblasti, jak si ukážeme za chvíli. Zároveň – jak výstižně demonstruje dohoda ACTA a odpor proti ní – jsou založeny na bázi sdílení, čímž představují nový hodnotový prvek v systému. Dohoda ACTA je pokusem toto sdílení (a spolupráci) zastavit vnucením prvků monopolu a soukromého vlastnictví – obě je charakteristické pro kapitalismus. Technologie jdou ale jiným směrem, a právě proto se vládnoucí elity snaží o jejich kontrolu, stíhání skupin Anonymous atd.

Důležité je, že ekonomickou demokracii můžeme vnímat jako určitý teoretický koncept, ale zároveň není třeba čekat na „pak“, nějaký revoluční zlom, a řadu jejích prvků lze zavádět již nyní. Jedná se jak o účast občanů na rozhodování o ekonomických otázkách, tak o přetrvávající dominanci soukromého vlastnictví.

Zastupitelská demokracie nabízí – v současném systému – možnost jak vytvořit katelové spojení mezi i třeba různými politickými stranami s různými ideologiemi, ale se stejnou chutí k rozdělování zdrojů ve svůj prospěch. Pro širší aplikaci a uvědomění si možnosti ekonomické demokracie je ideální participativní rozpočet. Jedná se o nástroj vyzkoušený ve více než 2000 městech a obcích po celém světě. Přestože se často namítá, že participativní rozpočet úzce souvisí s latinskoamerickou vzájemností a spoluprací (vznikl v brazilské Porto Alegre na konci 80. let), nejnovější příklad máme přímo za humny: v Bratislavě. Participativní rozpočet je možno, ba přímo záhodno doplnit plnou transparentní hospodaření dané obce/města, včetně veřejných zakázek. Systém Open Data, který je typický právě pro slovenské občanské sdružení Utopia (jež se do participativního rozpočtu v Bratislavě pustilo), usnadňuje zapojení občanů do projektů jednotlivých komunit a navíc znesnadňuje různé kreativní machinace. Zavádění participativního rozpočtu, jeho popularizace je proto aktuální výzvou, jak začít o ekonomické demokracii přemýšlet prakticky. Existují manuály, zpracované postupy a bohaté zahraniční zkušenosti. Navíc se jedná o proces, kdy občané nejen rozhodují, ale zároveň se učí sami diskutovat, spolupracovat, vybírat varianty rozvoje, a často je navíc i sami realizují a kontrolují jejich plnění. Jednoduše řečeno: učí se, co znamená být plnohodnotným občanem, nikoliv pasivním „ovčanem“, který má jednou za x let vhodit určitý lístek do urny.

Malý zájem o věci veřejné, přetrvávající privatismus jsou bohužel v České republice velmi silné. Participativní rozpočet by se mohl stát nástrojem rozvíjení kooperujících dovedností, které bude nutno aplikovat i v dalších sférách.

Je možné namítnout, že participativní rozpočet je jen určitým, bytí vitaným výlepšením, protože koneckonců o zdrojích pro město/obec se může rozhodovat někde jinde a zcela jiným než participativním způsobem (viz např. rozpočtové určení daní). Proto se objevují snahy o vznik státem/regionem vlastněných bank, které by fungovaly rovněž na participativním principu – plná transparence a účast vybraných subjektů a občanů, a jejichž úkolem by bylo podporovat rozvoj v daném regionu. Právě lokální dimenze, která by znemožňovala pokusy o „lukrativní“

investice do různých pofidérních finančních derivátů (které ohrožují fungování německých Landesbanken), spolu s ekonomickou participací, tedy rozhodováním o veřejné prospěšných investicích v dané lokalitě, by koncept ekonomické demokracie vhodně doplnila.

Nejvýraznějším a zároveň nejobtížnějším prvkem ekonomické demokracie je pluralita vlastnických forem. Mezi vlastnické formy alternativní ke kapitalismu ale zdaleka nepatří jen státní vlastnictví. Špatné zkušenosti mnoha municipalit (nejen v ČR, ale v celé Evropě i Latinské Americe) s privatizací veřejných služeb (kanalizace, rozvodné sítě atd.) jasně ukazují, že monopol soukromého vlastníka je drahou a riskantní variantou. Následuje vyjednávání o převod zpět pod majetek obce, které může být dlouhé, finančně náročné a dále zhoršovat kvalitu těchto veřejných služeb. Pokud jsou dané veřejné služby převedeny zpět pod město, je ideální je začlenit i do participativního rozpočtu tak, aby se dobývání renty z nich nestalo tentokrát jen nástrojem radnice.

Ekonomicky demokratickou formou je samozřejmě družstevnictví a v ČR méně známé přebírání podniků zaměstnanci. Přebírání podniků zaměstnanci a jejich řízení firmy je rozšířené v Latinské Americe. Velice silný popud dostala zaměstnanecká kontrola v souvislosti s krizí v Argentině. Podle zahraničních zkušeností je možno říci, že není vhodné, když se zaměstnanci účastní jen finančně (zaměstnanecké akcie), ale nemají současně vliv na rozhodování a vidí „do něj“ jen velmi omezeně. Zaměstnanecké akcie se naopak, pokud nejsou doplněny demokratickým řízením, mohou stát nástrojem, jak management přesune svá chybná rozhodnutí na zaměstnance (viz např. kauzu Enron).

Družstevnictví má tvář v tvář současné krizi několik obrovských výhod. Je formou demokratickou, aktivizační a solidární. Není primárně založeno za účelem zisku, ale za účelem uspokojování potřeb svých členů, plní tedy často i sociální funkce. Družstevnictví má tu smůlu, že se v ČR potýká s nedobrým image z doby minulé. Proto je třeba podotknout, že družstvo je založeno na principu dobrovolnosti – pokud je tento princip porušen, pak se jedná o družstvo de iure, ale ne de facto. To, že rozvoj družstevnictví je především v krizích neocenitelný, si opět neuvědomují jen v Latinské Americe. Velkou pozornost Mezinárodnímu roku družstev věnují Spojené státy, kde tento sektor rychle posiluje, a to nejen v oblasti zemědělství.

Na příkladu baskického družstevního kolosu Mondragon se často uvádí, že se sice jedná o enormně úspěšné družstvo, nicméně přinucené prostředím (systémem) k tomu, chovat se víceméně kapitalisticky.

Proto je důležité, aby si byla jednotlivá družstva vědoma své sociální a osvětové funkce a snažila se co nejvíce spolupracovat mezi sebou. V ČR bychom akutně potřebovali rozvoj družstevních zálož, které byly úmyslně zdiskreditovány nejprve ministerstvem financí, které je nijak neregulovalo, a následnou přemrštěnou regulací ČNB, která jejich vznik de facto znemožňuje. Řetěz solidárně spolupracujících podniků se může stát oním „novým uvnitř starého“, tedy změnou základů ekonomického systému. Kromě toho plní funkci edukativní a pro většinu populace proráží i dogma, že není jiná alternativy než dominance soukromého vlastnictví. Již praktický příklad funkčních prvků ekonomické demokracie je proto nesmírně důležitý.

Demokracie? A zkusili jste ji na pracovišti?

AKČNÍ DNY 2012

ANARCHISTICKÝ 1. MÁJ V NOVÉM HÁVU

Ve čtyřech předchozích letech byl hlavní akcí antiautoritářského 1. máje festival MayDay, který v režii Antifašistické akce (AFA) šel rok od roku nahoru a dokázal přitáhnout více než deset tisíc návštěvníků. Jak se říká, v nejlepším se má přestat... a zkusit něco nového. Utvořila se proto širší platforma a místo festivalu v jeden den bylo připraveno více menších akcí rozložených do několika dní (od pátku 27. 4. do úterý 1. 5.) a vícero míst Prahy.

Než začneme se stručným přehledem toho, co se v rámci Akčních dnů událo, je třeba zmínit, že jim předcházelo množství akcí - koncertů, promítání a prezentací, jejichž cílem bylo přiblížit lidem v různých koutech republiky, o co v Akčních dnech jde a na co se v jejich rámci mohou těšit.

PŘEDNÁŠKY A DISKUSE

Asi nejdůležitější oblastí aktivit anarchistického hnutí je ta osvětová. Proto byl při Akčních dnech kladen takový důraz právě na přednášky a diskuse. Jednou z pátečních zahajovacích akcí byl „Večer na téma environmentální přímá akce“, který byl složen z přednášky, promítání filmu *Just do it* a následné diskuse a pořádali ho aktivisté okolo webu greenaction.cz. Dorazilo na něj asi 60 lidí.

V neděli proběhla v Café V lese skoro čtyřhodinová panelová diskuse na téma anticiganismu, které se účastnila asi stovka posluchačů. Místy nebylo úplně zřejmé, jak se vztahuje k původnímu rozdělení na dva tematické celky (1. Společně proti anticiganismu z krátkodobé perspektivy, 2. Autonomii proti paternalismu). Hodně zajímavé příspěvky do debaty měli zástupce Antifašistické akce ze Srbska (mluvil o rasistických projevech v Srbsku a v Maďarsku), Yasar Abu Ghosh (ten problém zasadil do obecného kulturně-antropologického kontextu) a Jakub Polák, který představil svůj koncept autonomie namísto paternalismu. Debata byla ale poněkud roztržštěná a moderátor občas zapomněl, že není řečníkem. Oživením byla přítomnost Míry Brože a romského aktivisty z Krupky, kteří se angažují na severu Čech proti neonacistickým akcím. Trochu anachronicky působil romský „činnovník“ Ivan Veselý, který jako by si své projevy omylem připravil pro jednání s politiky nebo státními úředníky.

V pondělí se v kině Bio Oko konala za účasti asi 70 lidí přednáška nazvaná „Řecká krize, romské Kosovo?“. Měl na ní vystoupit sociolog Andrej Grubačič, který se však ze zdravotních důvodů omluvil. Nahradil ho zástupce srbské Antifašistické akce, který se zaměřil na nacionalismus a fašistické tendence v Srbsku. Druhým řečníkem byl Charalampos Magoulas, řecký sociolog a člen Shromáždění náměstí Syntagma, jenž se věnoval krizi v Řecku a odpovědi na ni. Večer se konalo na stejném místě promítání filmu *161>88*, na který zavítalo přes 300 návštěvníků.

OSVĚTOVÝ CROSS

Samostatnou kapitolou je přednáškami nabité holešovický klub Cross. V pátek se tu pod názvem „Cestovní mapa k apartheidu“ a pod organizační záštitou české pobočky Internatio-

nal Solidarity Movement konalo promítání s diskusí, na které dorazilo kolem 30 lidí.

Sobota v Crossu byla přednáškami žel až překombinovaná, což bylo na škodu věci, jelikož mnozí návštěvníci chtěli navštívit besedy, které se často časově překrývaly. Jeden z přednáškových bloků zajišťovala Československá anarchistická federace (ČSAF). První část byla věnována studentskému Týdnu nekli- du z letošního února. Byl představen průběh protestu a jeho úskalí. Konkrétně byly zmíněny zkušenosti z Prahy, Hradce Králové a Plzně. Jako problém byla zdůrazněna například nekonzistentnost protestu, jeho personifikace směrem k ministroví školství a oportunismus značné části studentů. Další část bloku byla věnována „Hledání anarchistické politiky“. Byla ve stručnosti a za pomoci videoprezentace představena diskuse, která probíhá poslední roky v rámci ČSAF a jejímž výsledkem je strukturování cílů a definování konkrétních oblastí, na něž by se v dnešních dnech mělo anarchistické hnutí zaměřovat. Poté se rozproutila živá diskuse, která mimo jiné ukázala obrovské rozdíly v pojmání aktivity a spolupráce v Praze a regionech. Poslední část bloku byla věnována rekuperovaným podnikům v Argentině a osobní zkušenosti s jejich fungováním. Jde o téma, kterému jsme se věnovali v minulé Existenci. Přednáška byla proložena dvěma krátkými dokumenty o konkrétních podnicích pod samosprávou pracujících.

Druhý sobotní přednáškový blok organizovala skupina Kolektivně proti kapitálu (KPK) za přispění spřátelené francouzské skupiny Mouvement Communiste. Blok byl rozdělen do tří částí: 1. Krize: její povaha, její role, její geneze a mýty o ní, 2. Příklad Řecka, 3. Reformy, protesty, politika, centralita pracovišť. Samostatně pak na jiném místě v Crossu proběhla ještě přednáška „Krize jako systém vládnutí“. Na jednotlivých přednáškách bylo v sobotu vždy kolem 15 - 25 lidí.

V neděli zahájily přednášky v Crossu členky Ligy lidských práv, které seznámily posluchače s tím, co si (ne)mohou dovolit strážníci a policisté, a zaměřily se také na problematiku svolávání a pořádání veřejných shromáždění. Vedle toho odpovídaly na množství konkrétních otázek k tématu. Pro úzkou skupinku zájemců pak v prostorách kavárny přednášel Pavel Čížinský o problematice exekucí, které mají fungovat především jako bič na obyčejné lidi a navíc otevřít podnikatelské možnosti soukromému sektoru. AFA pozvala kamarády z Německa, kteří si připravili anglické povídání o nacionálně-socialistickém podsvětí v jejich zemi, jež se dotýkálo zejména nedávno odhalené teroristické buňky a reakci represivního aparátu. Poslední besedou tohoto dne pak byla přednáška od bigbrotherawards.cz o kamerových systémech a data retention.

ANARCHISTICKÝ JARMARK

Hlavní akcí sobotního odpoledne byl bezesporu Anarchistický jarmark, který se konal na smíchovské náplavce od jedné do šesti a byl prostorem pro prezentaci vlastních věcí v duchu Do It Yourself a distribuce tiskovin antiautoritářských skupin. Objevil se tu také stánek s knihami od nakladatelství AK Press. Nechybělo ani občerstvení z kuchyně Food not Bombs. Připravena byla stěna pro graffiti. Žel

šlo o jednu z mála akcí, kam mohli přijít také rodiče s dětmi. Skvělá atmosféra jarmarku byla podtržena slunečným počasím a během celého odpoledne se tu mohlo vystřídat kolem 800 lidí.

Součástí jarmarku byla také „Migrantská pouliční hra“, kterou připravila Iniciativa Ne rasismu! (INR). Její hráči si mohli ozkoušet, čím vším musí v České republice projít imigranti při získávání povolení k pobytu či politického azylu, a okusit tak pocit absolutní bezmoci. Dalším programem jarmarku byla živá hudební vystoupení kapel Gattaca, Daleko, Remek či rapera Bonuse s doprovodem.

DEMONSTRACE

Vyvrcholením prvomájových Akčních dnů byla úterní demonstrace nazvaná „Mířme na správné cíle!“. Té předcházelo ještě anarchistické prvomájové setkání, jež svolala od 11.00 na Střelecký ostrov ČSAF a které pokračovalo hlučným pochodem na místo srazu následné demonstrace.

Již před jednou hodinou odpolední se začali scházet první demonstranti na náměstí Republiky. Postupně se jich sešlo přes 700. Trvalo ale poměrně dlouho, než byla akce zahájena. Parné odpoledne tak notnou chvíli narušovalo jen bubnování růžového samba bandu. Po nějaké době byly z korbys přistaveného auta přečteny proslovy prokládané reprodukcí hudby. Poté se utvořilo za pomoci několika transparentů čelo průvodu a opět se čekalo, tentokrát kvůli vyjednávání s policií. Když nakonec pochod vyrazil, začalo se v jeho čele ihned se skandováním převážně antikapitalistických a antifašistických hesel, které neutichlo až do cílového bodu.

Na Příkopech se udělaly dvě zastávky, a to u nového sídla CTI a kanceláři Penta. Tady bylo poukázáno na fakt, že „politicko-ekonomický systém je ve skutečnosti řízen zájmy nejbohatší finanční elity bez ohledu na to, zda zrovna vládne levice či pravice“. Další zastávka, tentokrát neplánovaná, byla na Můstku, kde se právě konal mítink Dělnické strany, jejíž předseda oznamoval, že by byl rád jedním z těch, kdo se bude ucházet o prezidentský post. Řečníkům poměrně vložně naslouchalo asi 150 posluchačů, z větší části neonacistů. Při příchodu čela demonstrantů, jejich zájem o proslovy opadl definitivně. Než demonstrace prošla kolem neonacistů, trvalo to více než deset minut. Z obou stran létaly především plastové lahve a jak se dalo předpokládat, skoro jediné mediální pokrytí z několika Akčních dnů měla právě tato krátká a svým způsobem nijak významná epizoda. Na straně demonstrace předvedlo několik policistů přehnanou angažovanost, když agresivně a zcela nesmyslně začali strkat do lidí v čele průvodu. Policejní vyjednávač byl

pak požádán, aby si je uklidnil a policisté nevyvolávali zbytečné konflikty. Pochod tedy mohl po krátké době opět pokračovat až ke Střeleckému ostrovu, kam dorazil těsně po čtvrté hodině a kde byla celá akce několika proslovy oficiálně ukončena.

ZÁBAVA

Každý den probíhaly také hudební akce. V pátek to byly mobilizační koncerty v klubech 007 a Cross. Ústřední koncert Akčních dní se odehrál v sobotu v sále Paláce Akropolis, kde si přes 300 lidí užívalo vystoupení britských Pettybone a amerických Unbroken. Koncert proběhl ve skvělé atmosféře, kterou si pochvalovali jak návštěvníci, tak kapely. Unbroken si pak zahráli ještě následující den jako „utajený host“ společně s domácími Ravelin 7 v klubu 007, kam dorazilo asi přes 200 lidí. Nechyběly proslovy mezi písničkami ani emotivní pozvánka na úterní demonstraci.

Asi největší hudební party Akčních dní se odehrála v pondělí v klubu Roxy a mohlo ji navštívit až tisíc lidí. Proběhla v režii hip-hopové party Bigg Boss a každý, kdo vylezl na pódium, nezapomněl vyjádřit svou podporu Antifašistické akci. Během celého večera vládla naprosto úžasná atmosféra. Akční dny pak

završily dvě úterní afterparty, jedna v klubu 007 a druhá v klubu Cross, a tři středěční – přednáška v infoshopu Salé a koncerty v Café Na půl cesty a v Crossu.

Na Akčních dnech nechybělo ani sportovní vyžití. To umožnil fotbalový turnaj nazvaný příznačně „Love Football Hate Racism“. Odehrával se v neděli na prostranství mezi strahovskými kolejemi a zapsalo se na něj neuvěřitelných 22 týmů. Vedle hráčů nechyběli ani jejich povzbuzovatelé. Dva týmy, které tvořili z větší části mladí Romové, dorazily až z Krupky. Zúčastnilo se i čistě ženské „mužstvo“. Občerstvení zajišťoval anarchistický kolektiv Vegan Food.

NOVÉ PUBLIKACE

Prvomájové Akční dny byly mimo jiné silným impulzem pro vydavatelskou činnost. V distribucích, které provázely naprostou většinu výše zmiňovaných akcí, jste tak mohli zakoupit nové číslo časopisu *Akce!*, májový speciál *A-kontra*, zcela novou revue *Komuna* a brožurku *Ilegální anarchismus* od Anarchokomunistické alternativy, brožuru *Hranice aktivismu* a básnickou sbírku *Cruor Bestia* od Nakladatelství ČSAF či brožuru *Státní fiskální krize a případ Řecká* od KPK. Nakladatelský kolektiv

Mezi řádky zase nachystal publikace *Povstání přichází* a *Mám klíče od bytu, ale nemám domov*. Vedle toho připravila Antifašistická akce novou letní kolekci triček AFA a GNWP.

ZÁVĚREM

Akční dny byly opravdu akční a některé podniky nebyly ani zmíněny, takže aspoň stručně: páteční promítání *Země snů* v Salé a angažovaná módní přehlídka v Crossu, sobotní bezpečnostní zóna v ulicích Žižkova, nedělní veganská DIY večere v Jet klubu, pondělní akce Divadla vysokozdvížného soumaru v Crossu či úterní promítání dokumentu *Robota* na Parukářce.

Akční dny měly bezesporu tu výhodu, že se do nich mohlo zapojit vícero subjektů a jednotlivců z antiautoritářského hnutí. Jelikož ale schůzky a většina příprav probíhaly logicky v Praze, došlo jen k naprosto minimálnímu zapojení aktivistů z regionů. Stejně tak návštěvnost se nemohla ani v nejmenším srovnávat s předešlými MayDay festivaly. Tam totiž z jednotlivých míst dorazily velké skupiny lidí, kteří ušetřili na společném cestování, nemuseli shánět ubytování v Praze a každý si vybral v jeden den a na jednom místě z bohaté nabídky to, o co měl zájem. Každý koncept má své klady a zápory, rozhodně je ale dobře, že došlo k realizaci něčeho nového. Antiautoritářské hnutí jako celek je tak opět bohatší o nové zkušenosti a kontakty. A jaký bude příští První máj? To je zatím otevřená otázka, na jejíž odpovědi se může podílet každý, kdo bude mít zájem přidat ruku k dílu. Je ale nutné mít na paměti, že boj proti útlaku, diskriminaci a vykořisťování by měl probíhat každý den a neomezovat se jen na jedno datum v roce.

-jk-

VEČER NA TÉMA ENVIRONMENTÁLNÍ PŘÍMÁ AKCE

Jednou z akcí, která 27. dubna v Praze zahájila prvomájové Akční dny, byl „Večer na téma Environmentální přímá akce“. Spočil v sobě přednášku, promítání a diskusi. V prostoru Divus ho zorganizovala skupina GreenAction.

Krátce po osmé jeden z pořadatelů v úvodním slovu přivítal šedesátku přítomných a představil další program Akčních dní. Pak předal prostor dalšímu z organizátorů večera, který uvedl film půlhodinovou přednáškou na téma environmentální přímá akce.

V první části se zaměřil na přiblížení kořenů hnutí environmentální přímé akce ve Velké Británii. Ty leží především v období radikalizace velkých environmentálních organizací, jako je např. Greenpeace, a následném kritickém přístupu některých jejich členů k tomuto směřování. Dalšími silnými aspekty rozvoje hnutí se stala existence silné kontrakultury, která vyvěrala z anarcho-punkového hnutí počátku 80. let, a radikalizace při protestech proti Pol Tax. V 90. letech docházelo k rozvoji environmentálních organizací založených na přímé akci, např. Earth First, které byly ovlivněny i sociálními hnutími (tento vliv byl mnohem výraznější právě ve Velké Británii oproti třeba Spojeným státům). Jak již bylo naznačeno, první aktivisté se z části rekrutovali z nevládek a razili heslo „Činy místo slov“. Ve Velké Británii vzniká silné protidálniční hnutí, v jehož rámci se rozvíjejí akce formou dlouhodobějších kempů (projevuje se zde inspirace akcemi mírového hnutí 80. let). Při těchto kempech docházelo ke sblížování aktivistů

a místních obyvatel, což bylo pro hnutí velmi důležité. Protidálniční kampaň nakonec slavila úspěch, jelikož bylo upuštěno od většiny plánů na rozvoj dálniční sítě v Británii. V druhé polovině 90. let nastupuje hnutí Reclaim the Streets, které se následně stává jednou z inspirací rychle se rozrůstajícího alterglobalizačního hnutí. Po jistém útlumu přichází nová energie s protesty proti summitu G20, kdy je postavena dočasná alternativní vesnička, která funguje na ekologických a anarchistických principech. Následují další přímé akce tematicky zaměřené na klimatické změny a spojující v sobě několik kampaní – jak environmentálních, tak sociálních. Zmíněna je také nezanebatelná otázka náročnosti přímých akcí, z čehož logicky vyplývá, že se jich účastní především mladí lidé. Podle průzkumu se ukázalo, že dřívější aktivisté přímých akcí se jich sice již neúčastní, ale zpravidla myšlenky neopouští a hnutí jako celek podporují jinými způsoby.

Druhá část přednášky se zaměřila na otázku, co je to vlastně přímá akce. Zatímco u nás ji zavedené ekologické organizace vnímají jako nejzazší způsob protestu po vyčerpání všech možných právních možností a selhání veškerých jednání, u výše popisovaných aktivistů jde naopak o preferovaný způsob jednání v každodenním životě; jednání, které je nedílně spjato s nehierarchickým rozhodováním; jednání, které vede člověk sám za sebe spolu s ostatními. Z toho plyne, že přímá akce může mít podobu jak protestní, tak neprotestní. Dále byl představen rozdíl mezi tzv. liberální přímou akcí, kterou reprezentují některé naše neziskovky, a „skutečnou“ přímou akcí na

příkladu organizace původních cyklistických jízd Critical Mass a cyklojízdy, kterou u nás pořádá např. AutoMat. V onom druhém případě není nijak zpochybněn stávající systém a jeho nastavení, kdežto „skutečná“ přímá akce systém a jeho nastavení nemíní respektovat, nýbrž je prostředkem, aby si lidé legitimně (i když velmi často nelegálně) brali zpět to, co jim náleží, v tomto případě veřejný prostor okupovaný automobilismem.

Po přednášce byl puštěn asi hodinu a půl trvající dokumentární film *Just do it*, nesoucí podtitul *Příběh novodobých pansců*. Aktivistka a režisérka Emily James strávila jeden rok ve světě environmentální přímé akce, ve skupinách Climate Camp a Plane Stupid. Přenášá nás před brány továrny na větrné turbíny Vestas, kterou po zavření okupují propuštění dělníci za podpory aktivistů za branami, do prostředí protestů proti G20 v Londýně či na klimatickém kemp. Představuje přípravu a realizaci blokády Skotské královské banky, zapojení do protestů proti rozšiřování letiště, útok stovek lidí na uhelnou elektrárnu či výpravu anglických aktivistů na konferenci o klimatu do Kodaně, která se nakonec stala přehlídkou nevidané policejní brutality a šikany. V závěru jednotliví aktivisté vyjadřují své přesvědčení, že není třeba bojovat jen v environmentálních otázkách, ale že je potřeba postavit se kapitalistickému systému jako takovému.

Po filmu následovala diskuse. Ale vzhledem k tomu, že už bylo poměrně pozdě a film zanechal opravdu silné dojmy, se až na pár příspěvků příliš nerozproudila.

-jk-

MIŘME NA SPRÁVNÉ CÍLE!

PROHLÁŠENÍ ANTIFAŠISTICKÉ AKCE K AKČNÍM DNŮM

Evropa dostala minulý rok pořádnou facku - nikoli neviditelnou rukou trhu, ale viditelnou rukou naštvaných lidí v ulicích. A je to dobře. Zasloužila si ji. Opojená tím, že na jejím území se přece už nemůže nic stát, najednou musela hasit požár v londýnském Tottenhamu, chlácholit mládež bez perspektivy na náměstích španělských měst či umravňovat Řeky a Řekyně, kteří s blížícím se bankrotem již nemají co ztratit.

Byť nerada, musí nyní odhodit masku matky demokracie, která dozrála tím, jak se završily dějiny sňatkem demokracie s neoliberálním kapitalismem. Musí si zvykat na novou situaci, ve které již nestačí arogantním způsobem pečovat o svět, vyvážet demokracii, jít příkladem a poučovat ostatní země o tom, co zase nepochopily, když se jim naštvání lidé bouří v ulicích. Prohnala zevnitř, demokracie se stala divadlem politicko-ekonomických elit, skončila poválečná hojnost, která dočasně zacpala ústa neprivilegovaným vrstvám společnosti, přišla ekonomická krize - lidé to prokoukli a vyšli vztekli do ulic. Dějiny Evropy neskončily, budoucnost je nepopsaná a nepředvídatelná.

Chudí lidé z periferií anglických měst již mají plné zuby běčkového života v zemi, kde na ně na každém rohu čeká reklama na skvělý život, kariéru a bohatství. Na nic z toho nikdy nedosáhnou. Je to jen iluzorní sen, ze kterého se přišli jednou provždy probudit do ulic. I mladí lidé z jižní Evropy definitivně zjistili, že pro ně v budoucnosti Španělska není místo. Na co studovat školy, když o práci nezavádíš, ani když máš dva tituly? Nemít životní perspektivu je k vzteku. Zaplněná náměstí jsou důkazem. Na nejtenčím ledě nyní přestlává Řecko. Bankrot je za rohem. Merkelová každým dnem utahuje Řecku opratku, vládě lidé nevěří. Situace je kritická, lidé jsou zahnaní do kouta a nezbyvá jim nic jiného než štkat a prorvat se ulicemi Athén z pasti ekonomické krize ven.

V zemích jako Anglie, Španělsko či Řecko naštvání lidé prokoukli, v čem je problém, a svůj hněv zamířili správným směrem - proti vládě, politicko-ekonomickým elitám, policii či soukromému majetku. Post-socialistické země mají s mířením na správné terče dlouhodobý problém. Orbánovo Maďarsko fašizujících tendencí je totiž rovněž reakcí na krizi. Nacionalismus se ve východní Evropě až chronickým způsobem stává politickým nástrojem populistů, který kanalizuje hněv lidí směrem dolů - vůči menšinám, imigrantům, Romům a chudým lidem obecně. Hnědnoucí vlny se nyní prohánějí Maďarskem, svého času se proháněly i Polskem, východním Německem či Slovenskem. V Česku k tomu sice prozatím nedošlo, ale pomalu se připravuje půda.

Konzervativní parta kolem Václava Klause se jala hájit kromě neoliberální ideologie národní zájmy, suverenitu českého státu a tzv. tradiční hodnoty. Spojila se pro tyto potřeby i s katolickým mágem Dukou či s hnědým D.O.S.T. Poradcem vlády v oblasti lidských práv je xenofobie a homofobie Roman Joch, jehož politickými vzory jsou chilský diktátor Pinochet a po dvou sklenkách vina i španělský fašista Franco. Nečasův kabinet vyzývá vzor konzervativního gentlemana, který kromě zahálky

nenávidí všechno jiné a chudé a nikým nerušen dál připravuje a zavádí drastické reformy v neoliberálním rytmu. Dělníci a anarchisté z Chigaga, kteří v roce 1886 položili životy za sociální práva v prvomájových pouličních bojích, lapají po zbrani a obrací se v hrobě z neoliberálních reforem, jež nám ona práva zase vezmou. A v neposlední řadě hnědně střední proud - chudnoucí lidé z periferií, jimž krize vzala poslední jistoty slušného života a vyšli - tak jako na Šluknovsku - do ulic. Žel ale svůj hněv zamířili špatným směrem - vůči těm, kteří jsou na sociálním dně dlouhodobě, vůči Romům. Zesílil český anticiganismus - z hospod se přemístil do ulic. Řápková s Čunkem si mnou ruce. Lokální politici nenávidí vůči Romům příživují, protože se jim pak snáze získávají politické body pro žabomyší války s místní opozicí. Masová média potřebují senzace a ráda tak bez ověření odvysílají jakoukoli kachnu o tom, kde zas parta zfetovaných Romů sebrala nebohé babičce důchod. A v neposlední řadě začali zesíleného anticiganismu využívat populisté z DSSS. Po marných pokusech s antisemitismem a kritikou kapitalismu a globalizace si konečně našli svoje téma.

Stane se Šluknov příkladem pro další chudé regiony Česka? Budou se na Romy provádět pogromy a lynče? Půda je na to po bouřích na severu nachystaná. Až krize a Nečasovy reformy na lidi dopadnou, na koho obrátí svůj hněv? Vláda dělá vše pro to, aby se do hledáčku nedostala ona. Štve chudé lidi proti sobě s pomocí rasismu a nerušené reformy schvaluje a zavádí. Smývá si maslo z hlavy tím, že ze strukturálně nelichotivé situace regionů jako Šluknovsko obviňuje místní chudé jako takové a Romy zejména. Chce je trestat za to, že neodpovídají ideologii jejich reforem a dělají špatnou reklamu kapitalismu. A proto prý například za situaci na severu, na kterou český stát dvacet let z vysoka kašlal, může příliš štědrý sociální systém a vyplácení sociálních dávek.

A aby toho nebylo málo, žijeme ve společnosti pasivních občanů, ritualizovaného veřejného prostoru a extrémně až extremisticky arogantní kultury vládnutí. Ani protesty odborářů či studentů nemají na rozhodování vlády velký vliv. Nečas demonstrace odbývá větou, že na ně sice lidé mají ze zákona právo, ale jsou nesmyslné, protože volení politici rozhodují. Demonstrace prý stojí daňové poplatníky v době krize nemalé peníze a budou-li se opakovat, pak se musí změnit shromažďovací zákon. Hru na neprostopnost kultury vládnutí s požadavky lidí v ulicích ale často hrají i protestující samotní, kteří jsou většinou unešení z toho, že do ulic vůbec vyšli, a stačí jim vlastně, že demonstrují. Platforma prvního máje se akčním týdnem zakončeným demonstrací snaží tuto ritualizovanou neprostopnost rozbít. Chceme vtisknout veřejnému prostoru jeho autentický obsah politické diskuse, ve které nepůjde o radost z toho, že jsme se vlastně vůbec sešli, ale o to se na něčem konkrétním s praktickým přesahem domluvit. Demonstraci chceme odritualizovat a vrátit jí její živelný charakter, který je nepředvídatelný, kreativní, neočekávatelný a s otevřeným koncem. Jestli tohle chceš být součástí, zamířit správným směrem a posunout sebe i věci, které tě štve, o kus dál, pak se uvidíme v Praze.

Miřme na správné cíle!

ANARCHISTICKÉ PRVOMÁJOVÉ SETKÁNÍ

STŘELECKÝ OSTROV OPĚT POD ČERNO-RUDOU VLAJKOU

1. května uspořádala Československá anarchistická federace (ČSAF) v Praze na Střeleckém ostrově podobně jako v předchozích letech setkání anarchistů a anarchistek u příležitosti 1. máje.

Jelikož na stejný den byla naplánována od 13.00 demonstrace „Mířme na správné cíle!“, rozhodla se ČSAF pro menší akci, která by byla příležitostí pro ty, kteří cítí užší vztah k anarchistické prvomájové tradici, připomenout si kořeny Svátku práce na místě, které je s touto tradicí nesmazatelně spjato. Byli jsme velmi mile překvapeni, když výzvu k setkání koncipovanému spíše komorněji vyslyšela více než stovka anarchistů a anarchistek, kteří navíc následný přesun na demonstraci „Mířme na správné cíle!“ proměnili v hlučný pochod.

Začátek setkání byl stanoven na jedenáctou hodinu dopolední, ale účastníci přicházeli už s předstihem. Postupně se shromažďovali mezi schody a břehem ostrova směrem k Národnímu divadlu. Lavičky před schodištěm byly totiž obsazeny „nenápadnými“ tajnými policisty, což není zrovna společnost, vedle které by chtěl někdo trávit příjemné dopoledne.

Kolem jedenácté bylo rozloženo distro s nabídkou anarchistické revue *Existence* a publikací z dílny Nakladatelství ČSAF. Nechybělo ani nové číslo anarchistického listu *A-kostra*. Necelá stovka přítomných byla přivítána pořádající organizací a seznámena s rámcovým programem setkání. Poté byl avizován příchod Jany Bobošíkové, která dala vědět do médií, že dorazí v 11.20 na Střelecký ostrov, a připomnělo se, co je tato osoba zač - její xenofobní postoje a spolupráce s fašizující platformou D.O.S.T. „Je namístě říct hlasitě, že Klausovi poskoci by se dnes měli tiše stydět a nerušit levicovou prvomájovou tradici,“ prohlásil řečník.

Zatímco přicházeli další účastníci, začalo vystoupení písničkáře Miloše, který je častým interpretem na podobných akcích. Toho pak nakrátko vystřídal básník Míra a představil něco ze své tvorby. Do toho dorazila také Bobošíková s doprovodem a zamířila k pamětní desce. Chvilí byla přítomnými lidmi ignorována. Ti však po krátké době, aniž by se hnuli ze svého stanoviště ve stínu stromů, začali rušit její exhibici (při níž podle médií „neopomněla několikrát připomenout svoji kandidaturu na prezidentské“ pískáním a bučením a následně také skandováním „Politici táhněte!“, „Klausova služko!“). Pár lidí recesisticky skandovalo „Chceme tady mešity, nechceme tady Bobo!“, aby tak zdůraznili xenofobní myšlenky této okrajové političky a nesnášenlivost, kterou reprezentuje. Bobošíková po několika minutách ostrov za mohutného pískotu a skandování „Táhněte!“ opustila. Letělo za ní i pár neškodných předmětů.

Její přítomnost byla ještě posměšně zhodnocena v souvislosti s tím, že ona i její věrní přišli se žlutými šálkami a se žlutou kyticí. A žlutá barva v dělnickém hnutí vždy symbolizovala stávkokaze. Bobošíkové se tedy prezidentská kampaň na Střeleckém ostrově opravdu nevyvedla (pokud v této konfrontaci neviděla jedinou možnost zviditelnit se v daný den v médiích), naopak pomohla notně oživit do té doby velmi poklidné setkání.

Na Střeleckém ostrově jsou dvě pamětní desky, které připomínají tradici oslav Svátku práce na tomto místě. Po půl dvanácté se přítomní shromáždili u té, kterou nechali zřídit odboráři. Tady zazněl proslov za ČSAF. Naneštěstí nebyl v zadních řadách moc dobře slyšet kvůli hluku policejního vrtulníku a nepříliš hlasitému přednesu. Poté si vzal slovo jeden z přítomných anarchistů a ve své řeči (tentokrát už slyšitelně přes megafon) se tázal, jaké by asi byly postoje a činy někdejších chicagských anarchistů dnes, a zdůraznil, že podle jeho názoru se současný systém nezmění dobrovolně, což předpokládá i jiné než nenásilné prostředky odporu. Po potlesku byly položeny květiny k pamětní desce a účastníci setkání se pomalu začali řadit k následnému přesunu na demonstraci „Mířme na správné cíle!“.

I když se lidé seřadili poměrně rychle, začátek odchodu zdrželo vyjednávání s policisty ohledně trasy a především jejich požadavku, že nesmí být vlajky na tyčích, které oni považují za zbraň. Policejní vyjednavatel ukázal na tyč od koštěte a prohlásil ji za sukovici, která by mu mohla rozpůlit hlavu. Zřejmě není hlava jako hlava, zvláště pokud jde o tu policejní. Došlo k domluvě, že policie určí žerdi, kterých se bojí, a ty zůstanou na místě. Po nějaké chvíli, ale stále v plánovaném čase, tedy mohl vyjít průvod čítající minimálně 150 hlav (některá média mluvila o dvou stovkách)... plus velké množství těch křehkých hlav v černých helmách po obou stranách průvodu, vpředu i vzadu.

V čele pochodu byly nesené transparenty s nápisy „Systém proti lidem, lidé proti systému“ a „Jen jiný svět je možný“, naštěstí zůstalo i několik vlajek na „bezproblémových tyčích“. Ihned od začátku se skandovala hesla. Hned to první bylo reakcí na účelové prohlašování praporů za zbraně: „Naše zbraň je v našich srdcích“. Během celého průvodu se pak střídaly slogany „Viva Anarchia!“, „A, anti, antikapitalista“, „Kapitalismus - špina

a hnus“, „Tohle nejsou naše dluhy“, „Naše práce, jejich zisky“, „Proti státu, kapitálu, za svobodu, samosprávu“, „Nejsme stroje, ani lidské zdroje“, „Naši zbraně je solidarita“... Masivní policejní nasazení bylo opakovaně komentováno sloganem „Je nás pár, je nás pár, bojí se nás kapitál“ a policisté byli s recesi vyzýváni k „dezerci“ skandováním hesla „Nechraňte ty kokoty, co vám šahaj na platy“.

Průvod šel ze Střeleckého ostrova, po Smetanově nábřeží a kolem Karlova mostu, kde se k pochodu připojila skupina s bubny, která pochodu přidala novou dynamiku. Nato jsme zamířili k pražskému magistrátu. Tady se skandovalo jasně cílené heslo „Vratte, co jste nakradli!“ a pokračovalo se na Staroměstské náměstí. Turisté tak měli neplánovanou atrakci a ne jeden z nich si z Prahy přiveze fotografie místních anarchistů a anarchistek, někteří dokonce projeví své sympatie zdvižením levé pěsti. Nakonec se Celetnou ulicí došlo až na náměstí Republiky. Tam průvod dorazil deset minut před oficiálním začátkem demonstrace „Mířme na správné cíle!“ a nezbývalo než si chvíli odpočinout a osvěžit se před další akcí.

Následná demonstrace byla hlavním vyvrcholením antiautoritářského prvního máje a vůbec celých prvomájových Akčních dní, které probíhaly již od pátku 27. dubna na různých místech Prahy. Jsme proto rádi, že na anarchistické setkání, které bylo spíše menší doprovodnou akcí, dorazilo nad očekávání tolik lidí a že jeho součástí byl nakonec i nepřeslechnutelný pochod, který se neohlížel do minulosti, ale věnoval se kritice kapitalistického systému dneška a volání po alternativě založené na principech svobody a samosprávy zdola. Velké ocenění si zaslouží všichni účastníci, kteří v úmorném vedru prvního květnového dne vydrželi skandovat celou cestu a to samé si ještě jednou zopakovat na následné demonstraci.

BALKÁNSKÉ OKO

O SRBSKÉM NACIONALISMU A ŘECKÉ KRIZI

V rámci prvomájových Akčních dní se v pondělí 30. dubna konala v pražském kině Bio Oko přednáška nazvaná „Řecká krize, romské Kosovo?“. Měl na ní vystoupit sociolog Andrej Grubačič, který se však omluvil kvůli akutnímu zánětu ledvin. Nahradil ho zástupce srbské Antifašistické akce, který se zaměřil na nacionalismus a fašistické tendence v Srbsku. Druhým hostem byl řecký sociolog a člen Shromáždění náměstí Syntagma Charalampos Magoulas, jenž se věnoval krizi v Řecku a odpovědi na ni.

Přednáška začala krátce po třetí hodině odpoledne v příjemném prostředí kinosálu, kde jsou některé řady sedadel nahrazeny pohodlnými lehátky. Nechyběla distribuce anarchistických publikací. Dorazilo celkem 70 posluchačů a za zmínku jistě stojí také perfektně odvedená práce tlumočnice, která překládala pro ty, kteří nejsou příliš zdatní v angličtině, v níž přednáška probíhala.

SRBSKO: ANTIFAŠISTICKÁ UTOPIE

První začal mluvit člen AFA Novi Sad, který nejprve nastínil historické pozadí situace v Srbsku. Existovalo zde silné antifašistické hnutí, ale také tu působila nezanedbatelná fašistická tradice. Je paradoxem, že slovanské země, které toho tolik vytrpěly během fašistické a nacistické nadvlády před 2. světovou válkou a během ní, mají nyní tak silná fašistická hnutí. Během války v Jugoslávii zažil region obrovský výbuch nacionalismu, ale samotné fašistické hnutí se rozvinulo až po odchodu Miloševića. Ten sám byl nacionalistou, kterému se dařilo udržovat si podporu jak radikálních nacionalistů, tak bývalých partyzánů, kteří bojovali s fašismem. Po jeho pádu na srbské politické scéně jednoznačně převážily pravavicové subjekty.

Pravice tu nabývá několika podob - konzervativní, nacionalistická a fašistická a nakonec malá skupina neonacistů hitlerovského stříhu. Fašisté na veřejnosti sami sebe takto neoznačují, i když hájí jednoznačně fašistické postoje (inspirování jsou zejména italským fašismem a korporativismem) a navazují na předválečné fašistické hnutí ZBOR. Mluví o sobě spíš jako o tradicionalistech. Fašisté podporovali často pravoslavnou církví kandidují nyní i ve volbách. Nacionalisté se sice vymezují vůči neonacistům, oba tábory ale zastávají stejné nebo často velmi se překrývající hodnoty. Umírněnější pravičáci se čas od času spojují s radikálními, například při protestech proti pochodům Gay Pride.

V Srbsku tento zastaralý fašismus oslovuje nemalou část mladých lidí. Mladí jsou dnes obecně v Srbsku velmi konzervativní a nacionalističtí. Proč je tomu tak, může vysvětlit izolace během války. Mladí se nezajímají o to, co se děje kolem nich ve světě a ani dnes podněty k takovému zájmu nedostávají. Navíc se ve školách už neučí o historickém fašismu a boji proti němu. Vyrůstá tedy generace, která o této problematice nic neví a de facto je jí to jedno. K tomu přispívá i skutečnost, že média a společenská nálada jsou napravo. Skutečným problémem nejsou tedy ani tak

militantní naziskinheadi, jako spíš mentalita celé jedné generace.

Antifašismus je v současném Srbsku něco jako utopie. To, co dělá Antifašistická akce v Srbsku, zastává například v Německu stát, a to především co se týče vzdělávání. Srbsí fašisté se schovávají za nálepku vlastenců a neonacisté jsou velmi často napojeni na fotbalové chuligány. Většina fotbalových zápasů se stává příležitostí k fašistickým projevům a útokům na různé cíle. Lidé, co proti tomuto bojují, se nachází ve velmi těžké pozici - možná nejtěžší v celé Evropě. Důležité do blízké budoucnosti je spojit antifašistický boj v celé bývalé Jugoslávii. Nejhorší podmínky mají antifašisté v Bosně a Hercegovině, kde proti nim stojí nacionalističtí Srbové, Chorvati i muslimové. I přesto antifa v Mostaru vyvíjí množství aktivit. Přes velmi špatnou situaci je naděje do budoucna - probíhá sjednocování bojů, objevují se aktivní mladí lidé. Spolupráce antifašistického hnutí je vůbec velmi důležitá, a to na celoevropské úrovni.

ŘECKO: TITULNÍ STRÁNKA EVROPY

Řecký řečník hned na úvod prohlásil, že situaci nevidí ani zdaleka optimisticky. V Řecku narůstá v důsledku krize počet sebevražd a krize se rozšiřuje do celé Evropy. Poté začal malým historickým exkurzem do posledních desetiletí v Řecku, během nichž nakonec zvíťazila neoliberalní ideologie. Přiblížil příchod krize, stručně zhodnotil protikladné významy sociálního státu po 2. světové válce a zmínil kritiku myšlenky neomezeného rozvoje.

V další části se zaměřil na kritiku evropských levicových stran, které nepřichází z žádnou alternativou ke kapitalismu, jen se ho snaží napravovat. Není pak divu, že nejsou příliš přitažlivé pro voliče. Navíc přenechávají spoustu otázek, kterými by se měly zabývat, neziskovým organizacím. Jde například o environmentální otázky, situaci imigrantů atd. Protesty v Řecku předznamenávají velkou společenskou proměnu. Marxisté se ale stále vidí jako předvoj, který nastolí masám agendu, zatímco si lidé na náměstích agendu už nastavují sami.

Po vraždě mladého anarchisty na konci roku 2008 propukly silné anarchistické nepokoje, které ukázaly celé společnosti, že systém není nezpochybnitelný. Během velkých protestních shromáždění v loňském roce, která byla inspirována španělským hnutím 15. května, se k nim mnozí anarchisté odmítli přidat a dali tak de facto příležitost fašistům, aby se do nich zapojili oni. Anarchisté často kritizovali protesty kvůli jejich deklarované nenásilnosti. Někteří antiautoritáři se však aktivně zapojili a propagovali principy samosprávy zdola. Levičáci zase chtěli jen reformy a více peněz na určité oblasti. 25. května se antiautoritáři na shromáždění vymezili proti vágnímu požadavku „skutečné demokracie“ a prosadili požadavek „přímé demokracie“, která má už nějaký obsah a je jasně vymezená proti zastupitelské demokracii. Tu Charalampos trefně označil jako „zastupitelskou oligarchii“. Hlavní snahou tak bylo organizovat další lidová shromáždění. Byly při tom však často problémy s levičáky, kteří na shromážděních prosazovali stále jen agendu svých stran.

Došlo také ke shodě, že nejlepší bude vyhnout se snaze o řešení otázky násilné či nenásilné politiky celého hnutí. Takové debaty totiž zpravidla k ničemu nevedly a hnutí rozdělovaly. Navíc je policii často zcela jedno, že je nějaká část protestujících nenásilná. To mělo během poměrně krátké doby za následek radikální změnu v představách lidí. Po nevyprovokovaných bojích s policií přijali za svůj známý slogan „Všichni fyzlové jsou parchanti“.

Jak bylo již naznačeno, snahou antiautoritářů na veřejných sněmech bylo představit projekt přímé demokracie jako shromáždění komunit, kde se mají možnost účastnit rozhodování naprosto všichni. Správa věcí veřejných musí být zcela autonomní. Vždyť krizi způsobilo právě to, že se demokracie přeměnila v oligarchii. Krize je příležitostí k zásadní společenské proměně. Antiautoritáři nechtějí, aby byl člověk pouhým konzumentem produktů a myšlenek, a demokracie by podle nich neměla být jen politickým konceptem, nýbrž způsobem žít. Mimo jiné se snaží o prosazování bojkotu voleb. Přesto bude pravděpodobně v nadcházejících parlamentních volbách silná účast. Navíc je tu velmi reálné nebezpečí, že se do parlamentu dostanou i fašisté z organizace Zlatý úsvit. V Řecku je hranice pro zvolení do parlamentu na úrovni tří procent, čehož by podle průzkumů měl Zlatý úsvit dosáhnout. Již nyní je ale jasné, že i po volbách budou následovat mohutné protesty.

OTÁZKY A ODPOVĚDI

Kvůli tomu, že přednáška musela v kinosále skončit v předem určenou dobu, byla po dvou otázkách, na které ještě zbyl čas, oficiálně ukončena. Kdo měl však zájem, mohl se asi po dvaceti minutách zúčastnit diskuse s oběma přednášejícími. Ta se odehrála v kavárně kina. Sice v menším prostoru a za účasti necelé poloviny původních účastníků, ale v o to příjemnější atmosféře a za těsnějšího kontaktu obou hostů a publika. Otázky a odpovědi, které se nyní pokusíme zprostředkovat, jsou jen přepisem poznámek, které byly během diskuse pořizeny. To znamená, že nejsou všechny a stejně jako předchozí popis přednášky nemohou doslovně citovat ani zachytit celou šíři řečeného.

Občas se k nám dostane dílčí informace o nějakém samosprávném projektu, který je reakcí na krizi v Řecku, například obsazené nemocnice na severu země či distribuce brambor bez zprostředkovatelů v podobě supermarketů. Je takových projektů více, nebo jde jen o okrajovou záležitost?

Ch.: Samosprávné projekty nejsou ve společnosti moc rozšířené. Antiautoritářské hnutí je však na tomto poli poměrně aktivní. Je snaha zavádět lidové kuchyně, směnné projekty, hodinové banky apod. Chybí ale posun v myšlení lidí na úrovni praktického života. Lidé sice už nevnímají anarchisty jako výstředníky, ale stále si je ještě nedokázali osvojit samosprávné principy.

Neměl by se náš boj vést v širších souvislostech?

AFA NS: Boj proti fašismu nemůže zůstat jen u individuální akcí, musí se stát bojem za celospolečenskou změnu. Především je třeba vytrhnout masu z vlivu fašistů.

Ch.: Je třeba zdůrazňovat princip „jednej lokálně, myslí globálně“. Prožíváme změnu paradigmatu, lidi začínají nahlížet na věci v souvislostech.

Jaký je v Řecku přístup k myšlence násilného boje?

Ch.: Hnutí z náměstí Syntagma bylo od začátku nenásilné. To byl také důvod, proč tam část anarchistické komunity vůbec nedorazila. Takový postoj je totiž podle nich delegitimizací násilného boje. Násilí a nenásilí byly velkým tématem prvních dnů. Ale jak jsem už říkal, bylo domluveno, že se to nebude řešit, jelikož policie stejně zasáhne. Nakonec to vyřešila praxe. Když nenásilné shromáždění na Syntagmě napadla policie, lidé dali za pravdu militantům a podpořili je. Pak i sami lidé byli pro dobývání parlamentu, vždyť nepřítelem jsou banky a parlament.

Existuje nějaká podpora ultrapravice ze strany srbského státu, nebo proti ní podníká i represivní akce?

AFA NS: Situace v Srbsku je v tomto ohledu dost schizofrenní. Tajné služby na ni měly vždycky nějaký vliv a s ultrapravicí nějak zacházely. No a pak jsou tu třeba protesty proti pochodu Gay Pride, který má na jednu stranu policie chránit, a na straně druhé armádní důstojník poskytuje neonacistům materiální podporu k útoku na pochod. Nezanedbatelná je skutečnost, že ultrapravice má velmi silnou základnu u pravoslavné církve.

Není podpora srbské mládeže ultrapravicí také dána do velké míry sociálními příčinami?

AFA NS: Bezperspektivnost mladých lidí hraje bezesporu také svou roli. Jenže mládež v Srbsku nezažila žádný normální život, jako třeba ta v Česku. Ihned po pádu východního bloku totiž přišla válka. Navíc „fašismus“ je jen extrémní verze oficiální politiky. Lidé neví, co se děje venku, a mládež to ani nezažijí.

Spolupracují spolu v Srbsku různé složky radikální levice?

AFA NS: Autentická levice je v undergroundu a navíc rozdělená. Společnou má jen vzájemnou neváživost. Jistá naděje je ve zkušenosti 2. světové války, kdy odboj probíhal společnými silami.

Jaká je symbolika náměstí Syntagma? A jak důležité je „dobýt“ budovu parlamentu?

Ch.: Syntagma je veřejné místo, patří lidem. Parlament je symbol oficiální politiky, a jelikož je na náměstí, jde o příhodný symbol nepřítele. Symbolizuje to společnost proti politice. Lidé se nesetkávají „u parlamentu“, kde by sdělovali své stížnosti, ale „na Syntagmě“, kde tvoří politiku zdola.

Pokračují problémy se stalinisty, jako když například bránili parlament před ostatními demonstranty?

Ch.: Je to dlouhý příběh. Komunistická strana spolupracovala s policií už dříve, od sedmdesátých let. Nebylo výjimkou, když vydávala policii anarchistické demonstranty. Spolupráce s Komunistickou stranou pro nás není myslitelná, pro hnutí zdola je prostě nemožné spolupracovat s politickou stranou. 20. října 2011 se stalinisté opravdu před parlamentem postavili mezi demonstranty a policií a bránili policii, zatímco byla v parlamentu přijímána úsporná opatření. Levice v Řecku částečně tíhne ke stalinismu. Pro nás jsou to vlastně nepřítelé, protože jde o autoritáře. Oni zas obviňují ostatní, že jsou provokatéři a destrukтивní živly.

Jaký je potenciál ozbrojeného boje v Řecku?

Ch.: V praxi na něj Řekové nejsou připraveni. Jednoduší je samozřejmě být proti imigrantům než se postavit policii. Pokud tu bude širší tendence postavit se vládě se zbraní v ruce, je třeba ji podpořit.

Je v Řecku mezi lidmi nějaká nostalgie po fašistickém režimu?

Ch.: Samozřejmě, že se najde. Je však třeba razit myšlenku, že nejde o to radit se k nějaké ideologii, ale že jde o samotný život. Je třeba hájit lidi, kteří by padli za obětí případnému konfliktu, jako třeba imigranti. Nepotřebujeme už politické strany, je třeba vytvořit horizontální společenskou strukturu.

Jaká část lidí by tihla k samosprávě a jaká k nějaké formě refeudalizace, kdy se o poddané postará silný pán?

AFA NS: No, kdyby bylo nyní vypsáno nějaké referendum, obávám se, že by dopadlo katastrofálně.

Ch.: V Řecku lidé pocítili solidaritu od anarchistů, ale stále je tu ta letitá mediální masáž vyvyšující anarchisty v tom nejhorším světle.

Byl nějak vyřešen případ, kdy během demonstrace na podporu generální stávky zemřeli při požáru v bance Marfin tři lidé? (pozn.: více v Existenci č. 3/2010)

Ch.: Ačkoliv se mediálně sváděl útok na banku na anarchisty, dohady nebylo nic vyšetřeno. Odpovědnost padá i na vedení banky, které zcela nesmyslně nechalo zamknout zaměstnance v den stávky v bance, která nesplňovala základní bezpečnostní předpisy. Vedení

banky však kvůli tomu nikdy vyšetřováno nebylo.

Jak konkrétně bychom vám mohli pomoci?

AFA NS: (se smíchem) No, třeba peněz není nikdy dost. Rozhodně můžete přispět posílením mezinárodního profilu hnutí, což ve výsledku pomůže i nám.

Ch.: Problém není Řecko, Itálie, Španělsko... Kapitalismus není v krizi, kapitalismus je krize. Řešením je organizovat vlastní struktury, horizontální síť, solidaritu... Nemá cenu dělat revoluci jen v Řecku. Boj musí být internacionální (ne však ve smyslu globální vlády). Je třeba vytvářet komunity, které budou brát své věci do svých rukou. Je třeba okupovat budovy, podniky a udržet zdroje v rukou veřejnosti (ne národa). Je třeba pomáhat menšinám na základě solidarity (ne charity). A čím silnější bude internacionální hnutí, tím silnější bude i to řecké.

161>88

Oba hosté sklídili bouřlivý potlesk a došlo i na skandování řeckých sloganů. Z diskuse odcházeli spokojení jak oni, tak posluchači. Charalampos byl mile překvapen, jak dobré informace mělo obecnstvo o jednotlivostech, které se v posledních letech udály v Řecku. Lidem z publika pak pomohl při diskusi tyto jednotlivosti zasadit do širšího kontextu dění v této zemi.

Po přestávce začalo v kině Oko promítání dokumentárního filmu 161>88, na jehož vzniku se z velké části podílela právě AFA. Zájem byl obrovský a sál zaplnilo kolem 300 lidí.

-jk-

PROJEV ČSAF NA STŘELECKÉM OSTROVĚ

Vítám vás za Československou anarchistickou federaci na Střeleckém ostrově, tradičním místě, kde vzpomínáme na události, které předcházely oslavám 1. máje.

1. máj je svázán s hnutím za osmihodinovou pracovní dobu, jež má kořeny ve Spojených státech. V něm hráli vedle odborářů významnou roli anarchisté. Jeho historie sahá až do sedmdesátých a osmdesátých let devatenáctého století, kdy pracující nekompromisně bojovali za zkrácení pracovního týdne při zachování mezd. Pomocí stávkových vln a masových demonstrací si vydobyli zakotvení osmihodinové pracovní doby v zákoně a hlavně její uplatňování.

Prosazení práva na důstojnější život, více času na rodinu a osobní vyžití, si vyžádalo mnoho sil, včetně lidských životů. Dělnické hnutí provázely tvrdé represe a pronásledování aktivistů. Na počátku května roku 1886 se celé Chicago ocitlo ve stávce. V reakci na to napadla policie střelbou dělníky před branami jedné ze stávkujících továren. Strhla se nerovná bitva, na jejímž poli zůstalo ležet šest mrtvých dělníků. Druhý den se na Haymarketu uskutečnila velká demonstrace proti brutalitě státu a kapitálu. Shromáždění bylo opět napadeno policií. Následoval výbuch. Bomba zabila sedm policistů. Okolnosti případu svědčí o provokaci ze strany policie, která byla vykonstruována, aby oslabil dělnické hnutí. Barbarství procesu později přiznal i stát. Jeho výsledkem byli čtyři popravení anarchisté, další spáchal v cele před popravou sebevraždu, dále doživotní a desetileté tresty pro ostatní. Továrníci a politici pracující nic nedarovali, ale nakonec museli ustoupit, jelikož si pod tlakem organizované síly uvědomili, že je nutné v zájmu zachování moci povolit otěže.

Kolébka demokracie je opřena bájemi o svobodě, právu a spravedlnosti. Pod peřinkou se však skrývá obrovské množství nakupeného kapitálu a násilí, jež se smí používat pouze na jeho obranu. Teprve od základních pilířů kapitalismu, jako je koncentrace majetku, moci a monopolu na násilí, se odvíjejí druhohradá práva společnosti. Proto se současnou situaci snažíme vidět v širším historickém kontextu. Poslední léta jsou ve znamení stupňovaného boje. Boje finančních a průmyslových oligarchů, kteří prostřednictvím politiků škrtají naše práva jak na běžícím pásu. Ta samá práva, jejichž vydobytí stálo naše předky desetiletí neúnavného odporu a některé i životy. Mocipání dneška se především snaží vyvolávat a udržovat pasivní společnost. Nakrmenou bezcenným zbožím s blyštivými obaly a ukojenou bezduchou zábavou. Ve stínu totalitních režimů minulosti vychvalují dnešní křivdy jako nutné nejmenší zlo. Přesvědčují nás o našem rozdrobení na zaměstnance státní, soukromé, živnostníky, na pracanty a odboráře, na flexibilní a nepřízřivobivé, na občany a ilegály. Opakováním křesťanských konvencí říkají, co mají dělat ženy a co muži. Jejich propaganda vychovává naše děti a nadále šíří mýty o lidstvu válečnickém, soupeřivém a sobeckém, jež se neobejde bez vůdčích rolí.

Sešli jsme se, abychom oslavili lásku ke svobodě, která je každý den konfrontována mocí. Jako neprivilegovaní a rozdrobení ji můžeme jen stěží ovlivnit. Proto neohláme polevit v úsilí o svět, kde svoboda není na prodej, ale nezczizitelným právem nás všech. Principy, na nichž bychom chtěli stavět, všichni známe. Nepřestávejme šířit povědomí o jejich existenci tam, kde je to možné i nemožné, všemi osvědčenými prostředky!

ZLÝČIN

ZÁVĚREČNÉ PROHLÁŠENÍ ZLIČÍNSKÉHO KOLEKTIVU

Po ukončení pronájmu skladového prostoru na Nákladovém nádraží Žižkov se náš kolektiv rozhodl pokračovat ve svých aktivitách v obsazeném objektu.

Důvodem nebyla jen potřeba poukázat na nesmyslnou bytovou politiku a vysoké množství dlouhodobě nevyužívaných budov v době, kdy se neustále zhoršují životní podmínky a prohlubuje třídní rozdělení, ale také na neexistenci autonomních center v Praze. Tím jsme chtěli přispět k obrodě a rozvoji dva roky němeého hnutí, abychom i přes skepsi anarchistů a anarchistek dokázali, že squatting není jen mrtvou utopií.

Výběr vyhrál rozsáhlý tovární komplex bývalého ČKD na periférii Zličín, který je dnes ve vlastnictví jedné z největších českých developerských firem, společnosti Central Group (dále jen CG).

26. listopadu 2011 jsme se do objektu bez předchozího jednání s majitelem nebo sousedy nastěhovali.

Naším prvotním záměrem bylo udržet squat v tajnosti, dokud se nám nepodaří vybudovat funkční zázemí pro rozvíjení projektů nejen našeho kolektivu, ale i všech, kteří cítí reálnou potřebu svobodného autonomního centra v Praze. Proto bylo nutné nepoutat na sebe zbytečnou pozornost, která by mohla jeho vývoj předčasně ohrozit.

Měsíc po nastěhování jsme se na pozemku setkali s manažerem CG panem M., kterého více než naše přítomnost překvapil dezolátní stav budov, což jen potvrdilo dlouhodobý nezáměr majitele a tím i porušování jeho vlastnických povinností. Představili jsme se jako skupina mladých lidí, kteří se kvůli nedostatku prostředků nemohou věnovat svým zájmům. Zaručili jsme se naší neškodností a bezúhonností, slíbili jsme, že budeme „chránit jejich majetek dle naší občanské povinnosti“ a požadovali vyjednávání o využívání prostoru. Po týdnu nám pan M. sdělil odpověď, že v areálu můžeme přebývat až do plánované demolice, která ještě nebyla přesně určena, a nedojde-li na stížnosti, nebude nás majitel z vlastní iniciativy vyhánět. Něco podobného jsme nepředpokládali ani v nejnějším.

Od nového roku probíhaly první neveřejné kulturní akce, abychom postupně získávali širší podporu sympatizantů a inspirovali je k vytváření společných aktivit. První hudební produkce se odehrály v komorním duchu a nedošlo ani na stížnosti sousedů, ani na příjezd policie.

Ta na sebe nechala čekat až do poloviny února, kdy k nám jednoho rána dorazila první hlídka Policie ČR prověřit anonymní telefonát, podle kterého se na pozemku konaly ilegální automobilové závody. Ten samotný policisté brzy uznali za nesmyslný a v poklidu odešli. Po půl hodině, kterou zabralo ověřování našich totožností, se ale vrátili v doprovodu specializované motorizované jednotky (dále jen SMJ) a jejich předchozí zdvořilé chování bylo pryč. Odkud změna vála, bylo jasné z otázky: „Nějste vy náhodou z Milady?“

Během dalších pár týdnů se u nás policisté stavovali téměř běžně a obyvatelé squatu byli často lustrováni i v okolí pozemku. Vrcholem

byla spanilá jízda SMJ o čtvrté ráno, aniž by policisté měli soudní příkaz nebo reálný důvod. Ve skutečnosti se tedy jednalo o typický zastrašovací manévr, během něhož si příslušníci neodpustili xenofobní průpovídky a výhrůžky, že když příště neuvidí smlouvu, tak bez nás neodejdou.

Pana M. jsme informovali o nekompetentním chování policie a znovu požádali o vyjednání jakékoliv možné smlouvy. Návrh sice neprošel, ale policie byla o naší ústní dohodě uvědoměna telefonicky a k dalším nájezdům nedocházelo.

Zimní období paralyzovalo naše aktivity na minimum. Přesto se nám podařilo vybudovat fungující základ truhlářské dílny, ateliéru, knihovny, klubu a sklep se stal ideálním místem pro hlasitou hudbu. Příchod jara umožňoval další progres, jenže jsme se dozvěděli, že hala se bude bourat už za několik měsíců a my se budeme muset brzy vystěhovat. Pokračování v dlouhodobých projektech tak částečně ztratilo smysl. Nebyl čas ztrácet čas a další kulturní akce již byly propagovány veřejně.

16. - 17. března se konala první celovíkendová akce, během které proběhly koncerty (Kruger, SPOTS, JPN, Daleko...), divadelní představení (Šváb na facebooku), autorské čtení (básník Ticho) a sobotní noční technopárty. Ve staré výrobní hale, jejíž špatný stav může způsobit znečištění spodních vod, konečně převládá život a každý si přišel na své. Kromě policie, která neměla důvod akci narušit. Možná o to více vzrostla touha této mírumilov-

né a vždy nápomocné represivní složky se nás, „nepřízřivých“, zbavit.

Policii ČR nakonec nezbylo nic lepšího než informovat tamní radnici o našem působení, které je (pouze) z pohledu státní moci společensky nebezpečné. V sobotu 17. 3. se sama paní místostarostka s policejním doprovodem přišla alespoň přes bránu přesvědčit a prstem si ukázat na tu svévolně se družící lůzu a ruka byla v rukávě. Týden poté přišel pan M. s oznámením, že na ředitelství CG se kupí dopisy z radnice, v nichž zastupitelé odmítají jakoukoliv toleranci a podporu squatterů a žádají o naše urychlené vyklizení. Už tak dost neoblíbená Central Group odmítla podstoupit riziko, že by ji městská část kvůli nám připravila o některé z četných gentrifikačních zakázek, a padlo rozhodnutí, že se po Velikonocích (k 9. 4.) máme dobrovolně vystěhovat.

Původně nevinná akce naplánovaná na 6. dubna byla přetvořena na závěrečnou párty ve větším stylu, než jaký nám doposud procházel. Zvuk soundsystémů poprvé hrajících v hlavní hale dorezonoval až do blízkého okolí. Policie byla od večera v pohotovosti, připravena zasáhnout, jakmile získá souhlas majitele. Během noci se v našem nehostinném prostředí prostrídalo až 500 návštěvníků, celý večírek proběhl za podpory zahraničních hostů a v žádném případě se nejednalo o pouhou technopárty, jak uváděla bulvární média. Odehrálo se také divadelní představení studentů z FAMU, hrál se lehce adrenalinový Human bowling a výtězek z veganské kuchyně podpořil další sociálně-kulturní akce.

V sobotu 7. dubna hodinu před polednem vnikla policie spolu s generálním ředitelem CG na pozemek a požadovali okamžité vypnutí (v té době již vypnutých) soundsystémů a vyklizení objektu. Poslední desítky návštěvníků byly zajištěny, prolustrovány a vyvedeny z pozemku. Jak bylo dříve domluveno, nebyl kladen žádný odpor a k větším potýčkám nedošlo. Až na klasické nedodržování osobní cti a zabránění v komunikaci mezi právníkem a velitelem zásahu, který ze strachu, že nezná své povinnosti a naše práva, raději odešel, proběhl zásah - dá se říci - korektně. Opomeneme-li ovšem, že zadrženým měl být spíše generální ředitel CG za prohršek vůči druhému a třetímu odstavci Listiny základních lidských práv a svobod (která je mimochodem nadřazená Ústavě České republiky), v níž je jednak právo na bydlení nadřazeno svátosti soukromého vlastnictví, a druhak vlastníka také zavazuje k péči a zabezpečení majetku.

K žádným žalobám zatím nedošlo. Některé ze zajištěných pravděpodobně čeká přestupkové řízení za neohlášenou akci nebo za neuposlechnutí výzvy. V 18 hodin se policie vzdala naděje, že bychom ještě téhož večera byli schopni objekt opustit, a získali jsme další cenný den, díky němuž se nám podařilo zachránit všechny osobní věci a použitelné materiály.

Dne 8. dubna byl tedy Zličín ponechán svému osudu. Jak říká staré squatterské pravidlo, že projekty se nedělají na místa, ale na životy, pokračujeme dále ve svém plánu, ať se to policii a státu líbí nebo ne!

Zličínský kolektiv

KDO ZAPLATÍ ZA ČÍ PŘIZPŮSOBOVÁNÍ?

VANDANA SHIVA O GLOBÁLNÍ SOCIÁLNÍ SPRÁVEDLNOSTI

Svět prochází ekologickým a ekonomickým kolapsem. Nemilosrdně porušujeme ekologické hranice, které stanovila lidská důstojnost a vzájemná rovnost. Imperativem je přizpůsobit se. Přizpůsobování bohatých a mocných na jedné straně je ale podstatně odlišné od toho, čím by se měli řídit lidé na celém světě. Bohatí chtějí, aby za proces přizpůsobování zaplatili chudí a pracující. Lidé naopak chtějí, aby platili bohatí vyššími daněmi, včetně Tobinovy daně z finančních transakcí. Volají po regulaci, která by zastavila drancování přírodního bohatství a veřejných statků.

Dominantní ekonomický model založený na představě neomezeného růstu na planetě s limitovanými zdroji směřuje k překročení prahu využitelnosti přírodních zdrojů. Taková cesta vede k ekologické katastrofě a také k tomu, že bohatá část populace zintenzivní násilné uchvacování zbývajících zdrojů. Bohatí se přizpůsobují mizejícím zdrojům, mezi které patří i půda, biodiverzita a voda, a to tak, že se jich zmocní. Přizpůsobení ale probíhá bez toho, že by se nové realitě přizpůsobilo staré paradigma založené na intenzivním využívání zdrojů a představě neomezeného růstu. V krátkodobém horizontu může být pro chudé důsledkem jedině ekologický nedostatek, včetně prohlubování chudoby. Pokud se v dlouhodobém horizontu důsledkem klimatické katastrofy a vyhynutí ostatních druhů stane naše planeta pro lidstvo neobyvatelnou, lidský druh vyhyne. Hrozbou pro lidské přežití je selhání při ekologickém přizpůsobení se planetárním limitům.

Na summitu Rio +20 se budou mocní snažit protlačit zelenou ekonomii, která se může stát aktem největšího uchvácení zdrojů v celé lidské historii. Nadnárodní společnosti si přivlastňují zelené bohatství naší planety. Její biodiverzitu chtějí využít na zelenou ropu, z níž se dají vyrábět biopaliva, plasty a chemikálie. Tedy všechno to, co nám dala éra petrochemikálií založená na ropě. Celosvětová hnutí už začala prohlašovat „Ne zelené ekonomii pro 1 procento“.

Ekologické přizpůsobení ale možné je a ve skutečnosti už probíhá. Toto přizpůsobení zahrnuje vnímání sama sebe jako součásti křehké ekologické sítě. Nenacházíme se mimo ni nebo nad ní, a proto ani nejsme imunní vůči ekologickým následkům našich činů. Ekologické přizpůsobení také znamená, že sami sebe vnímáme jako členy pozemského společenství, které sdílí zdroje s členy lidské společnosti a také se všemi ostatními druhy. Přizpůsobení vyžaduje ukončit uchvacování zdrojů a privatizaci půdy, biodiverzity, rostlinných semen, vody a atmosféry. Ekologické přizpůsobení je založeno na obnově společných statků a na vytvoření Světové demokracie.

Dominantní ekonomický model je založen na monopolu zdrojů a vláda oligarchie není v konfliktu jen s ekologickými limity planety. Nachází se také v konfliktu s principy demokracie, vlády lidu a pro lidi. Oligarchie se přizpůsobuje tak, že dál dusí demokracii a drtí občanskou a lidskou svobodu. Ve vyjádření Bharti Mittalu, že politika by se neměla míchat do ekonomie, se odráží myšlení oligarchie, podle níž se obejdeme i bez demokracie. Toto antidemokratické přizpůsobování zahrnuje přijímání zákonů, jako jsou americký zákon o vnitřní bezpečnosti (Homeland security) a množství bezpečnostních zákonů v Indii.

Volání zdola po demokratickém přizpůsobení provází po celém světě nárůst počtu nenásilných protestů jako arabské jaro, severoamerický podzim hnutí Occupy nebo ruská zima, kde se zpochybňovaly volební výsledky a zastupitelská demokracie.

Odpovědi na „úspěšné“ programy, které prosadil Mezinárodní měnový fond, Světová banka a finanční instituce (které finanční krizi přivodily), jsou rostoucí hnutí za přizpůsobení demokracie i na jiných místech. Třetí svět prošel nucenými úspornými opatřeními v 80. a 90. letech, což vedlo k nepokojům. Strukturální reformy, které v roce 1991 proběhly v Indii, spustily zemědělskou krizi. Čtvrt milionu farmářů spácha-

lo sebevraždu. Potravinová krize odsoudila každého třetího Inda k hladu a podvýživou trpělo každé druhé dítě. Za reformy Světové banky a MMF lidé zaplatili vlastními životy. Reformy, které měly za cíl liberalizaci trhu, zcela rozebraly náš systém potravinové bezpečnosti. Tím se sektor s prodejem semen otevřel pro nadnárodní společnosti. Food Security Act se v současnosti pokouší proměnit potravinové programy pro veřejnost v trh pro potraviny od nadnárodních společností. Vnucená úsporná opatření jsou dále prosazována přes takzvané reformy, jakými jsou v maloobchodě přímé zahraniční investice (Foreign Direct Investment). O živobytí maloobchodníků okradou tyto reformy 50 milionů lidí a další miliony okradou o živobytí změna systému produkce.

Evropa začala se škrtit v roce 2010. Všude, od Velké Británie přes Itálii, Španělsko, Řecko, Irsko, Island až po Portugalsko se konají protiškrťové demonstrace. Banky, které přivodily krizi, chtějí, aby se společnost přizpůsobila tak, že zničí pracovní místa a možnosti obživy, důchody, veřejné služby, a tedy životy obyčejných lidí. Lidé chtějí, aby se finanční systémy přizpůsobily limitům, které stanoví příroda, společenská spravedlnost a demokracie. Choulostivé životní podmínky pro 99 procent populace vytvořily novou společenskou třídu, kterou Guy Standing nazývá „prekariát“. Pokud nám průmyslová revoluce dala třídu pracujících (proletariát), pak globalizace a „volný trh“ (který životy rolníků v Indii a Číně ničí zabíráním půdy nebo ničením příležitostí pro mladé, aby se ekonomicky zajistili v zemích, které bývaly bohatými průmyslovými zeměmi) vytvořily globální třídu choulostivých. Jak napsali Barbara a John Ehrenreichovi v *The making of the American 99%*, tato nová třída vyvlastněných nebo vyloučených zahrnuje „profesionály ze střední třídy, tovární dělníky, řidiče kamionů a zdravotní sestry i mnohem chudší lidi, kteří movitějším uklízejí domy, dělají jim manikúru a starají se o jejich trávníky“.

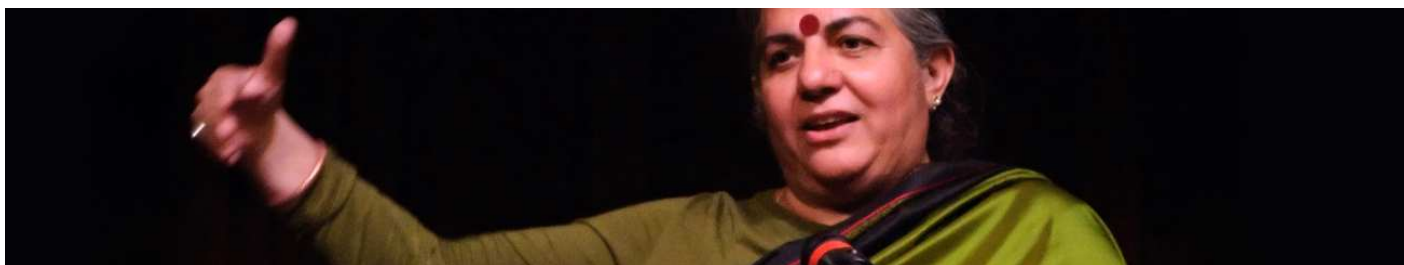
Vnucené škrtky jsou založené na starém paradigmatu, které jednomu procentu superbohatců a oligarchů dovoluje urvat planetární zdroje a zbylým 99 procentům znemožňuje přístup ke zdrojům, živobytí, jakékoliv svobodě, demokracii a ekonomickému bezpečí. Často se říká, že Indie a Čína se zvýšeným růstem přebírají západní životní styl založený na intenzivním čerpání zdrojů a mrhání. Realita je ale taková, že zatímco se 3 nebo 4 procenta Indie připojila k šílenému závodu spotřebovávajícímu Zemi stále větším počtem aut a klimatizacemi, drtivá většina Indie je tlačena do „snižování spotřeby“. Kvůli zabírání půdy, ovládnutí trhu a ničení živobytí tak většina ztrácí oprávnění k pokrytí základních potřeb, jako jsou strava a voda. Indická krize hladu a podvýživy je příkladem „snižování spotřeby“, kterou chudým vnutili bohatí přijatými škrtky, zabudovanými do liberalizace trhu a politik „ekonomických reforem“.

Vyvstává ale jiné paradigma, které sdílel i Gándhí a nové hnutí 99 procent. Jde o paradigma dobrovolné jednoduchosti zaměřené na zmenšování ekologické stopy, kterou současně provází zvyšování obecného blahobytu. Místo vnucených škrtů (které pomáhají superbohatým stát se ještě bohatšími, což vede k totalitě) nám zvolená jednoduchost umožní ekologické přizpůsobení a povede tak ke snížení nadměrné spotřeby planetárních zdrojů. Nové paradigma umožní společnosti přizpůsobit se s cílem zlepšení demokracie a vytvoření cesty pro ekonomické přizpůsobení, založené na rovnosti a spravedlnosti.

Vnucené škrtky způsobují, že za excesy neomezeně chamtivých a hromadění majetku superbohatých nakonec zaplatí chudí a pracující rodiny. Zvolená jednoduchost by tyto excesy ukončila a umožnila rozkvet světové demokracie, v níž by byly chráněny a respektovány všechna práva a svobody lidí a ostatních druhů.

Převzato z utopia.sk, přeložil a upravil Martin Jankovič

Zdroj: www.zcommunications.org/imposed-austerity-vs-chosen-simplicity-who-will-pay-for-which-adjustments-by-vandana-shiva

ARCHITEKT ODPADU

JAN HANUŠ

ANARCHISTICKÝ POHLED NA ARCHITEKTURU

Architekt Michael Reynolds není ani u nás díky filmu *Architekt odpadu* postavou neznámou. Ačkoliv o jeho politické orientaci nevím zhora nic, z jeho květnové výstavy S.A.F.E. v pražské galerii Jaroslava Fragnera jsem odcházel s pocitem, že minimálně svou praxí má k anarchismu hodně blízko.

Vytváření a propracovávání utopie, tedy možného a žádoucího budoucího uspořádání společnosti, je podle mého názoru nedílnou součástí anarchistické teorie i přesto, že se pohybujeme na tenkém ledě mezi sněním na straně jedné a vytvářením pevného, svazujícího rámce, kterému se každý anarchista snaží vyhnout, na straně druhé. Vytváření do budoucna použitelných praktických alternativ tady a teď je zase nezbytnou součástí anarchistické praxe, i když nás při něm svazuje stávající politicko-ekonomický řád.

V teorii i praxi existují oblasti, které jsou probádány více, jiné zase leží na okraji zájmu. V oblasti bydlení a architektury spočívá praxe současného anarchistického hnutí především ve squattingu či budování venkovských komunit. Je nicméně jasné, že pro potřeby budoucí společnosti tohle nestačí. V samosprávné anarchistické společnosti bude potřeba domy nejen obsazovat, ale i stavět. Jak takové domy budou vypadat? Jak bude vypadat výstavba? Jak bude vypadat architektura, město?

Z ODPADU A PLNĚ SOBĚSTAČNĚ

Na tyto otázky odpovídá (alespoň mě známa) anarchistická teorie - ale hlavně praxe - jen málo. Vybavuji si vlastně jen jeden případ: Před pár lety si anarchisté ve Švédsku troufli na stavbu vlastního autonomního centra ze dřeva a přepravních kontejnerů (viz rámeček). Odpovědi na některé otázky položené v předchozím odstavci by nám nicméně mohl dát právě Michael Reynolds. Výstava představuje jeho unikátní koncept výstavby domů, založený na maximální soběstačnosti a recyklaci. A to jak při výstavbě, kdy se používá hlavně odpad (staré pneumatiky, PET či skleněné lahve, stavební suť) a hlína a v menší míře pak beton a železné pruty, tak při provozu domu.

Ten je koncipován jako pasivní - vytápění je zajištěno sluncem, které by díky konstrukci mělo poskytovat dostatek energie i v zimních měsících našeho zeměpisného pásma - a obecně maximálně ekologicky šetrný. Recykluje dešťovou vodu, kterou ze střechy svádí do „šedého“ vo-

dovodního systému. Voda z něj slouží na mytí a následně po vyčištění kořenovou čističkou na splachování toalety. Kořenová čistička je několikastupňová, v první fázi jsou vysazeny květiny, ale v dalších již rostliny pěstované jako potrava. Díky tomuto řešení dům zároveň poskytuje svým obyvatelům ne právě zanedbatelné množství čerstvého veganského jídla (i v našich podmínkách je možné údajně pěstovat i tropické plodiny). Elektrinu si dům také umí vyrobit sám, buď malými solárními panely, nebo zajímavěji malou větrnou turbínou unikátní konstrukce. Její maketa stojí před výstavní síní, první prototyp dodává energii bez poruchy dvacet let.

Základním stavebním „kamenem“ domu jsou staré pneumatiky naplněné hlínou a pojivem dostupným z místních zdrojů (slámou, suť...) a napěchované palicí. Z nich je postaveno základní zdivo, které je zvenku odizolováno a zasypáno zeminou. Na základním zdivu je vybudován betonový věnec s izolací ze skleněných nebo plastových lahví. Z něho je železnými pruty vystavěno „ptačí hnízdo“, držící stropní konstrukci. Nad ní je vrstva izolace (například polystyrénu v plastových pytlích) a nad ní další „ptačí hnízdo“ jako základ pro betonovou střešní konstrukci. Celý dům je ze tří stran obsypán zeminou (nebo zaříznut do svahu), přední část je celá prosklená a zdvojená - chodba mezi dvěma skleněnými stěnami je oním „skleníkem“, kde se pěstují rostliny a který zároveň slouží jako část promyšleného teplotně-regulačního systému.

Dům lze postavit s minimem vybavení vlastníma rukama, a to i bez elektriny. Té je vedle míchání betonu potřeba už jen na pohon řezačky skleněných lahví. Ty se však dají nahradit PET lahvemi a řezákem na koberce. Hlína se do pneumatik dusá velkou palicí, hlíněné omítky se dělají klasicky ručně. Řada prototypů těchto domů již stojí, a to i na nehostinných místech, kde se střídá zimní a letní období, a fungují.

VÍC NEŽ DŮM

Koncept „zemělodě“ (earthship), jak Reynolds své domy nazývá kvůli tomu, že jsou zcela nezávislé na klasických rozvodných sítích, je sympatický i z dalšího důvodu. Přichází s lacinou, jednoduchou a v podstatě DIY variantou k módním drahým high-tech „zeleným“ technologiím. Tím vyvrývá koncept trvalé udržitelnosti ze spárů techno-optimismu a specializovaných technologických firem a vrací jej zpět na zem, do rukou obyčejných lidí. V praxi tak popírá pravicové heslo, že „na ekologii si musíme nejdříve vydělat“.

A to nejlepší nakonec: Michael Reynolds dává veškeré know-how volně k dispozici. Na výstavě je k vidění film o působení „zemělodní party“ na zemětřesením postiženém Haiti. Společně s místními staví z volně dostupného materiálu (sutě a pneumatik je po zemětřesení víc než dost) modelový dům a doufá, že se stane inspirací pro to, aby podobné domy začali stavět ostatní i bez nich. Michael Reynolds a několik dalších lidí přijeli do zpuštěné země ne proto, aby dělali charitu, ale uplatňovat solidaritu. Odmítá koncept pomoci „bílého muže“, který v „rozvojové zemi“ pro místní a bez jejich účasti staví něco, v čem by sám nikdy nebydlel. Princip práce Michaela Reynoldse a jeho neziskové organizace tak v mnohém připomíná aktivitu Food not Bombs (i tím, že veškeré aktivity jsou na dobrovolnické bázi).

Když se vrátím k výstavě, ta sloužila jako velmi skromný úvod do Reynoldsova přístupu. Sestávala vlastně jen z několika náčrtů, fotogra-

Autonomní centrum Cyklopes bylo výsledkem

dlouhých bojů za získání autonomního kulturně-politického centra ve švédském Stockholmu. Po letech obsazování prázdných budov a následného policejního vyklizení přišel na jednání kolektivu Kulturampanjen (Kulturní kampaň) s radnicí někdo s nápadem: „Když nemáte žádný prázdný dům, který byste nám dali, tak si postavíme vlastní.“

To, co se zdálo být vtípem, se později stalo realitou. Švédští anarchisté a anarchistky si, zcela v duchu DIY, na zelené louce postavili vlastní komunitní centrum. Na švédském inzertním portálu koupili čtyři velké lodní přepravní kontejnery, které po dvou posloužily jako dvě postranní „chrámové lodě“, přičemž v nich zároveň byly malé místnosti/kanceláře. Mezi nimi vznikl hlavní prostor, koncertní sál o rozloze pětadesáti metrů čtverečních. Přední stěna domu byla vyrobena ze starých dveří, dřevěného mostku a starých oken různých velikostí.

Dům nebyl napojen na elektrinu, tu dodával generátor. V chladnějším počasí se topilo propanbutanem z lahví. Po roce provozu, kdy v něm proběhla spousta workshopů, přednášek, parties a koncertů, v listopadu 2008 po žhářském útoku neonacistů kompletně vyhořel...

fii hotových domů a asi nejcennější části, několika krátkých filmů. I po jejich zhlédnutí ale zůstala řada otázek: Jak řešit pitnou vodu? Jak řešit kanalizaci? Jak řešit vaření (kamna, ohniště)? A napadá mě spousta dalších - na mnohé z nich velmi pravděpodobně Michael Reynolds odpovídá v jedné ze svých šesti knih, přece jen nelze čekat, že výstava pokryje detailně celou problematiku.

ZEMĚLODĚ - A CO DÁL?

Nadšení z konceptu „zeměloď“ v našich podmínkách poněkud mírní právní řád. Na možnost legálně postavit dům z pneumatik a jiných „necertifikovaných stavebních materiálů“ můžeme rovnou zapomenout. Když jsem se ptal kamarádky z projekční kanceláře, jestli by to nešlo nějak obejít, řekla mi doslova následující: „*Obecně tu panuje nenávist k alternativním řešením a šikana stavebního úřadu.*“ Šance na legální výstavbu je tedy nulová... Nic na tom nemění skutečnost, že jedna „zeměloď“ byla během trvání výstavy přímo pod Reynoldsovým vedením postavena nedaleko města Sázava - projekt pod záštitou primátora hl. m. Prahy a amerického velvyslanectví samozřejmě obdržel

potřebné výjimky (po zpřístupnění veřejnosti to ale jistě bude vynikající příležitost seznámit se s konceptem naživo).

Samozřejmě, že koncept „zeměloď“ lze z mnoha úhlů kritizovat. Dalo by se říct, že podobně jako např. dumpsterdiving nevytváří úplnou alternativu, ale v podstatě jen parazituje na odpadech konzumní kapitalistické společnosti. A že na využívání ve své podstatě velmi neekologických materiálů (pneumatiky, PET lahve) není nic ekologického. Nicméně já ho považuji spíše za určitou cestu, směr a způsob myšlení, který na odpadech nezávisí - v materiálové oblasti je jeho pointou používání materiálů z místních zdrojů. A je smutnou skutečností, že staré pneumatiky a PET lahve jsou jedním z nejdostupnějších místních zdrojů téměř všude na světě.

Výstava S.A.F.E. anarchistické hnutí rozhodně oklikou upozornila na to, jak moc anarchismus potřebuje kreativitu a hledání nových přístupů a využitelných alternativ ve všech oblastech života: v tomto případě v architektuře, ale platí to třeba i pro dopravu nebo zemědělství. Ukazuje, že nestačí mít jen politickou koncepci, ale i praktické řešení. A že takové řešení může být překvapivě jednoduché, jen k němu vede dlouhá cesta plná omylů a slepých uliček.

FESTIVAL DE CINE ANARQUISTA DE BARCELONA

REPORTÁŽ Z ANARCHISTICKÉHO FILMOVÉHO FESTIVALU

Idea anarchistického festivalu, tedy kulturní události, na které by se zároveň představily anarchistické myšlenky, není nějak nová. Anarchistické knižní trhy jsou poměrně zavedenou událostí, konající se od Anglie po Řecko, formát festivalu s těžištěm v hudební oblasti po několik let volila jako svou prezentaci třeba česká Antifašistická akce.

Film jako médium zůstává v tomto ohledu poněkud stranou, i když promítání filmů je velmi oblíbenou aktivitou squatů, infoshopů a dalších politických autonomních míst. Myšlenka anarchistického filmového festivalu přesto není novinkou - podle žurnálu anarchistické teorie *Arena* se první konal již v roce 1979 v Kodani, i tak jich ale v současnosti probíhá jen minimum. Na americkém kontinentu se jeden takový koná již od roku 2001 v San Franciscu (kam se přestěhoval z Portlandu), v Evropě nedávno proběhl teprve druhý ročník Festivalu anarchistických filmů v Barceloně. Protože jsem se ho zúčastnil, přináším z něj krátkou reportáž...

Místem konání byla Casa De La Solidarita, prostor patřící kolektivu solidarity se zeměmi třetího světa, nacházející se v těsném sousedství známého anarchistického infoshopu El Lokal. Tam se přesunul jen pár dní před začátkem - původní místo konání, dlouhodobě obsazený dům, bylo natolik obtěžováno policií, že to konání v něm zcela znemožnilo.

Neplánované přesunutí na poslední chvíli se odrazilo i na návštěvnosti, to ale v konečném důsledku nebylo na škodu. Nový prostor do promítacího sálu totiž pojmul jen něco okolo sedmdesáti lidí, což se zvláště u exponovaných filmů ukázalo i tak jako nedostatečné a stěny byly kolem dokola obsypány stojícími lidmi.

Výběr filmů byl velmi různorodý - ačkoliv těžištěm byly dokumenty nejrůznějších stylů a zaměření (od historických přes populárně-naučné po hudební), prostor dostaly i krátkometrážní umělecké experimenty. Celkem se během čtyř dnů promítalo pětaticet filmů. Když jsem se organizátorů ptal, podle čeho je vybírali, dostal jsem jasnou odpověď: „*Výhodou je, že anarchismus je tak široký, že můžeme promítat skoro cokoliv. Snažíme se ale, aby to byly hlavně nové filmy.*“

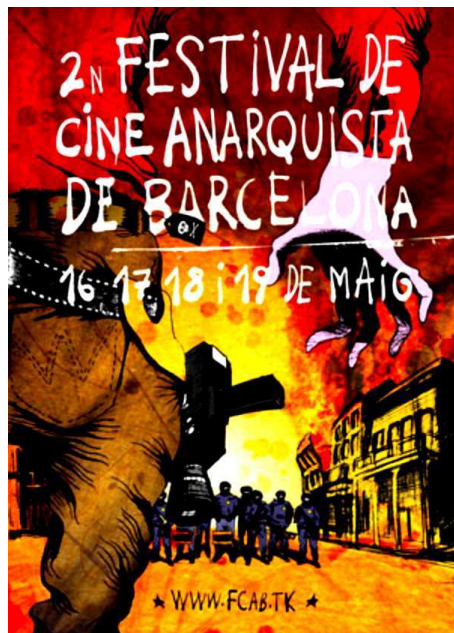
Prostor k prezentaci dostali i tvůrci filmů. Ten byl však velmi omezený přísným (a dodržovaným!) časovým rozvrhem, což byla dle mého názoru velká slabina celého festivalu. Vzhledem k omezenému času a prostoru, kdy

byl k dispozici jen jeden „sál“, je to pochopitelné, nicméně debaty s tvůrci by podle mě měly být samotným středobodem takové události. U jiných filmových festivalů, ať už dokumentárních nebo „uměleckých“, tomu tak je a tyto debaty patří vždy k tomu nejlepšímu. Koneckonců, v dnešní době není problém si jakýkoliv film stáhnout a podívat se na něj v teple domova, a právě setkávání s tvůrci je nedílnou součástí podobné akce.

Velmi mě zaujalo, jak pestré bylo na akci publikum. Sešli se v něm punkerky, staří anarchističtí bardí, perfektně nalíčené paní v kostýmcích, hipsteři i celá řada lidí, kteří prostě nebyli vůbec ničím zvláštní. Prostě lidé všeho věku, pohlaví i vzhledu. Kromě toho, že ve Španělsku panuje v anarchistickém hnutí trochu jiná kultura než v Čechách, k tomu zřejmě přispěl i fakt, že se zde, jak již bylo zmíněno, promítaly různé filmy - například o historii Mujeres Libres, nejnovější dokument o punkové legendě Crass, nebo třeba můj film *Raid On Reykjavik Reloaded* o přímé akci v ochraně zvířat.

Dobrý dojem z akce dotvářelo prodávané benefiční veganské občerstvení, každý den připravované jiným kolektivem, a tudíž naprosto jiného stylu. Jeden den hummus a olivová pomazánka, druhý den veganské burgery, třetí den pečené koláčky a dort atd.

Celá akce byla perfektně zorganizována, vše běželo jak na drátkách, dokonce i časový rozvrh se na španělské poměry dodržoval v podstatě přesně. Díky pečlivé přípravě se akci vyhnuly i jinak obvyklé technické problémy. Nezbyvá než doufat, že se z Barcelony rozšíří inspirace i jinam a anarchistických filmových festivalů bude přibývat. Praha by se na takovou událost více než hodila...

A3 je projekt nástěnných novin, které každý měsíc vydává Československá anarchistická federace (ČSAF) a vylepují ho její členové a členky. Přidat se však může každý, kdo má zájem a rád by šířil A3 ve svém okolí. Každé nové číslo je ihned k dispozici ke stažení v tiskové podobě na stránce www.csaf.cz nebo si o něj můžete napsat na e-mail: csaf@csaf.cz.

A3 – DUBEN 2012

V BLUDNÉM KRUHU KORPORÁTNÍ DEMOKRACIE

Aktuální události v politické aréně málem vedly k pádu vládní koalice, která se honosně nazvala „vládou rozpočtové odpovědnosti“, a následně poměrně vyhlášením předčasných voleb. Již několik let se ukazuje, že jsou asociální reformy zaváděné v duchu neoliberální agendy pouhým povrcho- vým problémem. Požadavek jejich zastavení či zrušení je ale nedostačující.

Nečasův kabinet neohrožují protesty nespokojených lidí a opozice už vůbec ne. Po celou dobu jeho existence ho ohrožují recidivní korupční aféry. Problém tedy nevězí pouze v asociálních reformách, ale také v politickém systému, jenž předstírá existenci jakýchsi lidských vzorů, rodilých vůdců, autorit, které nepodléhají korupci, když se ujmou funkce. Stále více lidí našťestí zjišťuje, že svěřeni moci do rukou nějaké elity není dobrý nápad, jelikož nikdo není perfektní. Stěží lze ještě věřit tomu, že existuje zastupitel, na kterého nepůsobí korupční vliv hierarchie, privilegií a moci. Každý má svou cenu. Zájmy korporací a velkého byznysu stojí zřetelně proti zájmům společnosti. Přejí si co nejlevnější flexibilní lidské a přírodní zdroje. Přejí si maximální zisk a aby ho dosáhly, rády sem tam zpříjemní zákonodárcům život – vždyť funkce politika či političky může mít krátké trvání a kdo by pohrdal jistým místem v představenstvu renomované firmy?

K čemu je nám pád vlády a vyhlášení předčasných voleb, když jádro problému zůstane zcela nedotčené? Naše úsilí je třeba směřovat k samotnému zpochybnění parlamentního a kapitalistického systému, které lze se svobodou spojit pouze s obří dávkou sebezapření. Anarchisté a anarchistky jdou s kritikou současného stavu opravdu hluboko. Za vznikem parlamentu a státu nevidí emancipační snahy, ale spíše převzetí represivní moci, jež bylo výsledkem porážky monarchie tehdy nově vznikající třídou kapitalistů. Ta si postupně vybudovala silný stát, vylučující masovou společnost z politického života prostřednictvím osvědčené taktiky cukru a biče. Neomezená koncentrace vlastnictví se tak stala základním právem, od něhož se odvíjejí práva ostatní. Množství nahromaděného majetku je ukazatelem úspěchu a schopnosti. Z těchto a dalších důvodů jsou rozhodovací procesy doménou nejbohatších.

Pokud vám současná situace není lhostejná, můžete se spolu s námi realizovat při akčních dnech, vyhlášených antiautoritářskými skupinami a jednotlivci. Začnou 27. dubna a vyvrcholí 1. května demonstrací, jejíž motto zní: „Mírne na správné cíle!“ Antifašistická akce ve své výzvě uvádí: „Přišel čas naší práci, nasazení a myšlenky, dokládající zbytečnost autorit a nesmyslnost útlaku na etnických či sociálních základech, přenést do ulic, do centra města, mezi ty, kteří se k nám zatím nepřidali.“ Demonstrace začíná od 13.00 v Praze na náměstí Republiky a chce „poukázat na ty, kdo skutečně stojí za chudnutím mas, bohatnutím elit, přesouváním pozornosti od skutečných viníků k obětním beránkům, rozsévání sociální a etnické nenávisti.“ Veškeré informace k akčním dnům, včetně programu, najdete na webové stránce 1maj.cz.

Nenapadáme neoliberální vládu, napadáme všechny vlády a celý systém způsobující třídní rozdělení. Kapitalismus funguje na podmanění většinové společnosti prostřednictvím nerovného přerozdělování potřeb, ovládnutím přírodních zdrojů a lidské práce. Chceme se svobodně podílet na rozhodnutích a spravovat věci, které se nás týkají. Svobodně pracovat a podílet se na přerozdělování výsledků našeho úsilí. Směřujeme hněv do jádra režimu, jenž pošlapává naše práva!

DEMONSTROVAT NESTAČÍ

Možná více než sto tisíc lidí v ulicích. To už tady dlouho nebylo. 21. dubna se konala v Praze mohutná demonstrace, kterou svolaly odborové svazy a některé občanské iniciativy. Při pochodu i následně během mítinku na Václavském náměstí znělo: „Stop vládně!“

Oč bylo volání hlasitější, o to víc k němu byla vláda hluchá. Arogantní politici dostali své pověsti a hlasu jedné z největších demonstrací ani za mák nedbali. Ministr financí Kalousek dokonce po demonstraci posměšně prohlásil, že vláda nic ze svých záměrů měnit nehodlá a když to záviselo jen na něm, vládní reformy by byly ještě tvrdší.

Není pochyb, či zájmy vládní politiky hájí. Zájmy obyčejných lidí to rozhodně nejsou. S těmi se totiž mohou těžko potkat při autech, na golfu či při tenise, na obědech s podnikateli, těžko je uslyší přes skla svých aut a okna svých dobře zařízených kanceláří. Jen ten Kalousek chce občas zajít mezi rozložený lid, aby se mu vysmál a strhl na sebe mediální pozornost. Ti, od kterých si necháváme vládnout, neví, jaké to ve skutečnosti je žít za pár tisícovek a bát se, aby nepřišel nějaký nečekaný výdaj. Nemají ponětí, jaké je nechat na sebe šlapat v zaměstnání ve strachu ze ztráty práce. Netuší, jaké to je škudlit, aby bylo na vánoční dárky pro děti. Žijí ve zcela jiném světě než my a jediné, čeho se obávají (většina z nich možná ani to ne), je, že by je mohla chvíli propírat média, kdyby se nechali chytit při brání úplatků.

Demonstrace nespokojenosti, zaměřené na správné cíle, tj. na ty, kteří skutečně mohou za zhoršující se sociální situaci většiny obyčejných lidí, jsou fajn. Dokážou v jednom okamžiku dodat sílu a naději. V následujících dnech ale také dokážou přinést pravý opak - beznadě. Bez naděje z toho, že ani sto tisíc lidí s vládou nepohne.

Je třeba si ale položit otázku, proč by politiky a ekonomickými elitami měla jedna obrovská víkendová demonstrace nějak pohnout. Jestli je toto vrchol všeho, na co se pracující, nezaměstnaní, studenti, důchodci, zdravotně postižení a další zmužou, pak mohou mocní dál v naprostém klidu prosazovat své asociální reformy a počítat zisky. Jestliže už nějaký rok po sobě odborářští šéfové po každé demonstraci hrozí, že jde jen o začátek a jejich kroky se budou stupňovat - a kde nic tu nic, pak elity zůstávají svým způsobem vítězi bez boje.

Politické a ekonomické elity postupují ruku v ruce při své snaze obohatit se tím, že maximum veřejných peněz vyvedou do privátního sektoru. A tak politici jednou rukou hrozí korupci a druhou si na ní mají kapsu.

Jestliže chceme, aby vláda brala naši naštvanost alespoň trochu vážně, musíme se o to postarat. Když hluchému bzučí vosa u ucha, nevšímá si jí. Když ho bodne, už o ní ví. Náš bzukot v ulicích vládě nestačil, je třeba bodnout. Dokud třída těch, kteří nám politicky a ekonomicky vládnou, nepocítí naše žihadla, pojede dál v zajatých kolejkách, které vedou jen jedním směrem - k naplňování jejich vlastních zájmů. Dokud nespokojení lidé nepřistoupí ke krokům, které budou elitu bolet, nic se nezmění.

Jelikož jsme to my, kdo tvoří skutečné hodnoty svou prací, z níž pak profitují šéfové a vlastníci, máme možnost tento profit omezit. A právě omezení zisku je pro elity to nejbolestivější. Možnosti je nepočítané - časově neomezené sádky, drobné sabotáže, zpomalování práce, absolutní dodržování předpisů a metodik... Během demonstrace stačí politikům a šéfům odjet na víkend, třeba do nějaké exotické destinace, a jsou jí zcela nedotčení. Daleko více je rozčílí poškozený lak či prázdná kola na jejich drahém voze nebo sračky v jejich bazénu. Fantazii se meze nekladou. Jen se zamyslete, co nejvíc našte vaše šéfy (třebaže už bývalé, když vás nechali vyhodit).

Politici jsou z naprosté většiny lokají ekonomických elit, takže vláda už dál nebude moci naštvané lidi ignorovat. Možná i přitvrdí, budou se (jak to již ostatně dělají) snažit postavit jednotlivé skupiny nepřivilegovaných proti sobě a média budou štvát proti nám na příkaz svých bohatých inzerentů. Je však třeba vytrvat, vždyť jde o naši sociální situaci, důstojnost a budoucnost příštích generací. Hlavně je třeba mít na paměti, že boj vůči asociálnímu vládnímu reformám je jen bojem za odvrácení nejhoršího. To, co tvoří sociální nespravedlnost, je totiž zakódováno v samotném kapitalistickém systému.

A3 – ČERVEN 2012

STÁVKUJME BEZ DOVOLENÍ

Když se loni stávkovalo proti reformám, vyvodili z toho politici jediný závěr: reformy budou, ale stávky být nemají. Žijeme v demokracii, a tak jim zamezí pěkným demokratickým zákonem. Chystaný zvláštní zákon o stávce bude určovat, kteří pracující stávkovat nesmí (např. zaměstnanci ve zdravotnictví a sociálních službách) a kteří ano (snad političtí komentátoři nebo entomologové by mohli). Ti šťastní s právem na stávku budou podle zákona před jejím zahájením odevzdávat šéfům svůj jmenový seznam - nejspíš aby se ukázalo, jak jsou stateční. Zaměstnavatelskou šikanu lze přece kvůli eliminaci krize trochu podpořit a posvětit, ne?

Dosavadní možnost uplatnit i jen výstražnou stávku je ovšem už tak okleštěna výkladem platných zákonů. Protože se žádný jiný náš zákon než ten o kolektivním vyjednávání o stávce nezmiňuje a protože zde byl prosazen názor, že právo na stávku musí být zákonné, je stávka spojena jen s (neúspěšným) vyjednáváním odborů o kolektivní smlouvě. Oprávněnost ostatních stávek posuzuje soud. Takové podmínky v posledních letech stačily odradit lidi od toho, aby riskovali zbytek jistoty, které ještě mají. Až na tu loňskou „nešťastnou“ stávku v dopravě...

Letos odbory po masové dubnové demonstraci sem tam naznačují cosi o generální stávce, možná se taky budou prosazovat při jednání tripartity o stávkovém zákoně, možná přejdou od slov k činům. Možná. Je třeba si ale uvědomit, že ten, kdo se postaví moci, za to nebude moci pochválen. Podívejte se do novin, kolik jízlivosti a zloby si odbory od moci vysloužily, přestože se chovají vlastně dost konformně. Nás mocní taky nepochválí. Co kdybychom se s tím konečně vyrovnali? Co kdybychom se začali starat o svá práva sami? Co kdybychom začali organizovat své oprávněné protesty navzdory propagandistickým vládním heslům, že tím ohrožíme stabilitaci země? Zatím ji přece nejvíc ohrožili politici svými reformami. A současně volí nejrůznější způsoby mocenského zastrašování a manipulace, abychom neohrozili stabilitu jejich. Co kdybychom následovali činy lidí z Tuniska, USA, Islandu, Španělska, Řecka a dalších zemí, kteří protestují proti tomu, že pracují a žijí jako novodobí otroci? Co kdybychom konečně demonstrovali, stávkovali a okupovali tak, aby byl náš hlas pořádně slyšet a ti nahore ho museli vzít vážně? Zatím námi jen pohrdají.

Autoritářské argumenty, podle kterých je možné zachovat naši společnost svobodnou a demokratickou, pouze když budeme neustále pod dohledem, pod kontrolou, cenzurování a šikanování, a to nejlíp podle litery zákona, můžou dnes už papouškovat jen mocní, kteří se na tvorbě takových zákonů podílejí, a úspěšní podvodníci, kteří je beztréstně porušují, či jejich méně úspěšní obdivovatelé. My ostatní rozhodně nestojíme o dohled a trestání od těch nahore za to, že se dovoláváme svých práv, a za to, že naše argumenty jsou na rozdíl od těch jejich „jenom“ morální.

Možná odbory vyjednávají s vládou nějaký kompromis. Možná ale ne. Jestli se demokratická společnost vyznačuje tím, že politická reprezentace lidu demokraticky prosadí demokratický zákon o demokratických represích vůči lidem, kteří chtějí veřejně vyjádřit svůj názor, máme my obyčejní lidé stejnou možnost: demokraticky takovou legislativu ignorovat. Stávkujeme, když selhaly předchozí pokusy domoci se svých práv. Stávkujeme, když je to legitimní forma protestu. Stávkujeme, když se na tom shodneme. Stávkujeme účinně! Stávkujeme sebevědomě! Stávkujeme bez dovolení!

RECENZE

KLÍČENÍ č. 2/2012

I druhé číslo *Klíčení* lze chápat jako dialog dětí a dospělých, který se zde tentokrát odehrává napříč jednotlivými rubrikami hned na několik témat: peníze, práce a s ní těsně související svátek práce První máj.

V rubrice „Od nás“ se dočteme, že peníze dnes vlastně nejsou prostředkem k ohodnocení práce nebo k zajištění normálního života, ale jsou samy o sobě cílem všeho, co děláme. A že to bez nich jde taky. Dokud je ovšem užíváme, můžeme si aspoň penězku podle návodu v rubrice „Dílňa“ vyrobit sami, abychom šetřili životní prostředí a recyklovali např. tetrapakový obal. A jak je to s poměrem peněz a práce? Jistě vysvětlení najdeme v článku o družstevnictví v rubrice „Černo-červená škola“, protože právě družstevnictví je založeno na spravedlivém ocenění práce, na rovném rozhodování o společné práci a na tom, že „všichni pracují jen tolik, aby mohli důstojně žít a mít dost volného času“. Je totiž otázkou - a nad ní uvažuje autor textu Problém práce v rubrice „Čítanka“ - jestli máme vůbec příležitost najít a vykonávat práci, která má vyšší účel, je zodpovědná a radostná...

Pokud bychom tuto otázku vztáhli právě ke svátku práce Prvnímu máji, ukáže se, že přinejmenším dělníci pracovali od dob, kdy se masivně rozvíjel průmysl, v tak ponižujících podmínkách, že jim nezbylo než stávkovat a demonstrovat za jejich zlepšení. Stálo je to nejen svobodu, ale i život. První máj tak zůstal připomínkou tohoto boje. Stručně jeho historii popisuje druhý text v rubrice „Černo-červená škola“. V rubrice „Čítanka“ se o svátku práce dočteme v několika textech, které nás postupně zavedou do Podkrkonoší či do Brna na konci 19. století, na Ostravsko ve 30. letech 20. století, ale i do koncentráku na konci druhé světové války a nakonec na Císařskou louku v roce 2011.

A ještě jedno téma spojuje dva texty v různých rubrikách tohoto čísla: Marie Demeterová uvažuje nad specifiky vztahu muže a ženy u Romů, jak ho zná z vlastních zkušeností (rubrika „Od nás“) a příběh jedné „romské lásky“ vypráví v rubrice „Čítanka“ Vito Staviarsky, který poskytl do *Klíčení* ukázkou z chystaného vydání jeho prózy „Kale topánky“.

Ve druhém čísle najdou čtenáři také rozhovor s Ahmedem Amanem z palestinské Gazy, dále čtení a obrázky pro nejmenší, komiks a recenzi současné mainstreamové hudby pro děti.

40 barevných stran A4; 60 Kč. Časopis si můžete objednat na e-mailu kliceni@csaf.cz nebo na distribučních místech uvedených na webu csaf.cz

-dm-

ZDOLA č. 5

S přicházejícím jarem a plánovanými akcemi vyšlo páté číslo zpravodaje ČSAF Zdola s tématem „Mírne na správné cíle“. Není těžké uhadnout, že podtitulek byl inspirován stejnojmennou prvomájovou demonstrací, která završila Akční dny z přelomu dubna a května. Nový koncept anarchistického prvního máje „umožňuje velkou míru decentralizace, dává možnost zapojit se jednotlivým skupinám a realizovat vlastní akce, zároveň vytváří prostor i pro společnou akci“. Zdaleka ne vše se ale točí kolem Prahy. Nechybí tedy pozvánka do Plzně, kde se 12. května v plzeňských ulicích uskutečnil již druhý pochod nespokojenosti Antisystema, tentokrát s podtitulem „Život na dluh“, a do Brna, kde proběhl již tradiční Protestfest s mottem „Nedlužíme vám nic!“.

Vrat'me se ale k samotnému zpravodaji. Hlavního tématu se dotýkají dva články. První s názvem „Pracovní agentury na mušce“ otevírá úskalí fenoménu flexibilizace. Tu nám média prezentují jako uvolnění pracovních konvencí, přinášející především více svobody a času pro rodinu. Pohled na praktiky pracovních agentur však odhaluje nemilosrdnou realitu a degrada-

ci člověka na pouhý artikl. Druhý článek „Exekuce na mušce“ si bere pod drobnohled exekuční systém. Vrací se k motivacím, jež stály za jeho vznikem a hlouběji je rozebírá. Vedle čistokrevné sociální popravy, kterou exekuce pro obyčejného člověka představuje, připomíná každodenní krádež v podobě námezdní práce, kterou lidé přijali jako normu. Další článek se zabývá vývojem studentského hnutí a nastiňuje otázky mediální strategie a spolupráce. Poslední text ukazuje na rumunském příkladu, že nenásilná forma vzdoru nemusí být ta jediná správná.

Většina z nákladu zpravodaje byla rozdělována už na demonstraci „Stop vládě“, která se konala 21. dubna v Praze. Zdola ve formátu 4 strany A3 si můžete stáhnout, vytisknout a šířit za benevolentní cenu, nebo si o něj napsat na e-mail csaf@csaf.cz.

Ke stažení zde: www.csaf.cz/obrazky/plakaty/zdola5.pdf.

KONTRAST č. 2

V dubnu spatřilo světlo světa již druhé číslo Středočeského anarchistického zpravodaje *Kontrast*, který vydává skupina ČSAF-Střed. Zatím vychází jako občasník, redakce zpravodaje by ho však do budoucna ráda vydávala jako čtvrtletník. Kdo by jí v její snaze chtěl pomoci, zejména je-li ze středočeského regionu, může se ozvat na níže uvedený kontakt.

Tématem čísla je hnutí Occupy, které uvádí článek od aktivisty tohoto hnutí, jenž vyjmenovává několik důvodů, proč se on sám přidal. Připomíná, jak hnutí vzniklo a v závěru zve na ProtestKemp Occupy Prague, začínající 28. dubna na pražském Klárově. Další text připomíná události, které předcházely vzniku hnutí Occupy Wall Street, samotný vznik a několik stejných okamžiků v jeho krátké existenci. Téma je pak doplněno zkráceným článkem od Christophera Hedgese, který vyšel mimo jiné i v *Existenci* č. 1/2012.

Kontrast dál pokračuje textem, který se zamýšlí nad tím, proč hrozí válka proti Íránu a proč je ji třeba zabránit. Následuje Programové minimum ČSAF a stručné informace o Libertinském filmovém klubu Kutná Hora, Středočeské distribuci ČSAF, Anarchistickém černém kříži a iniciativě Jídlo místo zbraní Kolín.

8 stran formátu A5. O *Kontrast* si můžete psát na e-mail stred@csaf.cz.

KONTRAST č. 3

Květnové číslo středočeského *Kontrastu* se vrací k dubnové odborářské demonstraci a hodnotí ji jako samu o sobě neúčinnou při vytváření tlaku na vládu. Zatím jediným aktem odporu, kterého se vláda skutečně zalekla, byla stávka v dopravě v červnu 2011, avšak zůstala osamocena, a tudíž také bez účinku. Stávka se však ukázala jako účinná zbraň a je třeba se jí nevzdát. Vedle toho je také potřeba napadat různými způsoby propagandu vládnoucí třídy i samotnou a přicházet s vizí lepší, zdola organizované společnosti.

Úvodní článek je doplněn stručným textem, který poukazuje na praktické záblesky takové vize, jimiž jsou například „továrny bez šéfů“, jak je můžeme vidět třeba v Argentině, kde v některých podnicích vzali pracující správu do vlastních rukou.

Další delší text se věnuje otázce dluhu jako formy útlatu. V první řadě namítá, že není většinou vůbec citelné, komu kdo ve výsledku vlastně dluží. Dlužný systém se stal skvělým byznysem, na němž dokážou někteří velmi slušně vydělávat. A tak zatímco jedni počítají zisky, druhým klepe na dveře exekutor a čím dál tím více lidí končí na ulici. Počet lidí umrzlých během posledních zim toho budí důkazem. Vedle toho se tu tvoří ještě početnější armáda těch, kteří se potácí na kraji dlužní propasti. Pouta utužená dluhem nutí lidi k poslušnosti a systému pomáhají pacifikovat případnou nespokojenost. Každý si dvakrát rozmyslí protestovat a přijít o práci, když nad ním visí existenční hrozba nemožnosti splácet a exekuce.

Vedle stručného přiblížení anarchistického programu pak v *Kontrastu* ještě nalezneme článek věnující se Dělnické straně, jejímu propojení s neonacistickým prostředím a její politice nenávisti. Nechybí ani výzva k reakci na mítinky této partaje ve středních Čechách.

8 stran A5. Ke stažení zde: www.csaf.cz/index.php?clanok=1298.

AKCE č. 16

Antifašistická akce (AFA) nachystala na prvomájové Akční dny, na nichž se velkou měrou podílela, další číslo svého časopisu *Akce!*. V souladu s heslem prvomájové demonstrace hned v úvodu poukazuje na to, že je třeba mířit na správné cíle. První strany jsou pak věnovány vysvětlení, proč se letos nekoná MayDay festival, na který jsme si zvykli v předchozích letech, a co konkrétního čeká návštěvníci Akčních dnů.

Podobně jako v předešlém čísle je věnován velký prostor anticiganistickým náladám ve společnosti a konkrétním snahám neonacistů této situace využít a pokud možno ji i prohloubit. O tom mluví například článek o Dělnické straně a její strategii proti nepřizpůsobivým. Dále téma rozebírá třístránkový text „Starousedlíci, přistěhovalci a hegemonie rasistické rétoriky“. Ten popisuje jak roli médií v anticiganistické štvanci, tak skrývaný rasismus nemalé části lidí, kteří velmi často tvrdí „Nejsem rasista, ale...“, věnuje se otázce sestěhování sociálně slabých do chudých oblastí zasazených velkou nezaměstnaností a v neposlední řadě si také všimá toho, jak na stigmatizaci „nepřizpůsobivosti“ reagují sami Romové. Postavení Romů v majoritní společnosti je věnován text, který AFA zveřejnila jako svůj příspěvek do diskuse v rámci akčních dnů - krátce ilustruje situaci Romů v historickém kontextu jak v Evropě, tak u nás, a nastiňuje vlastní alternativu: „*Jsem přesvědčen, že pro Romy (...) spíše než spoléhání na pomoc státu a paternalistický přístup nevládních organizací je přínosnější rozvíjení vlastní iniciativy, postavené na vzájemné solidaritě a spolupráci.*“ Samostatný článek věnovaný sociálně vyloučeným lokalitám analyzuje téma v celosvětovém kontextu, rozebírá vytváření ghatt, proces gentrifikace a ve své druhé polovině seznamuje s hnutími a iniciativami, které se proti tomuto aktivně staví.

Kdo má rád čtení o trendech na neonacistické scéně, přijde si na své u článku „Moderní tvář neonacismu: Kryl, Palach a black bloc“, který mapuje především snahu neonacistů situovat se do role novodobých disidentů a podsvatou paralelu s minulým režimem a odporem vůči němu. Další text monitoruje na jedné straně snahu neonacistů pronikat do subkultur a na druhé straně se věnuje sblížení některých příslušníků subkultur s neonacisty. Naštěstí se jedná o ojedinělé případy, které by však bylo chybou ignorovat a jasně se vůči nim nevymezit.

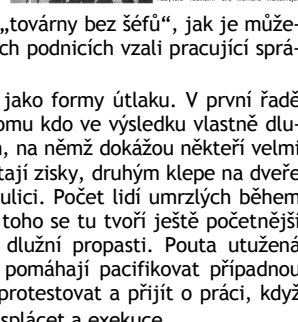
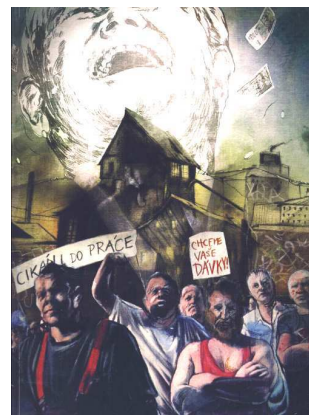
Ty, kdož nejsou příznivci velkého teoretizování a přednost v *Akci!* dávají akci, bezesporu nadchne vyprávění o událostech v Chimki, městě, které leží poblíž Moskvy a kde probíhala kampaň na zachranu zdejšího lesa provázená útokem najaté neonacistické bojovky. Na to zareagovali moskevští antifašisté demonstrací a napadením radnice v Chimki, což roztočilo nevídaný kolotoč státní represe. Jedním z terčů represivní hysterie se stal i Denis Solopov, který ve strhujícím rozhovoru přibližuje svůj útěk z Moskvy, skrývání se, status o azyl na Ukrajině, zatčení a pobyt ve vězení zakončený priznáním státní uprchlíka v Nizozemí. Další akční rozhovor se jmenuje příznacně „Mlátit nácky“ a je veden s aktivisty Red Action, kteří byli zapojeni do útoku na anglické fašisty a zatápli například i ikoně neonacistického hnutí, lanu Stuartovi z kapely Skrewdriver. Interview bylo pořízeno u příležitosti vydání knihy *Beating the Fascist: The Untold Story of Antifascist Action*, jejíž recenzi na stránkách *Akce!* taktéž naleznete.

O beznaději života pod okupací a v režimu apartheidu, ale také o neutužující touze po svobodě a důstojnosti vypráví aktivista organizace International Solidarity Movement (ISM). Rozebírá mimo jiné činnost a principy ISM a přibližuje i další skupiny, které na palestinském území působí.

Kulturní část *Akce!* je tvořena komentovanou galerií výtvarnice, jež si říká ToyBox a která připravila obálku tohoto čísla. Další - tentokrát poměrně omezenou - galerii jsou ukázky politického streetartu. Obrazově i textově bohatší je pak přiblížení německé umělecké skupiny Kunst und Kamp a její čelní postavy Bernda Langer. Zaujímout dokáže i několikastránkový „příběh riotfolku“, který se ohlíží za známými radikálními písničkáři, včetně Joe Hilla (člena IWW popraveného v roce 1915), Woodyho Guthrieho a Billiho Braga, a přibližuje i současnou riotfolkovou scénu. Na závěr nechybí recenze několika knih, filmů a komiksů.

V časopise ještě najdete kratší článek o fenoménu hacktivismu, rady, jak se chovat na demonstraci, které nenajdete v žádném manuálu společenské etikety, či překlad teoretického článku „Anarchistická hypotéza: Žižek, Badiou a antianarchistické předsudky“, který na čtyřech stránkách polemizuje s názory v levicových kruzích velmi populárního akademika Slavoj Žižka a předkládá teoretické návrhy pro směřování anarchistického hnutí.

Více než dobrá obsahová náplň *Akce!* je doplněna stejně tak reprezentativním grafickým zpracováním, lepenou vazbou a plakátem „Mírně na správné cíle“ vloženým uvnitř. Rozsah časopisu je 60 stran formátu A4 a objednat si ho můžete na e-mailu eshop@antifa.cz.

KOMUNA Č. 1

Novinkou, která se objevila na prvo-májových Akčních dnech, je Anarchistická komunistická revue *Komuna*, kterou začala vydávat skupina Anarchokomunistická alternativa. Obsahová koncepce časopisu je směřována spíše k teoretickým textům, kde je cítit silný vliv povstaleckého anarchismu, a do historie anarchistického hnutí. Už v samotném úvodu Komuny je zmíněn důraz na tradici: „Jako anarchisté pokračujeme v tradici anarchismu nejen světového, ale i tradici bojů pracující třídy na území Čech a Moravy proti vykořisťovatelům v různých podobách.“ A na pomoc si k tomu dle svých slov berou navíc trochu frázovitě pojmy, jakou jsou „historická zkušenost naší třídy, současná nutnost a víra v lepší budoucnost“.

Obsah časopisu vezmeme pěkně popořadě. „Dopis spolupracovníkům“ měl rozputat diskusi a akci na jednom pracovišti. Žel u diskuse to skončilo. Z předložených argumentů jeden za všechny: „Tvrdí nám, že čím víc budou mít oni, tím víc zbude i pro nás. Ale praxe nic takového nenaznačuje.“ Další text jasně říká, že „společnost, která potřebuje charitu, musí zahynout“. Jde ale o zničení charity zničením její potřeby. Zdravá společnost totiž charitu, která je často jen projevem pokrytectví bohatých, nepotřebuje. Článek „Změna nepříjde sama od sebe“ popisuje ve velmi obecné rovině potřebu revolučních organizací. Jejich smysl vidí v tom, že „pomáhají budovat spojení mezi různými kampaněmi, mezi různými místy a komunitami. Jedna kampaň systém nesvrhne, ale síť sociálních střetů, které se navzájem podporují a podněcují, se může šířit a růst a stát se velkým oponentem. A spleť všechna vlákna dohromady je právě úkolem anarchistické organizace.“ K tomu dodává jeden důležitý fakt: „Lidé budou ochotni podstoupit určité riziko, zvednout se a bojovat jedině tehdy, když budou přesvědčeni, že mají velkou šanci na úspěch. A toto sebevědomí neroste z ultrarevolučních řečí, ale vyrůstá zase jen z vítězství.“

Na dvou stránkách je předložena historie i současnost italského hnutí NO TAV, které bojuje proti vzniku trati pro vysokorychlostní vlaky mezi Turínem a francouzským Lyonem. Důvodem protestu je to, že podobná trať je naprosto zbytečná a je prosazována jen kvůli ziskům mnoha soukromých koncernů. Budování trati by mělo nejen negativní environmentální, ale také ekonomické a sociální dopady. Protesty proti TAV se táhnou již od 90. let a nabývají různých podob. Zapojují se do nich často i italské anarchisté.

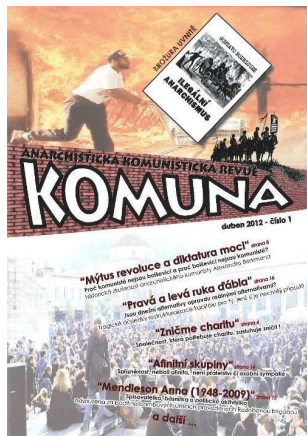
Celých šest stran zaujímá čtivě zpracované vyprávění o utahování šroubů bolševické moci v Rusku na začátku dvacátých let, a to na pozadí poznámek anarchisty Alexandra Berkmana. Jeho zkušenosti, stejně jako postřehy jeho velmi blízké spolubojovnice Emmy Goldman, jsou potvrzením slov Petra Kropotkina, které sdělil Berkmanovi při jejich společném setkání krátce před svou smrtí: „Oni ukázali, jak se revoluce nemá dělat.“

Článek „Afinitní skupiny“, který byl přeložen z *Insurrection* z roku 1988, se zabývá možnostmi individuálního boje a boje v rámci organizací a konstatuje, že „individualisté provádějí akce, které neúměrně předbíhají aktuální stav boje, zatímco aktivity klasických organizací jsou pozadu“. Jako alternativu nabízí právě afinitní skupiny a poznamenává, že „spřízněnost, neboli afinita, se často mylně vykládá jako přátelství či osobní sympatie“. Zdůrazňuje důležitost vzájemného poznání a afinitním skupinám připisuje velký potenciál: „Bez problémů se věnuje samotným aktivitám, protože nelpí na kvantitě svých členů, ale kvalitě síly jednotlivců, kteří spolupracují na základě plánu, jež společně rozvíjejí za pochodu.“

Z osobností revolučního antiautoritářského hnutí je na stránkách Komuny představena Anna Mendleson, britská spisovatelka, básnička a politická aktivistka, která byla odsouzena v roce 1972 za spiknutí a podíl na bombových útocích provedených Rozzlobenou brigádou.

„Pravá a levá ruka d'ábla“ je zamyšlením nad tím, že lidé zcela předali kontrolu nad vlastními životy do cizích rukou. Je to tak vlastně velmi pohodlné, jelikož nás netíží odpovědnost za špatná rozhodnutí, „v podstatě se žádná rozhodnutí, protože žádná důležitá neděláme“. Jako alternativy se nám nabízejí oficiální pravice a levice, ale právě ony jsou ruce d'ábla, které nejdou proti sobě. „Levice a pravice se v podstatě liší velmi málo.“ Je nám nalháváno, že žijeme v demokracii, ale nejdůležitější na celém systému je jeho základ, tedy kapitalismus. „Demokracie je pouze fasádou kapitalismu. (...) Základním problémem je systém založený na penězích, který nutí lidi rozhodovat se striktně podle pravidel nastavených těmi nejsilnějšími a nejbohatšími.“ V závěru celého zamyšlení se konstatuje, že „nutným předpokladem pro jakýkoliv nový začátek musí být vyvlastnění nashromážděného bohatství v rukou elit“.

Hluběji do historie nás zavede překlad článku z magazínu *Organize!*, který se věnuje poučení z Pařížské komuny. Ta existovala v roce 1871, a to pouze něco přes dva měsíce. Text stručně přibližuje pozadí celého povstání, jeho krátkou historii a jednotlivé jeho aspekty, které stojí za analyzová-

ní. Jednou z důležitých chyb bylo, že buržoazii nebyla odebrána politická moc. „Byla to v podstatě buržoazní republika, třebaže decentralizovanější.“ Stejně tak družstva, která vznikla již před Komunou, nemohla konkurovat soukromým firmám, pokud se sama nezačala chovat vykořisťovatelsky. Mnoho komundů považovalo ekonomické změny za druhotné v porovnání s politickou revolucí. Obě věci je ale třeba vidět jako neoddtělitelné. Lidé zvolení do Komuny byli spíše zastupitelé než mandátoví delegáti. Problém zastupitelského systému Komuny byla jeho neefektivita, federalismus by býval byl efektivnější. Kritizováno je také nerovné postavení žen, které nezískaly volební právo, a i když sehrály aktivní roli během obrany Komuny, byly jim přidělovány podřadné role.

„Anarchismus a přímá akce“ je text, který de facto říká jediné: je třeba odhodit víru v osvěcené politiky a zástupce, důvěřovat sami sobě a svým schopnostem a uvědomit si, že žádná podstatnější změna „nebyla dobrovolným darem dobrosrdečných kapitalistů a vlády“. Jeho druhá část je věnována kritice bolševického přístupu. Ten je postaven do protikladu k anarchistickému důrazu na samostatnou aktivitu zola.

Literární vložku v *Komuně* tvoří povídka „Revizorka“ a čtyři básně od Františka Gellnera, po nich následuje třístránkový expresivní text popisující beznadějnost snahy vydělit se ze světa kapitalistického vykořisťování, ze systému, který má pod kontrolou všechny sociální prostory. U následujícího textu, jenž nese název „Zrcadlový efekt“, je už trochu těžší pochopit, cože to chce vlastně sdělit. Svým způsobem kritizuje snahu zlepšit něco tady a teď bez toho, aby respektoval to, že nositelé takových snah si jsou velmi často moc dobře vědomi svých limitů. Odpověď, která by nebyla frází, ale článek nenabízí. Závěr časopisu je pak věnován athénskému nepokojům z 12. února letošního roku.

První číslo Komuny je rozhodně přínosem. Možná by nebylo od věci, kdyby se na jejich stránkách přišlo objevilo také více textů zabývajících se praxí. Tedy takových, které by čtenářům v Česku přinášely inspiraci pro jejich vlastní činnost a pomáhaly ujasnit si, jaké konkrétní praktické kroky podnikat tady a teď. Doufejme, že i grafické provedení a výběr obrázků dozná v příštích číslech posunu. Držme palce a těšíme se na další čtení.

32 stran formátu A4 (+ příloha Gustavo Rodriguez: *Illegální anarchismus*); 40 Kč. Možná objednat na e-mailu komuna[a]anarchokomunismus.org nebo zakoupit v infoshopu Salé.

-jk-

SALÉ NEWSLETTER

Č. 2: Koncem března vyšlo dubnové číslo *Salé newsletteru*, informačního listu, který vydává kolektiv spravující pražský infoshop Salé. Hlavním cílem listu je přiblížit program infoshopu, takže je tvořen především pozvánkami na jednotlivé akce a tentokrát také pozvánkou na prvomájové Akční dny, pořádané v Praze v posledních dubnových dnech a vrcholící demonstrací na prvního máje.

4 strany formátu A5. Ke stažení naleznete zde: sale.s.cz/news/04_2012.pdf.

Č. 3: Hlavním posláním třetího čísla *Salé newsletteru* je seznámit s tím, co se zde bude dít během května. V úvodním textu hodnotí kolektiv infoshopu svou dosavadní existenci. Píše zde mimo jiné: „Těší nás každý příjemně strávený večer při sledování filmu, poslechu přednášky, diskuze či workshopu. Máme radost z každého člověka, který do Salé zavítal, a zvláště z lidí, které jsme do té doby neznali/y. Máme pocit, že to, co děláme, má smysl, a chceme to dělat dál.“ Vedle konkrétních pozvánek na akce v Salé a dvou citátů anarchistických klasiků naleznete v infolistu informace o dalších aktivitách kolektivu, jako je podpora Anarchistického černého kříže či distribuce anarchistických publikací, která zahrnuje i možnost hromadných objednávek věcí od skotského nakladatelství AK Press.

4 strany formátu A5. Ke stažení naleznete zde: sale.s.cz/news/05_2012.pdf.

Č. 4: Program na měsíc červen je ve 4. čísle listu doplněn informacemi o zno-voobsazeném objektu Cibulka, kde se i po policejním vyklizení podařilo domluvit s vlastníkem možnost pobytu a užívání objektu. Jak naznačuje již obrázek na titulní stránce, bude řeč také o „bike punx“ - chystá se nový zín, z půlky zaměřený právě na kola, a s největší pravděpodobností jsou na spadnutí také nějaké ty cyklistické lumpárny v ulicích.

4 strany formátu A5. Ke stažení naleznete zde: sale.s.cz/news/06_2012.pdf.

-jk-

INFOCENTRUM SALÉ NEWSLETTER
Číslo 3 květen 2012

Přichází květen a s ním další číslo našeho *Salé newsletteru*. Opět si přinášíme lidový program, pozvánky a pár krátkých článků a citátů. Naše letní propagační kampaň čtvrté své existence a my musíme říct, že máme z uplynulých tří měsíců stravených v Salé radost. Těší nás každý příjemně strávený večer při sledování filmu, poslechu přednášky, diskuze či workshopu. Máme radost z každého člověka, který do Salé zavítal, a zvláště z lidí, které jsme do té doby neznali/y. Máme pocit, že to, co děláme, má smysl, a chceme to dělat dál. V době, kdy dáváme toto číslo dohromady, se Praha připravuje na Akční dny. Politická situace je stále vyjatější a je třeba aby na ni anarchistické hnutí patřičně reagovalo. Salé bude po dobu akčních dnů fungovat jako infopoint, kam si můžete zapít pro informace o akcích nebo se občerstvit. Přijemné vám všem vřelý slávy a anarchie, prvního května se uvidíme v ulicích!

Přichází květen a s ním i nové číslo *Salé newsletteru*. Skupině squatterů a squaterek se podílí na obsazení příslušné státní Cibulky a o jejích kulturních činnostech přinášíme krásný článek. Dále také představujeme program na další měsíc, možná ne tak bohatý jako doposud, protože v Salé nastupuje na scénu praxe. To znamená, že nikdo z nás nebude mluvit. Proto bude složitější infoshop spravovat. Rozhodli jsme se i v příštím čísle udržet otevřený dílo tak jako doposud, dá se ale očekávat, že program nebude tak pestrý. Samozřejmě uvažujeme jakoukoliv pomoc, až už s programem nebo s vaším, takže pokud máš zájem, můžeš se zapojit. Všem přejeme v červnu mnoho slunečných dnů a více výletů na kole.

SALÉ NEWSLETTER
ČÍSLO 4 ČERVEN 2012

Přichází další měsíc a s ním i nové číslo *Salé newsletteru*. Skupině squatterů a squaterek se podílí na obsazení příslušné státní Cibulky a o jejích kulturních činnostech přinášíme krásný článek. Dále také představujeme program na další měsíc, možná ne tak bohatý jako doposud, protože v Salé nastupuje na scénu praxe. To znamená, že nikdo z nás nebude mluvit. Proto bude složitější infoshop spravovat. Rozhodli jsme se i v příštím čísle udržet otevřený dílo tak jako doposud, dá se ale očekávat, že program nebude tak pestrý. Samozřejmě uvažujeme jakoukoliv pomoc, až už s programem nebo s vaším, takže pokud máš zájem, můžeš se zapojit. Všem přejeme v červnu mnoho slunečných dnů a více výletů na kole.

A-KONTRA Č. 1/2012

Po několika měsících vyšlo další z čísel známého „anarchistického nepravdělníku“ *A-kontra*, který má již delší dobu podobu zpravodaje natištěného na jednom listu formátu A2.

První letošní číslo je označeno jako „protestní speciál“ a bylo vydáno u příležitosti demonstrace, kterou svolaly na 21. dubna do Prahy odborové svazy společně s několika občanskými iniciativami.

Úvodní text stručně shrnuje společenskou a ekonomickou situaci dnešních dnů a ve svém závěru konstatuje, že „demonstrovat proti vládě je důležité, ale samo o sobě také bezúčelné“. V souladu s tím je navrženo stupňovat akce vůči těm, kteří vydělávají nebo se aktivně podílí na zhoršování naší situace; akce, které se budou dotýkat osobně přímo jich samotných.

Následující text nabádá k tomu, abychom věřili sami sobě a rozhodně se vyvarovali naslouchat rasistům všech odstínů, politikům všech stran a podnikatelským spasilům. Další články připomínají kauzu Romana Smetany, zamýšlí se nad hodnotovým zberčím současněho režimu a představují pokusy o realizaci autonomních prostorů. Poslední stránka je věnována „odvrácené straně dubna“ a pozvánce na prvomájové Akční dny.

Vnitřek zpravodaje tvoří plakát s nápisem „Lidé by se neměli bát vlády. Vláda by se měla bát lidí.“

A-KONTRA Č. 2/2012

Další letošní speciál *A-kontra* byl vydán u příležitosti prvomájových Akčních dnů. Hned úvodní článek poučuje anarchisty, že by se měli vykašlat na tradice, a tvrdí zřejmou věc, že „dějiny se nepišou v očekávaných datech“. Jako kdyby někdo chtěl zrovna letos na 1. máje psát dějiny. Přece jen ambice lidí připravujících prvomájové Akční dny nebyly tak velkášské. Stručnou kritiku lpění na tradicích pak zpravodaj zazdíl čtyřstránkovým plakátem s nápisem „*A-kontra* 1991-2012“. Co jiného za tím lze vidět než zdůrazňování tradice tohoto anarchistického časopisu?

Stěžejní text prvomájového speciálu *A-kontra* se ohlíží za dubnovou odborářskou demonstrací, která do Prahy přitáhla desetitisíce našťvaných lidí. Článek konstatuje to, co anarchisty a anarchisté opakují jako kolovrátek - jedna velká demonstrace jednou za čas nic neřeší, je třeba vyvinout takový tlak a formu akcí, které by pociťovaly mocenské elity na vlastní kůži. V neposlední řadě se tu autor vrací k otázce, zda by anarchisté neměli v současné době bránit některé funkce sociálního státu proti neoliberálnímu útoku.

Zpravodaj pak doplňuje kritická reflexe knihy o subkulturách *Kmeny*, a to z pohledu autorů kapitoly o freeteknu, a zajímavý rozhovor s raperkami Fakné o tom, proč se daly na rap a jaké je jejich poselství.

A-KONTRA Č. 3/2012

„Marihuánový speciál“ *A-kontra* byl distribuován během pražské akce Million Marihuana March 2012 a hned zkraje také zpochybňuje „hulení“ coby projev rebelie a varuje před zneužitím konopné karty politiky, zejména těmi pravicovými, kteří „i když huli s námi, huli ve skutečnosti proti nám“. Ignorance represe v souvislosti s marihuánou je tu dána jako možný příklad následování v jiných oblastech (které už ale nesouvisí s požitkářstvím, takže se obávám, že jde spíše o výzvu do prázdna).

Bludy nemusí způsobit jen nadměrné užívání drog, přináší je s sebou také náboženství. Tím, které je momentálně nejvíce na vzestupu, je víra v teorii spiknutí. Moc však nesouvisí ani tak s jednotlivými lidmi, jako spíš se strukturami. Nit nezůstane suchá ani na náboženství, které má u nás stále největší vliv, co se projevuje jak ve

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

snaze obrátit nás o desítky miliard, tak v symbolickém obnovení moci plánuvaným vztyčením mariánského sloupu na Staroměstském náměstí.

„Zelené“ číslo pak doplňují ohlédnutí za Akčními dny a kauzou Romana Smetany a uzavírají sociální/antisistické texty undergroundových raperů a raperek. Součástí čísla je plakát „*Hulíme proti pravici*“.

A-KONTRA Č. 4/2012

U příležitosti květnového brněnského ProtestFestu vyšel další ze speciálů *A-kontra*. „Řecká lekce demokracie“ vyvrací v úvodu čísla předsudky o líných Řecích a pozornost směřuje na armádu, která užívá značný díl rozpočtu, na bohaté, kteří se vyhnují placení daní, na korupci a na útoky spekulativního kapitálu. Úvodník poukazuje také na fakt, jaké zděšení vyvolává výsledek voleb, který nehraje do rukou zájmům kapitálu.

„Politika dluhu“ porovnává knihy Tomáše Sedláčka a Davida Graebera. Ze srovnání vyšel první autor jako „provinční tlachal“, druhý jako inspirující akademik, který odhaluje dějiny a význam dluhu.

„Vymezení omezuje“ je plaktivým výlevem nad tím, jak se scéna (na začátku přibližně jako alternativní kulturní, později nepřímo vymezená jako anarchistická) nikam neposouvá. Oprávněná kritika pohodlnosti a neochoty udělat něco více pro zastávané myšlenky ale sklouzává ke generalizaci a povrchnosti bez konstruktivního náznamu toho, co tedy dělat, aby tomu bylo jinak.

„Policejní defilé v Plzni“ se krátce vrací k plzeňské streetparty Antisystema z hlediska neadekvátního nasazení policejních sil a techniky. V rozhovoru „Je dobré udržovat myšlenku Reclaim the Streets naživu...“ odpovídá známý soundsystem Cirkus Alien na dotazy, co ho drží pohromadě, jak vzpomínají na streetparty z 90. let a jaké je to být legendou. „Odvrácená strana května“ ve zkratce přibližuje události posledních týdnů.

Uvedená čísla *A-kontra* (možná) seženete v pražském infoshopu Salé nebo na e-mailu anna.kontra@safe-mail.net.

HLAS ULICE Č. 10

V první polovině dubna vyšlo desáté číslo zpravodaje *Hlas ulice*, který vydává Asociace Alerta.

Je potěšující vidět, že *Hlas ulice* přece jen o něco vylepšil svou grafickou podobu oproti stagnující nevalné úrovni předešlých čísel. Nyní ale k obsahu. Ten je koncipován z větší části jako pozvánka na prvomájové Akční dny, především je zde však inzerována „Bezpečnostní zóna v ulicích Prahy“ nachystaná 28. dubna právě pod organizační záštitou Asociace Alerta. Zbytek čísla tvoří pozvánka na street party Antisystema, která se konala 12. května v Plzni, a druhý díl článku o biomase coby obnovitelném zdroji energie.

Zpravodaj tvoří 4 strany A4 a ke stažení je na webových stránkách Alerty: alerta.cz/wp-content/uploads/2012/04/HU10_final.pdf.

PO PŘEČTENÍ ZRECYKLUJTE... Č. 6

Informační list *Po přečtení zrecykluje...* vydává v Olomouci místní skupina ČSAF ve spolupráci se zdejším kolektivem Food not Bombs a iniciativou Occupy Olomouc.

Šesté číslo je tvořeno především rozhovorem s aktivistkou Occupy Olomouc o tom, jak začalo každodenní setkávání na místním náměstí a jaký (ne)mělo dopad. Dalším textem je reportáž z menší demonstrace na podporu Romana Smetany, která se konala v Olomouci 22. května.

Na závěr nechybí ani pravidelné rubriky s recepty, poněkud osobitými vtipy a pozvánkami na nadcházející lokální akce, jako jsou cyklojízdy, veganské večere, rapový koncert či nenásilný protest proti agitačnímu mítinku Dělnické strany.

4 strany A5. Ke stažení zde: www.csaf.cz/index.php?clanok=1300.

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-
anarchistické myšlenky, a proto bych rád uvedl, že tento speciál je určen především těm, kteří se chtějí seznámit s anarcho-

ILEGÁLNÍ ANARCHISMUS: FALEŠNÝ PROTIKLAD

Kolektiv Anarchokomunistická alternativa vydal v dubnu jako přílohu své nové revue *Komuna* útlou brožurku *Ilegální anarchismus: falešný protiklad*. Jde o přepis přednášky Gustava Rodrigueze z července 2011. Příspěvek je o obsahem povstaleckého anarchismu v jeho praktické podobě expropriací a propagandy činem v opozici proti pojmu „ilegální anarchismus“. „Anarchismus je ilegální nebo není anarchismem. (...) je zásadně protisystémový a bojovný. Naše motto je stavět se proti veškeré moci. Právě z toho důvodu se (...) sami stavíme mimo zákon.“ Tento postoj autor vysvětluje jako přirozenost anarchistů. Útočí na „anarchistické dogmatiky“ s tvrzením, že anarchismus není něco jednou provždy definovaného, na druhou stranu je v textu citit až dogmatické lpění na povstalecké tradici v každé době a situaci.

Podstatná část přednášky, uvozená kritikou historiografů anarchismu, kteří z intelektuálních výšin ignorovali a upozadovali povstaleckou tradici, je věnována připomenutí právě této tradice, a to především v době jejího největšího rozkvětu během posledních dvou desetiletí 19. století a prvních tří desetiletí 20. století. Zmiňuje spor ohledně případu, kdy v roce 1886 provedla Duvalova skupina expropriaci, při níž postřelila policejního inspektora. Dle napsaného to vypadá, že „legalisté“ místo argumentů označili jen anarchisty jednající mimo zákon za „kriminálníky“. Dá se ale pochybovat, že by reálná debata byla skutečně tak černo-bílá. Přesto uvedme alespoň inspirující slova, která pronesl Duval před soudem: „Vlastnictví ukotvené zákony a zaručené jako buržoazní právo je samo o sobě krádeží a ti, kteří disponují obrovskými majetky, je získali pomocí přivlastňování kolektivně produkovaného bohatství, a tedy oni jsou skutečnými zloději a ne ti, kteří si znovu snaží přisvojit chléb, který jim byl odejmut.“ Vedle Duvalovy jsou zmíněny i další zajímavé francouzské skupiny, praotec mexického povstaleckého anarchismu Julio Lopez Chavez, stejně jako skupiny italských anarchistů působící ve Spojených státech.

Trochu nadnesené, i když vztažené na Řecko, Itálii, Chile či Argentinu, je tvrzení, že „dnes revoluční expropriace stále zůstává zásadním způsobem financování anarchistických aktivit“. Na jednu stranu se v závěrečném odstavci říká, že taktiky a metody boje by měly odpovídat specifické historické periodě, přesto celý text budí dojem, že tou jedinou správnou metodou po všechny časy je právě povstalecký anarchismus. Stejně tak v celé přednášce chybí podrobnější zmínka o živých debatách, které především na začátku 20. století reflektovaly strategii propagandy činem, či o relevantních argumentech, které přece jen šly dál než k pouhým bezmyšlenkovitým odsudkům.

12 stran A5; 10 Kč nebo jako příloha revue *Komuna*. Možno objednat na e-mailu [komuna\[a\]anarchokomunismus.org](mailto:komuna[a]anarchokomunismus.org) nebo zakoupit v infoshopu Salé.

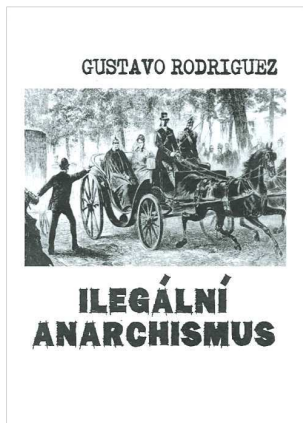
-jk-

KAPITALIZMUS, TRIEDA A TRIEDNY BOJ

Po pár letech se opět aktivovalo Nakladatelství Bod zlomu, které působí při skupině Priama akcia, a přišlo s brožurkou, jejíž celý název je *Kapitalizmus, trieda a triedny boj pre (nie úplný) začiatovníkov* :) a která představuje krátký a jednoduchý úvod do tématu kapitalismu a tříd. Překlad textu, který je v anglickém originále dostupný na webu libcom.org, vysvětluje, jak probíhá akumulace kapitálu, co je pracující třída a jak bojovat proti kapitalismu.

Text je psaný jednoduchou formou bez zbytečných ekonomických termínů. A když už jsou používány, tak jsou vždy vysvětlené a pro čtenáře představitelné. Jsou tu tak podchyceny pojmy jako například komodifikace, neplacená práce, konkurence, nadhodnota či akumulace kapitálu. Nejde o žádné teoretizující líčení kapitalistického systému a třídního rozdělení společnosti, ale o velmi stručný a lehe pochopitelný popis toho, jak současný ekonomický systém funguje a na jakých principech je založen. Nechybí ani zdůraznění role státu v kapitalistické společnosti a kapitalismus je tu zasazen i do historických souvislostí.

Pojem třídy je zde vysvětlen na základě jejího ekonomického postavení. Námezdní práce jako jeden z pilířů kapitalismu s sebou nese napětí mezi

vlastníky výrobních prostředků a pracujícími, které je označováno jako třídní boj. Jak je ale zdůrazněno, třídní konflikt neprobíhá jen na pracovišti, nýbrž i v otázce bydlení, zdravotní péče apod.

12 stran A5. Možno objednat na e-malu [nbz\[priamaakcia.sk\]](mailto:nbz[priamaakcia.sk]) nebo stáhnout zde: www.priamaakcia.sk/data/File/NBZ/NBZ_kttb_2012.pdf.

-jk-

STÁTNÍ FISKÁLNÍ KRIZE A PŘÍPAD ŘECKA

Skupina Kolektivně proti kapitálu (KPK) připravila společně se spřátelenou francouzskou skupinou Mouvement Communiste brožuru s názvem *Státní fiskální krize a případ Řecka*. Poprvé ji představila na přednáškovém bloku, který pořádala 28. dubna v rámci prvomájových Akčních dnů. Brožura koresponduje se zmíněným přednáškovým cyklem a podle slov autorů je pokusem vysvětlit příčiny a následky fiskální krize států eurozóny a ilustrovat je na příkladu Řecka. Současná fiskální krize je následkem zatím poslední cyklické krize kapitalismu, kterou spustila finanční krize „sub-prime“ hypoték v roce 2007. V popisu jednotlivých souvislostí krize pak autoři vychází z toho, jak sami chápou Marxe.

Z jeho prací je proto také na mnoha místech brožury citováno. Po teoretickém úvodu je popsána fiskální krize jako druhá fáze globální finanční krize. V této části si na své přijdou především milovníci grafů. Ty text doplňují názornými přehledy různých ekonomických ukazatelů, dokumentující vývoj ve Spojených státech a eurozóně. Text pokračuje příkladem Řecka, stručným popisem doplněným tabulkami a vykreslujícím příčinu řecké krize a její následné prohlubování. Následuje popis „měnové války“ spjící k další fázi finanční krize. Poslední kapitola se pak zabývá dopadem krize na pracující a návrhem, co dělat - zaměřit se na boj proti kapitalismu a vést ho koordinovaně především na pracovištích.

Nutno dodat, že brožura je pro člověka, který se neorientuje v ekonomické terminologii, těžko stravitelná a pochopitelná. Možná by nebylo na škodu, kdyby byla doplněna slovníčkem, který by jednotlivé pojmy stručně vysvětloval.

32 stran A5; 25 Kč. Ke stažení zde: protikapitalu.org/download/Statni_fiskalni_krize_a_priklad_Reka.pdf.

-jk-

BOJ NA NOVÉM ÚZEMÍ. CO SE ZMĚNILO V 21. STOLETÍ

Nakladatelský kolektiv Mezi řádky distribuoval u příležitosti prvomájových Akčních dnů několik brožurek, mimo jiné i text *Boj na novém území. Co se změnilo v 21. století* od mezinárodního anarchistického kolektivu CrimethInc. Ex-Workers' Collective (CWC). Jde o upravený překlad článku *Fighting in the New Terrain*, přičemž původní verze českého převodu je od r. 2010 k dispozici na webu ideozlocin.cz, který spravuje CrimethInc.CZ, věnující se překladům a šíření materiálů od CrimethInc.

České tištěné vydání má stručnou a výstižnou předmluvu, ve které krátce připomíná kontroverzní charakter skupiny CrimethInc, a především přesně shrnuje nejen účel, ale i obsah předkládaného pojednání, když mluví o bilanci dosavadní činnosti kolektivu CrimethInc, o otvírání otázek co a jak dál a o „naznačených odpovědích“. Právě ony pouhé náznaky vyvolávají ve čtenáři rozpaky, co se tedy vlastně dozvěděl. Bilancování začíná celkem sugestivní rétorickou „Předehrou“, která ale vypadá jako sled víceméně volných variací (a nijak se tím nevymyká zbytku textu) na téma *když bylo všechno jinak* a z níž by asi úplně stačila poslední věta v bublině doprovodné ilustrace: „...jak se naše vlastní techniky odporu staly součástí světa, který se snaží změnit“. (Zkomercializovaná revolta je ostatně velkým tématem dneška.) V jednotlivých kapitolách textu se jakoby formou sondy naráží na aktivity spojené se zhruba dvacetiletým působením CrimethInc, občas jsou tyto narážky obaleny aluzemi na obecnější filozofické koncepty (Foucaultův výklad principu panoptikonu), občas z této tříště vyplývá obecná otázka na tělo. A právě pro tyto otázky má cenu brožurku přečíst.

Převedení na naši zdejší realitu je totiž naprosto klíčové, abychom každý za sebe přemýšleli o tom, jestli se nutně více či méně vědomě neuchylujeme k alibismu, když děláme dennodenně kompromisy: když se chováme

konzumně (nakupujeme v supermarketech, jíme ve fastfoodech, třebaže veganských), když přistupujeme na kapitalistická pravidla organizace a pojetí práce (necháme se zaměstnat přes pracovní agenturu), na pravidla kariérního postupu (nezastaneme se vedením šikanovaného kolegy), na komodifikaci všeho, co ještě zbylo mimo oblast peněžní směny (zaplatíme si nejen realitku, ale i profesionálního prostředníka, který s ní za nás bude jednat), když akceptujeme právo bohatých manipulovat chudšími (zaplatíme bez řeči majiteli pronajatého bytu částku, na niž nemá smluvní nárok). Zkrátka když má náš aktivismus vikendový a virtuální charakter. Při hledání odpovědi jde totiž především o osobní zodpovědnost, o zásady, jejichž respektování nás zbavuje pohodlí. Jít příkladem je vždycky obtížnější než jen slovy přesvědčovat k činu druhé. Odhlédneme-li od odlišných forem odporu (jiné prosazují např. Crimethlnc a odlišné zpravidla převládají v ostatních anarchistických uskupeních), v tomhle se přece shodneme.

Vydal nakladatelský kolektiv Mezi řádky, 2011, 28 stran formátu A5, cena 25 Kč, objednat lze na e-mailu meziradky@riseup.net.

-dm-

MÁM KLÍČE OD BYTU, ALE NEMÁM DOMOV

Autor brožury *Mám klíče od bytu, ale nemám domov* se vydal poznávat současné anarchistické hnutí v Rusku a v několika kapitolách jakéhosi cestovního deníku představuje jeho osobité formy v Moskvě, Petrohradě a na Sibiři, ve třech dodatcích pak i na Ukrajině, v Bělorusku a Mongolsku. Nenahraditelná osobní zkušenost s ruskou realitou, kde jde v antifašistickém a obecně i v anarchistickém hnutí stále a zcela samozřejmě buď o ztrátu svobody, nebo dokonce o život, se do textu promítá na každé stránce. Autor se nesnaží nikoho a nic soudit, ale spíš srovnávat a pochopit. Příběhy jeho průvodců na cestě Ruskem jsou zmiňovány jen jakoby mimochodem, ovšem na síle jim to neubírá. Název brožury ostatně pochází z lakonické citace petrohradského antifašisty: „Mám sice tyhle klíče, ale nemám domov. Pokaždý, když se vrátím do bytu, mám v jedné ruce pepřový sprej a ve druhé nůž. Náckové zjistili, kde bydlím, a každý večer mi před barákem stojí auto se čtyřma z nich uvnitř.“ Autorské zápisky jsou prokládány i zprávami z nezávislých webů, čímž vzniká ještě plastičtější obraz současného ruského antifašismu. I když je nemožné se do popisované situace vžít, díky téhle brožuře máme aspoň jistou představu o nesrovnatelně těžších podmínkách, ve kterých dnes ruský anarchismus žije.

Vydal nakladatelský kolektiv Mezi řádky, 2012, 66 stran formátu A5, cena 35 Kč, objednat lze na e-mailu meziradky@riseup.net.

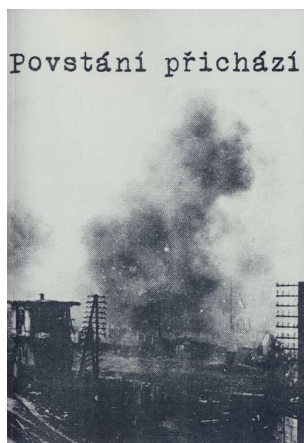
-tb-

POVSTÁNÍ PŘÍCHÁZÍ

Dalším z nových počínů nakladatelského kolektivu Mezi řádky je kniha *Povstání přichází*, která vyšla poprvé francouzsky v roce 2007. Text nesoucí se v duchu povstaleckého anarchismu vzbudil mnoho diskusí, a je tedy více než potěšující, že byl v českém vydání doplněn dvěma kritickými příspěvky, které odhalují jeho slabiny a nastavují mu tolik potřebné zrcadlo. Název nechť si udělá každý sám, od toho má také každý svou hlavu. No a abychom neopakovali již napsané, k představení knihy použijeme recenzi k anglickému vydání z roku 2009, která vyšla na janhanus.noblogs.org:

V první části knihy je v sedmi kapitolách provedena analýza současné společnosti. Ta nezapře silnou inspiraci francouzskou situacionalistickou tradicí - ať už jazykem, jehož složitost občas zabírá pochopení textu, nebo přístupem, úhlem pohledu, myšlenkovým základem... Objevuje se v ní také velké množství narážek na francouzské realie či historii, ovšem každá taková narážka je vysvětlena v poznámkách pod čarou.

V sedmi „krucích“, jak kapitoly autoři nazývají, se dotknou každého aspektu společnosti, ať už jsou to partnerské vztahy, životní prostředí nebo třeba (z)mizení venkova a přeměna světa na jednu velkou Metropoli. Některé kapitoly jsou obtížné na přečtení i pochopení, jiné přináší množství podnětů k zamyšlení. Kniha se mimo jiné zabývá otázkou, není-li záchrana životního prostředí další bublinou, která pomůže kapitalismu přežít svou vlastní smrt. Upozorňuje na skutečnost, že jeho záchranu nám „prodává-

ji“ (nejen doslova v podobě biotrendu, ale i ideologicky, jakožto cíl, na který se musí upnout celá společnost) ti samí lidé, kteří doted profitovali na jeho (z)ničení.

Analyzuje i úlohu práce v dnešní společnosti. Vychází z třídní analýzy, ale pracující dělí na malou skupinu „expertů“ (manažery, špičkové techniky-specialisty, obchodníky atd.) a masu ostatních, pro které je asi nejlepší metaforou „temp“ - dočasné zaměstnání bez kvalifikace a budoucnosti, které nastoupí všude tam, kde práci nemohou zastat stroje. Největším problémem kapitalismu se ale pomalu stává to, jak tuto masu v době „krize práce“ namotivovat. K tomu slouží různé rekvalifikační kurzy, lekce správného chování u pohovoru a další triky, které mají za cíl zachovat u této masy víru v práci. Ne ve smyslu prodeje času výměnou za zajištění životních potřeb, tato motivace pochopitelně nemíří - v krizi je ovšem víra v práci jakožto životní náplň, jakožto něco, co má jiný smysl než přežít.

Ve své druhé části, už poněkud zajímavější a výrazně čtivější, pak kniha představuje něco jako „bojový manuál“ - načrtává taktiku a techniku boje. Podobně, jako se v té první vše točí kolem Metropole, ve druhé je tímto pojmem Komuna. Základní jednotka, do které by se měly organizovat síly odporu. Základní jednotka, která se stává nezávislou na současné ekonomice a která navazuje aliance s dalšími komunami.

Dovedným a chytlivým způsobem spojuje rošťácký podvrtný aktivismus typu kolektivu Crimethlnc s třídní analýzou a bojovností. Analyzuje politickou důležitost přátelství a zároveň upozorňuje na nebezpečí subkultur a zkonstatěných aktivistických postupů. Je ve své podstatě politickým manifestem, ale zároveň varuje před politickými manifesty. Vybízí k cestování a mezinárodním výměnám zkušeností, ale zároveň zdůrazňuje důležitost lokálního ukotvení a lokálního boje. Zdůrazňuje důležitost nezávislosti a „zrušení práce“, aniž by sklouzávala k velebení parazitického životního stylu. Vybízí k sabotážím, k budování nezávislých komunikačních struktur, které nemohou být odposlouchávány ani vypnuty, k získávání nezbytných zkušeností a dovedností nutných k zajištění (nejen) základních životních potřeb i po „vypnutí“ státu.

Velmi zajímavá je pasáž o zbraních a ozbrojeném boji. Jasně říká, že zbraně jsou nezbytné, ale zároveň se staví za pacifismus: „Skutečný pacifismus nesmí znamenat odmítání zbraní, ale odmítnutí jejich užití. Pacifismus je v situaci, kdy nejste schopni střít, pouhým teoretizováním o své nemohoucnosti. Takový pacifismus a priori je preventivním odzbrojením svého druhu, v podstatě policejní operací. Ve skutečnosti je otázka pacifismu na místě hlavně pro ty, co umí a mohou střít. V jejich případě je pacifismus ukázkou opravdové moci, protože pouze v extrémně silné pozici nemá člověk potřebu použít zbraň.“ Militarizace odboje je porážkou povstání...

Ó ano, povstání... Ale jak ho dosáhnout? Využitím anonymity k přípravě. Sabotáží. Blokádou ekonomiky (uvedeny jsou i inspirativní příklady z reality). Osvobozením území a jeho obsazením, ovšem při vyhnutí se přímé konfrontaci...

Fráze a poetické obraty? Dost možná, nicméně ačkoliv jsou v knize rozvedeny, na jedné stránce se strategie revoluce (povstání) dopodrobna popsat jistě nedá. Avšak kniha alespoň přichází s konkrétními návrhy zasazenými do naší současné reality a jde výrazně hlouběji než fráze v historických knihách. Zcela jistě neexistuje podrobný návod na provedení revoluce, ale *Povstání přichází* upozorňuje na témata, která musíme v dnešní rychle se měnící době naléhavě řešit. Jinak skončíme jako dinosauři, kteří tvrdšíne aplikují strategii přežití, jež je v proměněné realitě bolestně neúčinná.

100 stran A5; 50 Kč. Možno objednat na e-mailu meziradky@riseup.net.

-jh-

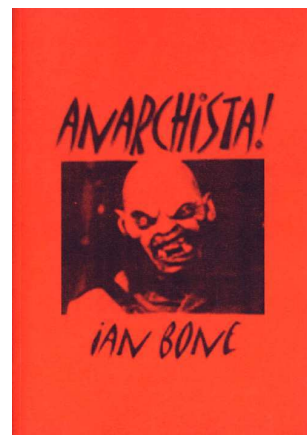
ANARCHISTA!

Musím přiznat, že tuhle knihu jsem přečetl jedním dechem, i když se v ní našlo par věcí, které mě tak trochu rozčulovaly, především spousta britských reálií a jmen, které mi vůbec nic neříkají. Ale nejde o nic, přes co by se nedalo přenést při četbě tohoto pivem nasáklého příběhu, který více než cokoliv jiného přibližuje mentalitu britských anarchistů sružujících se svého času pod hlavičkou Class War.

Stárnoucí hrdina Steve nikdy neopustil své názory a nenávidí vůči všem třídním nepřítelům a jejich poskokům. Začátek knihy vypadá jako vyprávění veterána třídně-pivního odboje, ovšem až do okamžiku, kdy Steevova parta naplňuje, že během bouře proti dani z hlavy vyvěle Thatcherovou z domu a ubíje ji z smrti. Pak nastupuje sled často vtipných akčních scének s demonstracemi, mrtvými policajty, vězněním, skrýváním a dojde i na únos mrtvolky lady D., na niž se do té doby ukájel člen její rodiny.

80 stran A5. K dostání v pražském infoshopu Salé (Orebitská 14).

-jk-

NOVÉ PUBLIKACE NAKLADATELSTVÍ ČSAF

Hranice aktivismu

U příležitosti prvomájových Akčních dnů vydalo Nakladatelství Československé anarchistické federace novou brožuru. Jde o sborník textů, které seznamují s více než deset let starou, avšak stále aktuální, mezinárodní debatou o přístupu k aktivismu.

Na konci 90. let vyšel v anglickém prostředí článek „Vykašlete se na aktivismus“, který tehdy vyvolal v mezinárodním antiglobalizačním a antikapitalistickém hnutí značnou pozornost a velké debaty. Nastolil závažné a zajímavé otázky o povaze aktivity každého, kdo překročil tu mnohdy neviditelnou hranici angažovanosti a prostřednictvím zájmu o radikální politické ideje a aktivity, účasti na demonstracích, roznášání letáků, vydávání fanzinů, blokádech a třeba i boji s policajty se náhle ocitl v roli aktivisty. Podle autora článku Andrewa X, který sám byl z aktivistického prostředí britských Earth First!, se aktivismus stal problematickou rolí někoho, kdo je a často se i považuje za „odborníka na sociální změnu“ oproti tisícům těch zdánlivě pasivních, rolí, které je třeba se zbavit. Článek vyvolal bezprostřední reakci J. Kellstadta nazvanou „O možnosti a nemožnosti „antiaktivismu““ a následně odpověď autora původního článku Andrewa X. Na této polemice je i z hlediska českého prostředí zajímavá její „věcnost a neosobnost“, snaha o hlubší teoretickou reflexi aktivistické praxe, bez osobních urážek.

Článek „Vykašlete se na aktivismus“, který v zahraničí vyvolal zajímavé diskuse o reflexi aktivit antikapitalistického hnutí, se objevil kolem roku 2000 i v českém překladu. Bohužel bez návazné polemiky. Po protestech proti summitům MMF a NATO v letech 2000 a 2002 značná část českých vyhořelých aktivistů přečetla text jednou z těch nejjednodušších interpretací a vzala ho doslova: vykašlala se nejenom na aktivismus, ale i na jakoukoliv radikálně politickou aktivitu i teorii.

Od debaty uběhlo více než dvanalet a zejména po bouřlivém protestním roce 2011 se zdá, že v tezi o „radikální hlučné menšině, která chce dělat revoluci v nerevolučních časech“ nastává posun, že se časy trochu proměňují a otázka jiného než kapitalistického světa je alespoň na programu dne. Nicméně stále jsou tu otázky co dělat jako radikální hlučná menšina a jak nejrychleji a nejlépe jí vůbec přestat být. A právě proto, abychom si vůbec kladli ty správné otázky, jsou texty v této brožurce o aktivismu užitečným pomocníkem, který samozřejmě nedává jednoznačné odpovědi ve stylu „vykašlete se na aktivismus“. Ostatně sám autor původního článku na konci své polemické odpovědi píše:

„Potřebujeme udržet svůj radikalismus a odhodlání k přímé akci, nebat se chopit se akce jako menšina. Ale zároveň se nemůžeme smířit s tím, že jsme radikální menšinou, a přitom čekat, až někdo udělá revoluci za nás. Snad bychom měli brát v úvahu potenciál udělat z naší přímé akce naplnění, jakýkoliv praktický příspěvek k současným bojům pracujících, o němž si myslíme, že jsme ho schopni učinit. V obou výše načrtnutých možných scénářích budeme nadále jednat více či méně v rámci aktivistické role. Ale doufáme, že v obou těchto odlišných scénářích budeme schopni odmítnout mentální identifikaci s rolí aktivismu a aktivně se snažit překonat náš status jakožto aktivistů, jak jen to bude možné.“

V první části brožury jsou tři texty zachycující polemiku okolo článku „Vykašlete se na aktivismus“, ve druhé části pak na tuto polemiku volně navazuje text britské skupiny Leeds May Day Group, který se zamýšlí nad antikapitalistickým hnutím přelomu tisíciletí, a článek italského autonomistického marxisty Massima de Angelis analyzující stav hnutí po protestech v Janově v roce 2002. Tyto příspěvky neztratily potenciál podnítit další diskusi, především o aktuálních formách „aktivismu“ u nás.

Rozsah 56 stran A5; cena 48 Kč. Možno objednat na e-mailu csaf@csaf.cz nebo na distribučních místech uvedených na stránce csaf.cz.

-ano-

COMUNISMO LIBERTARIO

Nakladatelství ČSAF se rozhodlo oprášit dvě práce, které naše federace publikovala již v 90. letech. Hned první brožurou, kterou jsme v roce 1995 (tehdy ještě jako ČAF) vydali v Praze, byl překlad přednášky Yaacova Oveda, jenž vyšel pod názvem *Anarcho-komunismus a španělská revoluce*. Text se zabývá působením anarchokomunistických myšlenek ve Španělsku a jejich následnou aplikaci před občanskou válkou a během ní (1936-39), a to s přihlédnutím k tradičnímu komunalismu venkovských oblastí některých

částí země. Oved zde zmiňuje jako jeden ze stěžejních příspěvků té doby také práci Isaaca Puenteho *Comunismo libertario*.

Comunismo libertario, neboli libertinský komunismus, neboli svobodný komunismus, neboli anarchismus tak, jak ho předkládá anarchokomunistická tradice. Komunismus jako společné vlastnictví výrobních prostředků, svoboda jako záruka plnohodnotného a volného života jednotlivce. Tedy protiklad jak ke kapitalistickému liberalismu, tak bolševickému komunismu, kdy jeden dává „volnost“, ale neposkytuje chléb, a druhý dává „chléb“ a upírá volnost.

Zmíněný text Isaaca Puenteho vydala ČSAF v Prostějově roku 1997 pod názvem *Svobodný komunismus*. Jde o teoretický návrh, jak uvést do praxe anarchistické myšlenky, a předložení organizačních principů, na nichž by měla fungovat nová společnost, i když zatížená potřebou obrany revoluce před jejími vnějšími nepřáteli. I když je text z roku 1933 určen své době a místu vzniku, neztrácí ani dnes na síle, s nímž je představen projekt svobodné a zdola organizované společnosti.

Oba texty jsou pak doplněny předmluvou k zmíněné brožurce Yaacova Oveda a přiblížením života Isaaca Puenteho - oboje z pera bývalého redaktora časopisů *A-kontra*, *Svobodná mysl* a posléze *Svobodné práce*, Andreje Funka. Ten svým nezeměnitelným faktografickým stylem přibližuje v kostce historii anarchistického hnutí ve Španělsku v období před a během sociální revoluce.

Španělská revoluce je jednou ze stěžejních událostí v dějinách anarchistického hnutí a boje za skutečně svobodnou a rovnostářskou společnost. Byla by hloupost ji přijímat zcela nekriticky a ikonizovat ji, přesto v ní ale lze najít mnoho zajímavých podnětů a inspiraci i pro dnešní dny. Budeme proto rádi, když právě tato brožura přispěje k prohloubení zájmu o tuto historickou událost a její ideové zakotvení.

Rozsah 56 stran A5; cena 48 Kč. Možno objednat na e-mailu csaf@csaf.cz nebo na distribučních místech uvedených na stránce csaf.cz.

Nakladatelství ČSAF

CRUOR BESTIA

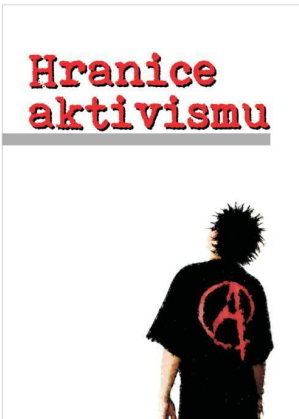
Nakladatelství ČSAF vydalo druhý svazek edice Poezie. Stejně jako verše toho prvního, jsou také tyto dílem mladého poety Miroslava Sosoie, který je mimo jiné znám svými recitacemi na protestních akcích či při promítacích a diskusních večerech.

Jeho přítel Tomáš Raiz napsal do předmluvy ke sbírce následující slova: „Mírova poetická vystoupení ve mně vždy vyvolají zvláštní emocionální rozpoložení. Vím totiž, že jsem svědkem vystoupení s elektrizující vypjatou emocionalitou, která vychází z básnickovy touhy být a zůstat pravdivý za jakýchkoli okolností. Je to snaha zůstat pravdivý, i když to není hezké. Sleduji tak odvahu člověka, který se pompézně přiznává ke svým démonům. Hlasitě a okázale se přiznává ke své nedokonalosti. Před publikem strhává svoji masku přetvářky a zvysoka tak kašle na lež mezi námi. Není v tom však nic odporného. Je to spíše šok. Pachut' pravdy o nás, kterou nemůžeme polknout. Ale tato pravda, ač je sebetěžší, není odporná. Je to svého druhu zvláštní dar básníka učinit z odpuzujících výjevů a mučivých existenčních otázek něco krásného. Tento jeho dar mne unáší do světa za zrcadlem, kde hovno voní a smrt je krásná. Zorným úhlem básníka pronikám do světa podivných schizofrenních a psychedelických perspektiv, a v okamžicích té elektrizující vypjatosti sledávám, že je v tomto pohledu cosi božského. Jakási alegorie života pozorovaná z kosmických výšin a přitom tak bezprostřední a mučivá. Psát o drogách, děvkách, lži a zlu mezi námi s touhou žít pro lásku a pravdu. Toto sledávám v Mírových básních. Surrealistický klíč k duši člověka s nezloznomou vůlí žít hluboce a naplno. S Mírovou básní na rtech mám chuť tančit na hrobech svých nepřátel... Je to šílené a osvobozující. Za jeho tvorbu a i za něj děkuji. Přeji vše dobré na cestách světu, kterými Váš tento básník provede.“

Rozsah 76 stran; cena 55 Kč. Sbíрка je doplněna sugestivními fotografiemi Davida Těšínského a je ji možno objednat na e-mailu csaf@csaf.cz.

Nakladatelství ČSAF

Comunismo libertario

Nakladatelství Československé anarchistické federace

anarchistická revue Existence

2/2012 - PRACOVISŤE POD SAMOSPRÁVOU

Rekuperované podniky v Argentině / Družstevní spolupráce / Převzetí továren / Nemocnice pod kontrolou zaměstnanců / Týden neklidu / Kampaň Čistá alternativa / 18 let rebelie v Chiapasu / Komiks není jen o superhrdinech / Oběšenci v ulicích / ...

1/2012 - OCCUPY

Anarchistické kořeny OWS / Hnutí OWS: je nás 99 % / Tak vypadá revoluce / "Dejte nám své dárky!" / Společně proti anticiganismu / Tahříř znovu ožil / Lež jako argument / Café Zapatista / Filosofie anarchismu / Kropotkin tour 2011 / Sjednotme své boje / ...

4/2011 - LONDÝN V PLAMENECH

Svobodný člověk Michael Kácha / Hledání anarchistické politiky / Critical Mass / Democracie Real Ya! / Chronologie opakovaného neštěstí / Uznání Palestiny / Systém moci / Naštvanost. A co dál? / Anarchismus neznamená antiglobalismus / Tam, kde jsou anarchisté vidět / ...

3/2011 - PROBOUZEJÍCÍ SE EVROPA

Vztek proti nadvládě peněz / Odbory proti reformám / N. Chomsky / Anarchisté a hnutí 15M / Keltský tygr vykřvácel / Revolty v arabském světě / Dělnické boje v Číně / Shell to Sea / Rozhodování konsensem / Nutnost obrody radikální politiky / ProtestFest / ...

2/2011 - BOURE NAD PÍSKEM

Proti nejistotě a politice škrťů / Poznámky k povstáním v arabských zemích / Wisconsinská rebelie / S páčidlem v ruce / V Novém Bydžově proti náckům / Manifest mladých z Gazy za změnu / Úvod do pareconu / Svobodu vojné! / Usvitu / Seattle Solidarity Network / ...

1/2011 - VZDĚLÁNÍ NENÍ ZBOŽÍ

4/2010 - 15 LET ČSAF

3/2010 - HORKÉ ŘECKÉ JARO

(starší čísla za sníženou cenu)

komiksová edice

sv. 1 - LIKVIDÁTOR 40 stran / 40,-

sv. 2 - ANARCHIX 40 stran / 40,-

sv. 3 - CLASS WAR COMIX 40 stran / 40,-

sv. 4 - KDYŽ ZAČALA NOC 64 stran / 58,-

edice poezie

sv. 1 - M. Sosoi - TĚLA

52 stran / 35,-

sv. 2 - M. Sosoi - CRUOR BESTIA

76 stran / 55,-

další publikace

PRÁCE 48 stran / 35,-

OKUPAČNÍ KUCHARKA 60 stran / 48,-

HRANICE AKTIVISMU 56 stran / 48,-

COMUNISMO LIBERTARIO 56 stran / 48,-

klíčení

Čtení od dětí

40 stran A4 / celobarevné / 60,-

lze objednat na e-mailu distro@csaf.cz nebo zakoupit v obchodech a distribucích uvedených na straně 2